

ПОЛИТИКИН

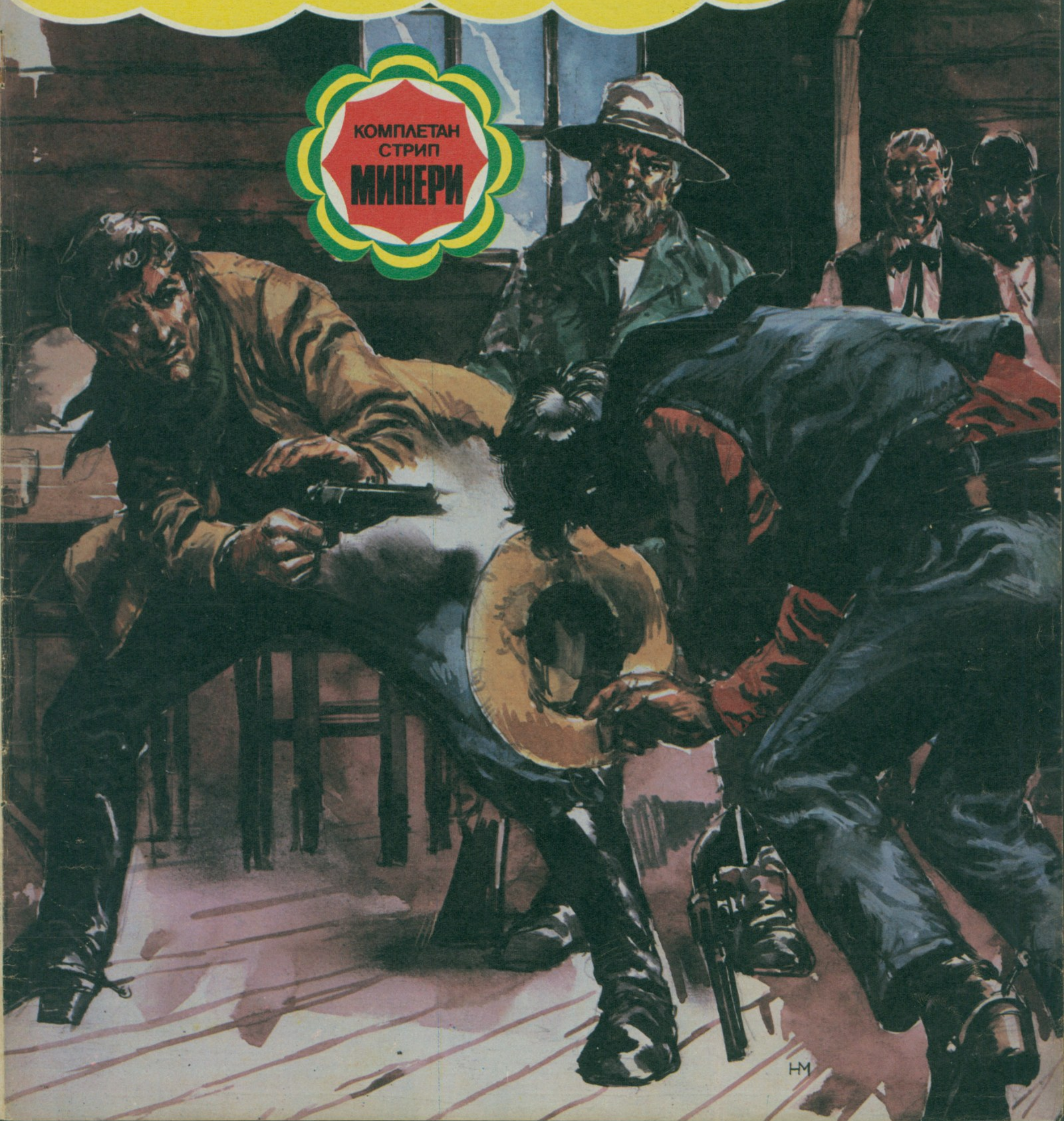
6
динара

БРОЈ
1363

ЗАБАВНИК

10.2.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

Рипер

Веровати или не!

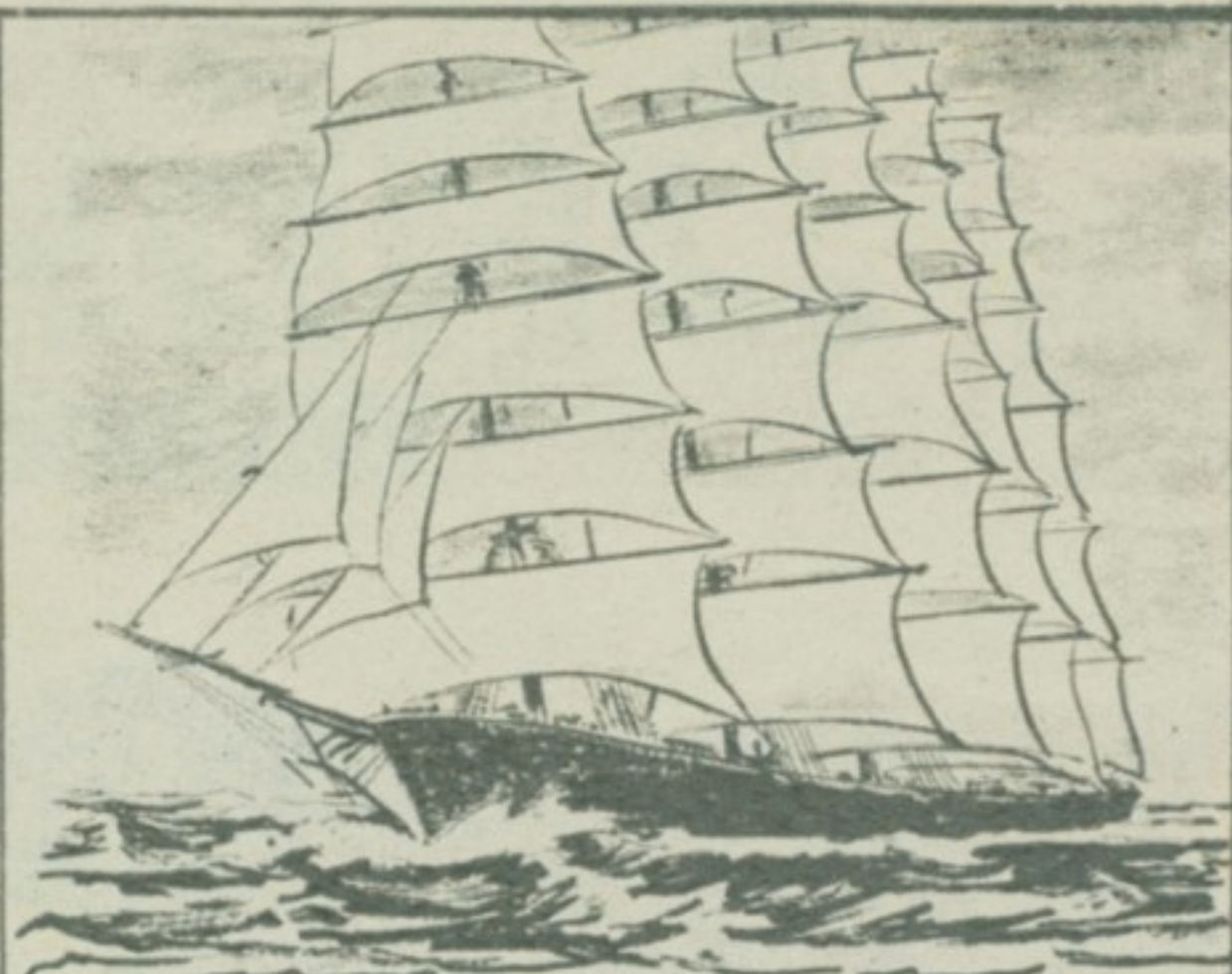
АЛЕК ТЕМПТОН

СЛУВЕНИ СЛЕПИ
ПИАНИСТА,
НИЈЕ ЗНАО ДА ЈЕ
СЛЕП И ДА ДРУГИ
МОГУ ДА ВИДЕ
СВЕ ДО
ОСМЕ
ГОДИНЕ.

ЏОН ГИЛБЕРТ

ЗВЕЗДА НЕМОГ ФИЛМА, МОРАО ЈЕ ДА
ПРЕКИНЕ ФИЛМСКУ КАРИЈЕРУ КАДА СЕ ПОЈАВИО
ЗВУЧНИ ФИЛМ ЈЕР ГА ЈЕ ПУБЛИКА ИСМЕЈАЛА —
И ТО НЕ ЗБОГ ЊЕГОВОГ ГЛАСА ВЕШТО ЈОЈ
ЈЕ БИЛО ЧУДНО И СМЕШНО КАД ЈЕ ПРВИ
ПУТ ЧУЛА С ФИЛМСКОГ ПЛАТНА РЕЧИ
„ВОЛИМ ТЕ“!

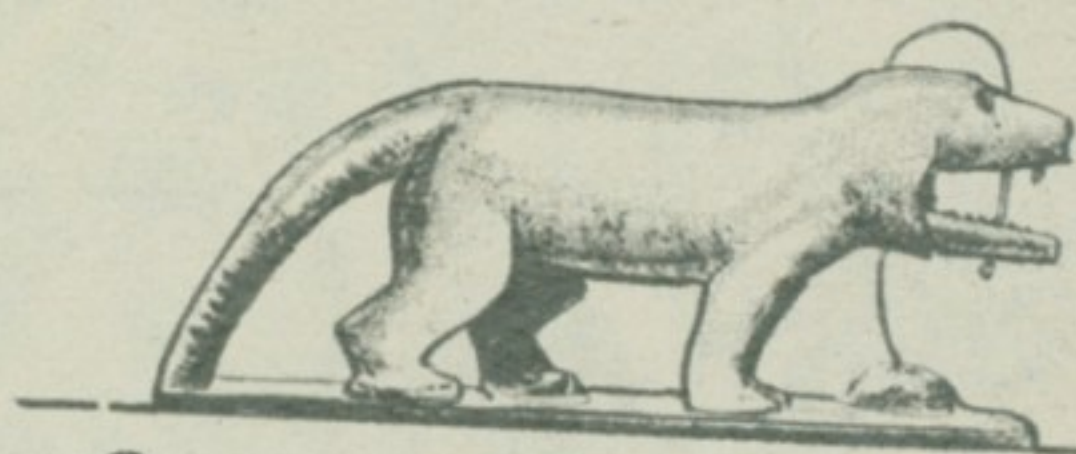
»ПРОУСЕН«

САГРАЂЕН У ГЕСТЕМИНДЕУ, У
ПРУСКОЈ, 1902. ГОДИНЕ БИО ЈЕ
ЈЕДИНИ ЈЕДРЕЊАК С ПЕТ
КАТАРКИ КОЈИ ЈЕ ПЛОВИО
МОРИМА.

ЕНГЛЕСКА БАНКА

ОСНОВАНА 1694. БИЛА ЈЕ
ПРИВАТНО ПРЕДУЗЕЊЕ
СВЕ ДО 1946.
ГОДИНЕ.

ОЛОННИ ТИГАР

С ПОКРЕТНОМ ДОЊОМ ВИЛИЦОМ
НАПРАВЉЕН ЈЕ КАО ИГРАЧКА У ЕГИПТУ
1100. ПРЕ НАШЕ ЕРЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕШ ЧУЛИ ДА...

● чланови неких племена ко-
ја живе на Хималајима служе
се копљима која имају на вр-
ху звонца да би омогућили не-
пријатељу — да се на време
склони.

● у библиотеци Уједињених
нација, која носи име Дага Ха-
маршелда, налази се књига која
се зове „Кратак поглед на Ин-
дију“ а има — 1896 страница.

● извесна Мери Лав из Смоки
Крика, у савезној америчкој др-
жави Тенесију, коју је напао
медвед, спасла се тако што је
бежећи пред њим скидала са
себе део по део одеће и баца-

ла га пред разјарену али радо-
зналу звер која би увек заста-
ла да оњуши и „испита“ бачену
ствар.

● Бил Прат из једног градића
у америчкој савезној држави
Масачусетсу целог свог живо-
та — пуних 78 година — носио
је седам кошуља и пет пари
панталона на себи. И поред то-
га у његовој кући непрестано
је буктала ватра.

● у лилипутанској републици
Андори, у источним Пиринеји-
ма, гувернерова палата исто-
времено служи као музеј, зат-
вор, црква, парламент и гости-
ница.

● недавно је у Енглеској одр-
жан конкурс за најзанимљиви-
ји магнетофонски запис шумо-
ва које производе животиње.
Победио је један становник
Глочестершира који је на тра-
ку снимео „буку“ коју прави
пуж док грицка лист салате.

● на дневној светлости најуда-
љеније небеско тело које ви-
димо је Сунце. Ноћу, пак, ви-
димо звезде које су милион пу-
та удаљеније.

● јула месеца 1976. године Сеј-
мор Хес, метеоролог васионског
брода „Викинг“, послао је први
извештај о времену које влада
на Марсу: „Ветар се креће бр-
зином од 10 километара на час.
Температура минимум минус
86 степени, а почетком поподне-
ва минус 30 степени. Притисак:
7,70 милибара.“

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПОТЕРА ЗА ИЛЕГАЛКОМ СА ПИСКАВИЦЕ

Мевла Јакуповић и да-
нас је у живом сећању
невероватно бекство

ност. Полиција је већ тра-
гала за њима, а сад су се по
граду појавили плакати са
наградом за оног ко их у-
хвати или пријави. Улица-
ма су лутале „марице“ и
полиција је хапсила кому-
нисте.

У то време састанци туз-
ланских илегалца често су
одржавани на брду Писка-
вици, поврх Тушња, у кући
зидарског радника Јусуфа
Јакуповића, секретара О-
кружног комитета Партије
за Мајевицу и касније чла-
на Штаба мајевичког од-
реда. На једном од њих од-
лучено је да се, разбијени
по групама, склоне у околне
шуме Јахинац, Бајрамовац,
Илинчицу... У старој скро-
мној кући на Пискавици
Јусуф и Мевла су оставили
своје двоје мале деце.

Огрнута у ферецу Мевла
је повремено силазила у
град, преносила илегални
материјал, одржавала везу.
А онда је добила задатак
да крене у Брчко, са лаж-
ним исправама на име Есма
Халилчевић из Челића код
Лопара.

Преко својих рођака, сим
патизера Партије, у Брч-
ком се повезује са Пером
Ћускићем, секретаром Сре-
ског партијског комитета.
Са њим ради на прошире-
њу организације Партије и
СКОЈ-а, вршећи припреме
за дизање устанка у том
крају. Уз помоћ напредне
омладине прикупљају ору-

БЕКСТВО У ПОНОЋ

Ближило се већ подне
кад су један младић и
једна млада жена,
свако са повећим завежља-
јем у рукама, журно али
опрезно напустили Челић и
сеоским друмом кренули ка
Лопарама, пут Тузле. Ишли
су одвојено, он напред, а
она неколико корачаја за
њим, као да се не познају.

— Друзе, сигурно си и ти
гладан. Узела сам хлеба и
парадајза... Видим, теби не
дадоше.

— Не дадоше! — одврати
младић и сврну с пута на
ледину. — Али, добро је, не
дираше нас ни Немци, ни
усташе.

Слабо разговорљиви, јели
су брзо.

Тек што су кренули, опет
он напред а она за њим, од
Челича се зачу коњски бат.
Младић се осврну и у истом
часу хитро скочи у страну,
на живицу, па кроз шипра-
жје.

— Стој! Пуцају! — викао
је неко.

Као да се ништа није до-
годило, Мевла Јакуповић је
наставила својим путем.

Лажна докуменџа

Два месеца раније, кра-
јем маја 1941. године, Мевла
је са већином другова и чла-
нова Партије у окупираној
4 Тузли прешла у илегал-

жје и муницију, ваде их из
Саве, суше и преко везе
шаљу из града. Прошло је
тако месец дана, кад стиже
позив да се пребаци на Ма-
јевицу где су се налазили
неки организатори устанка.
Али, требало је извући се
из града. Тада је у Брчко
дошао партијски радник
Јошко Радовановић Јоваш
који је требало да јој по-
могне и да са њом на Маје-
вицу понесе динамита и са-
нитетског материјала.

Био је пазарни дан кад
су кренули, свако са по јед-
ним повећим завежљајем:
Јошко је носио динамит, а
Мевла санитетски матери-
јал. Прошли су полицијску
контролу и, изашавши на
периферију, наишли на се-
љака са колима који је при-
стао да их повезе до обли-
жњег села, Челића.

Зверка коју ћражимо

Није прошло ни сат откад
су пред Челићем сишли с
кола и прошли кроз село не
би ли нашли шта да поје-
ду... Изгледа да их је неко
препознао. Мевлу су брзо
сустигли.

— Што ти не станеш?
Чујеш ли, жено!

Она стаде. Пред четвори-
цом људи у усташким уни-
формама ноге јој отежале,
а језа набрекла у ној.

ПОБЕЖЕ ИМ УСРЕД БЕЛА ДАНА, АЛИ СТИЋИ ЋЕ ОНИ
ЊУ, БАР СУ СЕ ТАКО НАДАЛЕ УСТАШЕ У ЛОПАРАМА.
У ИСТО ВРЕМЕ, СА МАЈЕВИЦЕ, И ДРУГИ СУ ПОШЛИ ДА
ЈЕ ТРАЖЕ.

— У Лопаре — снађе се.
— Носим брату преобуку.

— Каквом брату! — бре-
цну се један. — То је она
зверка из Тузле коју одав-
но тражимо... Оставила си
децу и пошла за оним бан-
дитом мужем — у шуму!

— Нисам ја удата...

— А ко ти је онај што
побеже?

— Откуд ја знам!

Усташе се згледаше, а
онда ће један:

— Дај исправе и, хајде,
пењи се у кола. Есма Ха-
лилчевић... Ниси ти одав-
де, знао бих те.

Кола кренуше, а она се
узмуцала — као отац јој
одавно умро, а она с мате-
ром прешла у Брчко, раде у
Шљивари. Нису јој баш по-
веровали. Наћи ће јој бра-
та, рекоше, па ће видети.

Коњи у касу грабе ка Ло-
парама. Усташе мало по-
причали, па заћуташе. Ни-
где јаруге ни каквог потока
да искочи, да је убију, само
да је не воде живу. „Е, Јо-

шко, Јошко... Другови нас
чекају, а ми огладнели. Хле-
ба и парадајза — пресело
ми!... Да нисмо сели да је-
демо, сад бисмо већ били у
брдима.“

Неће далеко!

Док су улазили у Лопаре,
један стари аутобус, пун
путника, крену на другу
страну, пут Тузле, и Мевла
паде на памет очајничка
мисао.

— Људи, оде ми брат у
Тузлу!

— Јесам ли рекао — под-
смехнуо се онај најподо-
зривији међу усташама —
то је ОНА, а овамо изми-
шља некаквог брата. Заус-
тави пред кафаном — рече
кочијашу, — да ја одем до
жандармерије, нек они ви-
де шта ће с њом.

— Пустити ме, ето шта ће
— пркосно ће Мевла. —
Шта сам коме скривила?

Двојица одоше у жандар-
мерију, а двојица седоше
на клупу пред кафаном.
Она их гледа и премишља
... Поправи завежљај на
колима, а потом сиђе. Нема
се куд, много их је. Она
двојица је мотре. Пође пре-
ма њима, као да ће сести,
али продужи у кафану, ни
сама не знајући зашто. Они
је пустише.

Унутра тихо, нигде нико-
га. Отворен прозор. Пови-
сок је, под њим, с друге
стране кафане, непокошена
ливада. Нешто је понесе и
она се, без размишљања, у
трону, баци напоље. Сапли-
чући се, јурну прво напред,
а тада јој сину — висока је
трава, ломи се и оставља
траг. Брзо се поврати и
стропошта у густо трње
крај кафане. Није више
смела да се врати по сан-
далу која је остала у трави.

Убрзо наста трка и гала-
ма. Побеже им, али неће
далеко. Стићи ће они њу.

Било је око два по подне.

— Рекох ли ја: ОНА је то људи, чувајте зверку! — чупа косу онај усташа, а она га слуша. Види му изгланчане чизме на ногама, ослушкује тежак бат и не усуђује се да дише. Изгребана и крвава, с трњем у телу, опружила се по земљи и чека. А околу потера. Чује како су нашли сандалу и пошли оним трагом у трви, тамо куда је била окренута. Неки се враћају и окупљају децу, да је и она траже.

Недалеко од ње, подно густог трња, два дечака се довикују:

— Има ли је?

— Ама нема... Пусти је!

Десеј саиу језе

Деца! Да јој је да плаче, да цвили, у том теснацу у којем не зна докле ће ни ку да ће. Не сме. А време тако споро пролази... Сат... два... три... У сумрак потера се стишала. Чује звецкање оружја и скидање бајонета. Одлазе на починак и напољу остаје стража.

Тек у мраку усуђује се да окрене главу. Не види, само наслуђује. Ноћ је све гушћа и глумља. Око поноћи је решила да покуша.

Мало-помало, трудећи се да не направи никакав шум спуштала се низ стрмину, кроз трње. Привукао је тихи жубор воде. Види, поточић и нешто као одвод за канализацију. Увукла се четвороношке и наставила да пузи. Вода! — први пут је откад су је ухватили у њој је заискрила нада. Овде се губи траг, ако ујутро доведу псе. На крају цеви, на другој страни канала, шипражје. Још неко време се провлачила четвороношке, а онда се усудила да устане.

Свитало је кад се нашла дубоко у шуми, далеко од оног безнађа.

Пуних пет дана и пет ноћи лутала је по обронцима Мајевице, крећући се само ноћу, док најзад није нашла Мачковац и везу која ће је упутити на Међедник где су се налазили другови. У међувремену, Немци и усташе су расписали велику награду за онога ко је ухвати. Сазнавши од Јошка Радовановића шта се догодило код Челића, за њом су трагали и партизани, али без успеха.

Мевла Јакуповић данас живи у Тузли и носиоца је Партизанске споменице од 1941. године. У Тузли живи и народни херој Јошко Радовановић Јоваш.

Н. Ђозић

РЕЗУЛТАТИ НАЈНОВИЈИХ ИСТРАЖИВАЊА У ИТАЛИЈИ

ЈОНИ - ХРАНА ЗА ПАМЕТ

МОЖДА ЋЕ, ДА БИ УЧЕЊЕ ПРЕСТАЛО ДА БУДЕ ВЕЛИКА ЋАЧКА МУКА, БИТИ ДОВОЉНО ДА СЕ У ШКОЛЕ УГРАДЕ АПАРАТИ КОЈИ ЋЕ ЈОНИЗОВАТИ ВАЗДУХ.

Ружичастију будућност за ђачке дане наговештавају својим открићем доктори Федерика Мормандо и Луиџи Цека. Резултате својих истраживања извршеног у миланском Институту за хидрологију и биоклиматолошку медицину они су изнели на недавно одржаном конгресу у Фиренци.

Можда ће ђаци који су пропустили да то учине зажелети да нешто више сазнају о атомима. Јер, кажу Мормандо и Цека, управо јони, носиоци позитивног електрицитета — позитивно утичу на учење.

МИШЕВИ «ОДЛИКАШИ»

За терапеутско деловање негативних јона већ се зна. Постоје и продају се апарати који су нашли своју примену у болницама. Производњом негативно наелектрисаних молекула они олакшавају рад дисајних органа, помажу људима оболелим од бронхитиса и бронхијалне астме.

Откриће италијанских научника сада ће, изгледа, прославити и позитивне јоне.

Мормандо и Цека су за своје експерименте узели три групе мужјака албино — мишева, а како ни мишевима није лако да постану заморчићи и ови су морали да одговоре захтевима научника — осим тога што су сви морали да буду мушког рода, ниједан од њих није смео ни да има више од 100 грама тежине.

Прва група стављена је у „нормалне“ услове, тј. држана у ваздуху у којем на 250 негативних јона долази 300 позитивних по кубном сантиметру; друга група у амбијент у којем је одржавана стална концентрација од 15000 до 20000 негативних јона; и, коначно, трећа експериментална група изложена је ваздуху у којем је концентрација по кубном сантиметру, као и код претходне, износила 15000 до 20000, али сада позитивно наелектрисаних атома.

Шта су мишеви открили научницима?

После једног кратког периода — за то време

излагани су непријатним ситуацијама и од њих се очекивало да науче како да их избегну — мишеви су показали да учење не иде свима подједнако.

Најглупљи су били они који су своје лекције учили у „нормалном“ ваздуху — они ама баш ништа нису схватили. Само четрнаест процената „негативних“ успело је да разуме лекцију; заблистали су „позитивни“, јер, читавих 1,87 процената савршено је савладао градиво.

Али то није све. Не само да су „позитивни“ показали најбоље резултате, већ је и период за који су до њих стизали био за 2/3 краћи од онога који су њихова нешто мање бистра браћа трошила. Ови миши „одликаши“ још су у нечему превазишли остале: брзина њихових рефlekса била је шест пута већа од оне коју су показали „нормални“.

ДОБРИ ДУБЛЕРИ

Научници сматрају да је један од разлога оваког успеха мишева из треће групе и опадање страха и нервне напетости

сти уопште у ваздуху који садржи већу концентрацију позитивних јона.

Управо у том правцу се и одвијају даља испитивања. Стручњаци се сада с правом питају која је „врста ваздуха“ најприкладнија за све оне просторе у којима се обавља интелектуални рад. На прво место су дошле школе, али се може размишљати и о примени „позитивне климатизације“, и у болницама, пре

примени овог новог открића и при раду са ментално заосталом децом.

Све ово ипак остаје ствар будућности: за сада се са сигурношћу може рећи само једно — позитивно јонизован ваздух знатно побољшава моћ учења код албино — мишева. То, међутим, и није тако обесхрабрујуће за ђаке и све оне којима би позитивни јони могли да помогну. Јер, испитивања у области биоме-

свега психијатријским, у којима би пратећа појава позитивне јонизације — пад нервне напетости — свакако била добродошла. Може се говорити и о

дигине и социологије већ су показала да су албино-мишеви и њихови блиски сродници добри дублери човека.

М. И.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Знате ли која је италијанска глумица играла главну улогу у филму „Ђоћара“?
- 2 Један наш књижевник писао је под псеудонимом Абуказем. Који?
- 3 Шта значи реч систола?
- 4 Знате ли ко је написао музику за балет Шчелкунчик?
- 5 Зооглифит је:

ОДГОВОРИ:

1) Ђоћара — Елизабета Тенчери; 2) Абуказем — Милорад Павић; 3) систола — ритам срца; 4) Шчелкунчик — Пјотр Иљич Чајковски; 5) зооглифит — слика животиња.

ТРАГИЧНА ОДБРАНА МАДРИДА

Петог новембра 1936. године на првим страницама свих лондонских новина појавила се вест: „Снаге побуњеника ушле у Мадрид! И док су се те вечери острвски дечаци и девојчице радовали ватромету који се као и сваке године приређивао поводом Гај Фоксовог празника, и деца у шпанском главном граду присуствовала су ватромету али сасвим друкчијем. Уместо праскавих, разнобојних ракета, небо Мадрида било је осветљено — експлозијама авионских и тенковских бомби.

Иза на брзину изграђених барикада становници Мадрида спремали су се да учине немогуће — да одбране град од трупа генерала Франка, чија је претходница под заповедништвом генерала Моле стигла до Толеданског и Сеговијанског моста и прешла реку Мансанарес.

Тенкови франкиста без престанка су засипали ватром истурене положаје браниоца тако да су ови, упркос огорченој и жилавој борби коју су водили, били приморани на повлачење услед недостатка оружја и муниције.

Опкољени Мадрид почео је да преживљава прве тренутке своје агоније која ће потрајати читаве три године.

**ПУЦАЈТЕ
ПРАЗНИМ
ПУШКАМА!**

Кад су почетком новембра 1936. франкисти стигли наомак Мадрида, влада Народног фронта је одлучила да оснује Комитет за одбрану града. Захваљујући његовом раду, Синдикати су позвали све своје чланове да узму учешћа у одбрани Мадрида. Десетине хиљада људи, жена и деце похрлило је на улице. Радници, трговци, занатлије напуштали су посао и журили у ровове. Све куће у граду претворене су у утврђење. Становници Мадрида спремни су да бране сваку стопу. Не боре се само од куће до куће већ од себе до себе! Ненаоружани бор-

НЕЋЕ ПРО

СТАНОВНИЦИ ГЛАВНОГ ГРАДА ШПАНИЈЕ, ЧВРСТО РЕШЕНИ ДА НЕ ПОКЛЕНУ ПРЕД ТРУПАМА ГЕНЕРАЛА ФРАНКА, ПРЕТВОРИЛИ СУ У БАРИКАДЕ НЕ САМО СВАКУ КУЋУ, ВЕЋ И — СВАКУ СОБУ! СА ЊИМА СЕ, РАМЕ УЗ РАМЕ, БОРИЛО И СТОТИНЕ ЈУГОСЛОВЕНА.

ци узимају пушке својих палих другова и заузимају њихова места. Народ Мадрида одлучио је да се бори до краја.

— Неће проћи! — пролама се усклик.

Најтежа ситуација била је у Универзитетском граду. На њега франкисти усмеравају главни удар да би се пробили у срце града. Генерал Мијаха, који се иначе налази на челу

ОБИ!

У Универзитетском граду развила се борба прса у прса, али франкисти нису успели да продру даље. Недељу дана касније генерал Франко морао је да призна неуспех, упркос сталним бомбардовањима и великој техничкој и

бројчаној надмоћности својих трупа.

Међутим, то није било окончање битке за Мадрид. После пада Каталоније Франко, са италијанским и хитлеровским интервентима, свом снагом креће на Мадрид, а онда,

6. марта 1939. године, пета колона врши издају и отвара фронт. Двадесет и два дана касније, после 29 месеци беспоштедне борбе, сломљена је одбрана Мадрида. У њој су, осим Шпанаца, учествовали и наши људи у саставу интерна-

ционалних бригада. Један од њих био је и др Алеш Беблер, данас члан Савета федерације.

★ ★ ★

Сећање Алеша Беблера на одбрану Мадрида доносимо на следећој страни.

Комитета за одбрану Мадрида, наређује својим борцима, кад им је nestало муниције, да повлаче обараче празних пушака! „Уз заглушујуће експлозије бомби, непријатељ неће одмах схватити да се то чује само празно шкљоцање“, храбри он своје људе. Није губио наду да ће стићи помоћ. Она је и стигла.

ПОСЛЕ 29 МЕСЕЦИ

Већ 8. новембра одбрани Мадрида приступиле су и нове републиканске јединице и борци интернационалних бригада.

ТАКО ЈЕ ПОЧЕЛО

Мада је за време првог светског рата Шпанија била неутрална, у њој су постојале две веома јаке струје: једна је, уз прећутну сагласност краља Алфонса XIII, активно помагала Немачку, док је друга производила разне артикле за потребе савезника. Захваљујући томе, земља на Иберијском полуострву успела је да извуче велику материјалну добит али при том није могла да избегне и економску кризу која је захватила читав свет.

Управо та криза, нерешено аграрно и национално питање, нагомилано незадовољство радника и сељака и још низ противуречних друштвено-политичких и економских односа довели су до слома монархије. Наиме, на општинским изборима које је 12. априла 1931. године расписао тадашњи председник владе адмирал Аснар дошло је до убедљиве победе републиканаца. Два дана касније проглашена је Друга шпанска република, а Алфонсо XIII је приморан да напусти земљу.

Пошто је у рушењу монархије, осим републиканаца и демократа учествовала и конзервативна буржоазија, то су и они узели учешћа у стварању нове владе. И то се ускоро показало као главни камен спотицања. Због различитих економских и политичких интереса, дошло је до цепања

владе на лево и десно крило, а то је већ почетком 1932. године довело Републику у тежак положај. Поларизација странака доводи до расцепканости владе у утирању пута реакцији, чији притисак постаје сваког дана све већи.

Мада је монархија срушена, реакционарне снаге нису мировале. Одмах по проглашењу Републике повеле су отворену борбу с намером да што више продубе већ постојећу економску кризу, онемогуће деловање демократских снага и решавање основних проблема у земљи. И радничка класа и сеоска сиротиња, које су, незадовољне илацим реформама владе, такође су повеле отворену борбу. Над земљом се надвила сенка грађанског рата.

Седмнаестог јула 1936. године у шпанском протекторату Мароку војска је, под руководством побуњеничких генерала, заузела најважније службене зграде, луке и аеродроме. Влада Народног фронта, формирана средином фебруара, оклева са доношењем одлука о потребним акцијама, па чак изјављује и да је „антирепубликански покрет угушен“. Један од разлога овог оклевања је вероватно и то што Република није имала регуларну војску: свака политичка организација имала је своје војне јединице и своје заставе!

Тако се већ првих месеци грађанског рата показало да одреди Народне милиције, ма како ефикасни били у уличним борбама, нису вични модерном начину ратовања. Сама храброст и одушевљење нису били довољни за успешно ношење с бројно и технички много надмоћнијим непријатељем.

Крајем марта 1937. године стигао сам на фронт који се пружао дуж реке Хараме. На њему су се, пуна 22 дана, републиканске снаге огорчено бориле, покушавајући да спрече надирање Франкових трупа које су настојале да се пробију до друма Мадрид — Валенсија и тако онемогуће снабдевање главног града. И мада је од 28. фебруара, када су фашисти коначно одбачени, прошло месец дана, свуда сам налазио на трагове борби.

Батаљон „Георги Димитров“, који се налазио у саставу XV интернационалне бригаде, а којем је припадала и моја чета „Матија Губец“, био је добро укопан у ровове на брежуљцима засађеним маслинама.

Прва мисао која ми је пала на ум кад сам стигао на положај и угледао те маслине била је да се и оне налазе међу рањеницима: на њима није било ни једног јединог листа. Оголеде грање подсећале су ме на раширене руке вапијућих.

ОПКОЛИО САМ ИХ!

Борци у рововима живели су последњим животом. Непријатељ, такође укопан у ровове, налазио се на 100 до 200 метара. Није се могао начинити ни најмањи покрет, а да то они не примете. Зато су наши људи обично по два-три, користили ноћ да се пузећи прикраду побуњеничким рововима и баце коју бомбу. На то би побуњеници одговорили ватром из митраљеза и тако би се читав сат бесомучно пуцало и с једне и с друге стране.

Понекад, неко од нас ишао би се из рова да у голо, изрешетано стабло маслине, што ближе положају непријатеља, постави звучник преко којег су током дана емитовани кратки говори и револуционарне песме. То је изазивало бес фашиста и помамну пуцњаву.

Још су ми у живом сећању тројица младића који су једне мрачне ноћи кренули у сличну акцију. После пола часа вратила су се само двојица. И тамањ смо помислили да је трећи непријатељу пао шака, кад се он појави са шмајсером упереним двојици фашиста у леђа. Да их је заробио било је очигледно, али како — није нам било јасно.

— Једноставно, опколио сам их! — објаснио нам је уз осмех.

ПАРОВИЋ МЕЂУ ПРВИМА

Једног дана штаб бригаде је добио наређење да у селу Пералес организује подофицерску школу. Њен ђак био је и Франц Розман.

Неколико месеци по оснивању школе стигло је наређење: заједно са XIII бригадом, коју су углавном чинили Пољаци и чији је политички комесар био Благоје Паровић, требало је да

СЕЋАЊА АЛЕША БЕБЛЕРА НА МАДРИДСКИ ФРОНТ

МЕЂУ РАЊЕНИЦИМА МАСЛИНАМА!

Таман смо помислили да је трећи члан патроле настрадао — кад се он појави са шмајсером упереним у леђа двојице фашиста.

се камионима пребацимо северозападно од Мадрида, под обронке Сијера де Гвадараме. Задатак нам је био да продремо на територију коју су држале Франкове трупе да заобиђемо њихове

линије и нападнемо их из позадине.

Обе бригаде, и наша Тринаеста, спустиле су се низ брежуљке ка селу Виљануева де ла Кањада, које је било добро утврђено. Раз-

вила се жестока борба, али ближе селу нисмо могли. Међутим, како је Виљануева била веома значајна за даљи развој операције, добили смо наређење за јуриш с препоруком да по-

литички комесари предводе своје јединице.

Благоје Паровић је кренуо међу првима. Међу првима је и погинуо тог врелог јулског дана.

И ми смо јуришали, али без успеха.

Око подне 7. јула стигло је наређење да опколимо Виљануеву. Мени је, по одлуци Штаба бригаде, пало у задатак да преузем батаљон састављен само од Шпанаца, и с њим први продрем на друм који је Виљануеву спајао с градињем Брунети.

Људи су били уморни, гладни, жедни. Ни капи никакве течности нисмо имали, а сунце је немилосрдно пржило.

Напредовали смо метар по метар. Срећом, непријатељ нам није пружао отпор, вероватно нас и није очекивао с те стране.

Тек што смо се предвече приближили друму, одједном је почела страховита паљба на целом фронту. Дато је наређење за општи напад.

На челу свог батаљона кренуо сам према селу. Дошло је до пушкарања код првих кућа, али није потрајало дуго. На прозорима и иза углова кућа појавиле су се беле крпе и пешкири. Франкисти су се предали.

Тако смо заузели Виљануева де ла Кањаду која је све до завршетка рата остала у рукама републиканаца. Витком код Брунете осујећено је још једно настојање франкиста да се докопају Мадрида.

О. Вукадиновић

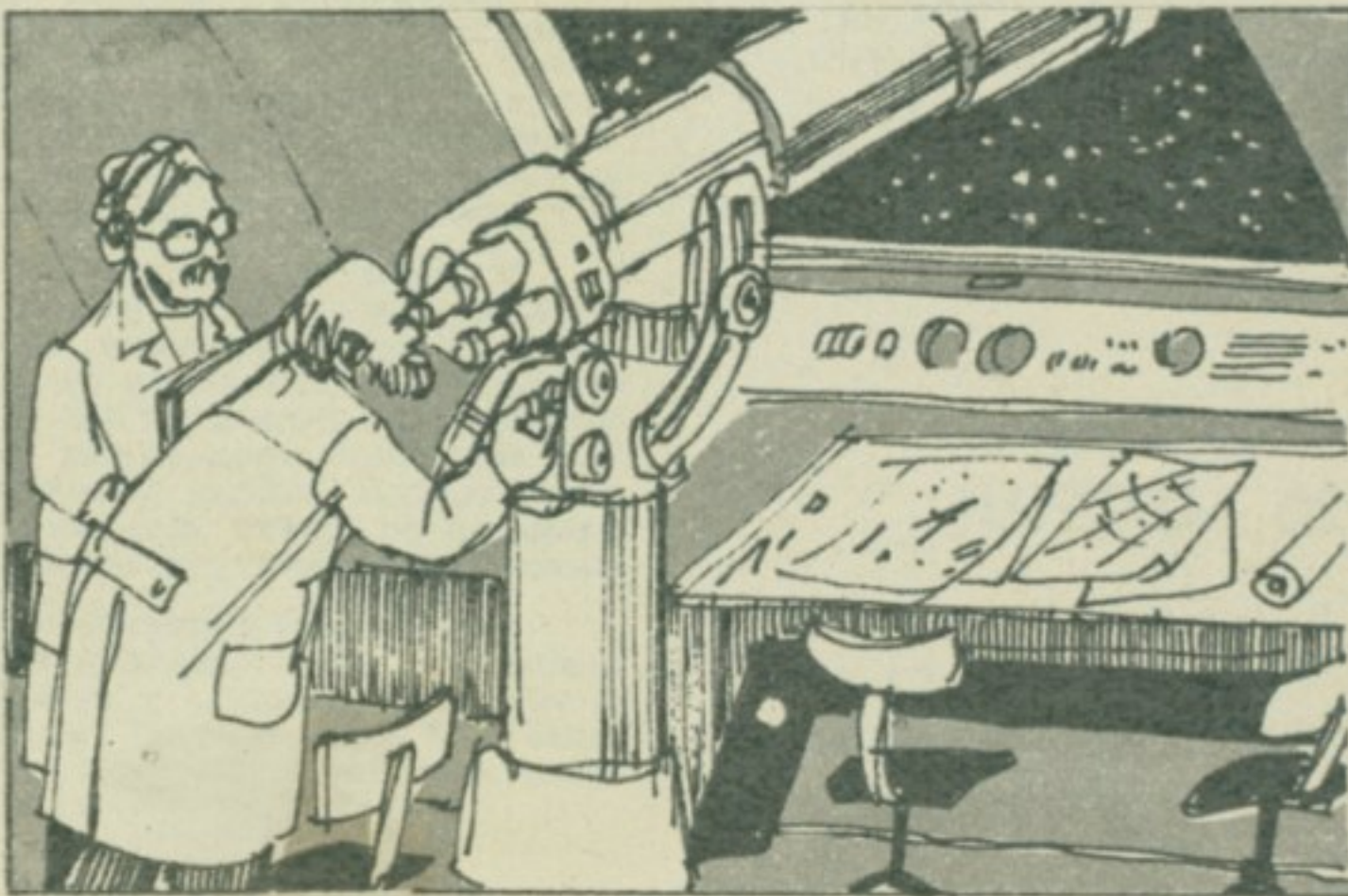
НЕПОЗНАТО ТЕЛО У НАШЕМ СУНЧЕВОМ СИСТЕМУ

ОТКРИВЕНА НОВА ПЛАНЕТА?

Комета? Астероид? Или, можда, нова планета? Не личи ни на какво до сада познато небеско тело, каже амерички астроном Чарлс Кауел који је открио ову „принову“ у Сунчевом систему. Она се јасно види на фотографијама, као нејасна, светла тачка која кружи око Сунца по елиптичној путањи, негде између орбита Урана и Сатурна.

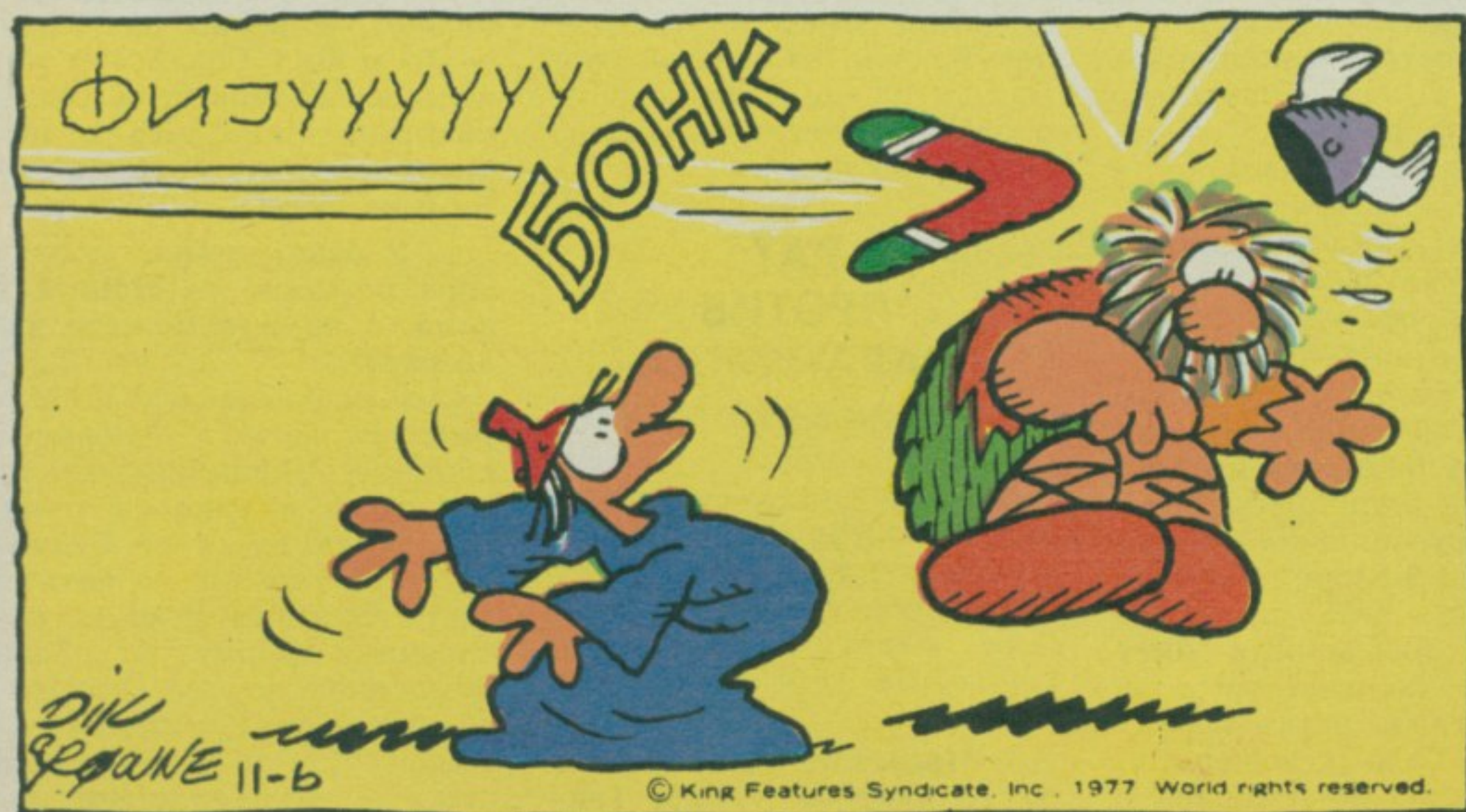
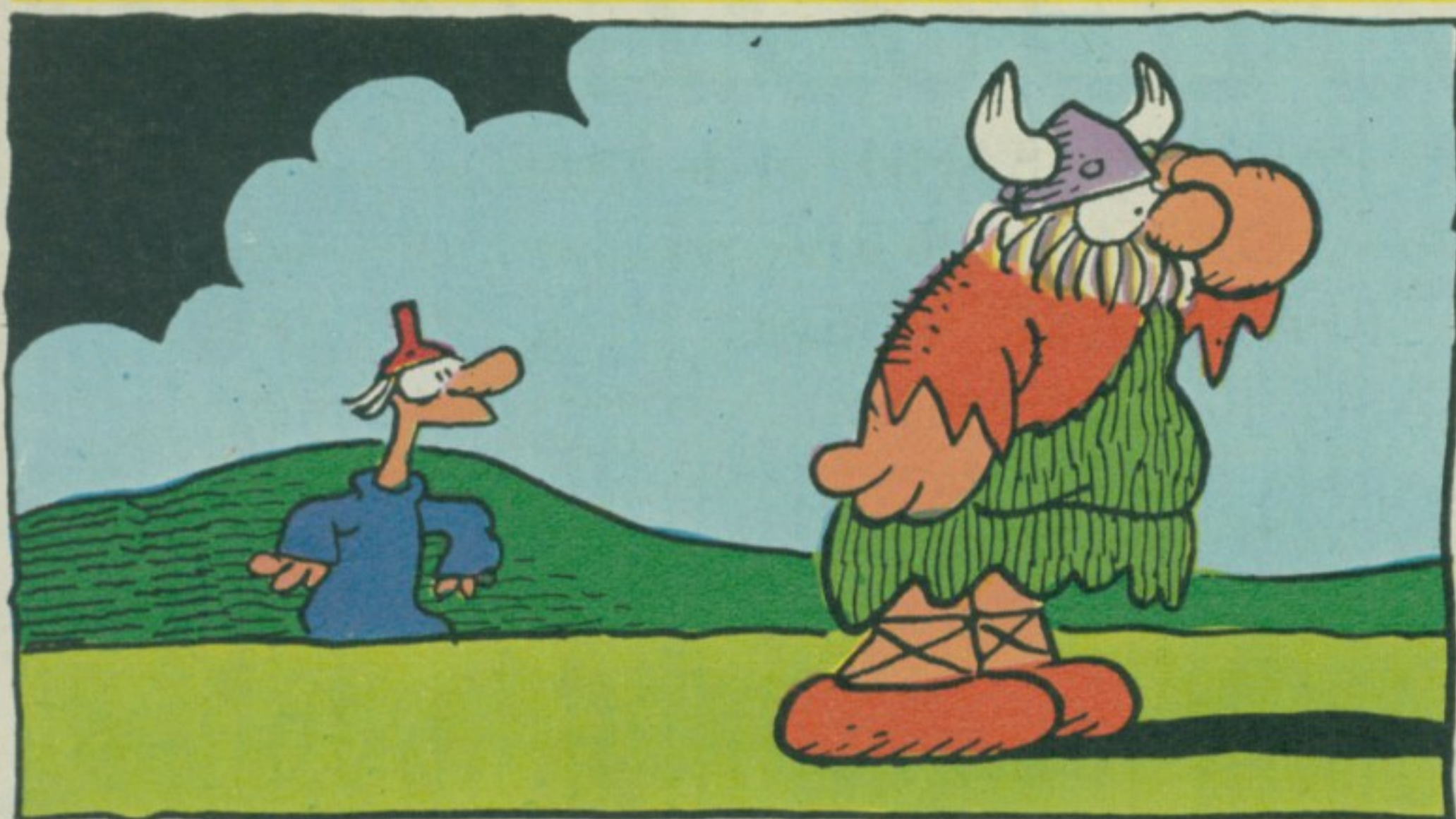
За сада је ово непознато тело названо „предмет Кауел“. Израчунато је да је његов пречник између 160 и 640 километара, а налази се на приближној удаљености од Сунца од око две и по милијарде километара. То значи да је шеснаест пута удаљеније од њега него наша планета. Мистериозни предмет унео је одмах много забуне и раздозналости. Одвећ је мален да би могао бити права планета, а превелик да би био — комета. Исто је тако мала вероватноћа да је реч о сателиту Урана или Сатурна који се можда одвојио, пошто ове две планете имају довољно велику силу теже да би и најудаљенији њихов месец могао да јој се одупре. Онда, шта је „предмет Кауел“?

Научници из америчке Смитсонове опсерваторије сматрају да би то чудно тело могло бити астероид. А ако је тако, онда би вредело уперити телескопе према простору који га окружује и који је, можда само наско — празан! Дакле, можемо да очекујемо нова открића у нашем Сунчевом систему...

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

Четрнаестог јануара 1873. године северњачки расположени шериф Денсон је у тексашком граду Лампасасу покушао да, због незаконитог ношења оружја, ухапси једног каубоја који је радио на ранчу браће Хорел. Каубој који, као ниједан тадашњи Тексашанин, није могао схватити јенкијевски закон о забрани ношења оружја, био је бржи и шериф се срушио с метком у срцу.

Браћа Хорел — Март, Том, Мерит, Бен и Сем — омогућила су убици да побегне.

Капетан тексашке полиције коју су основали северњаци, Томас Вилијемс, одлучио је да освети свог пријатеља Денсона и смрси конце „проклетим јужњачким бунтовницима браћи Хорел“. Није могао да их оптужи због учешћа у бекству убице судски, јер није било никаквих доказа, па је одлучио да се послужи лукавством, да злоупотреби њихово осећање чести.

Браћа Хорел су знала да им капетан Вилијемс припрема клопку, па се нису растајала један од другог. Пет дана после шерифовог убиства заједно су дојихали у прад и ушли у салун „Алем“ који је држао њихов пријатељ Џери Скот.

Чим су младићи ушли у бар, полицијски капетан је три своја човека поставио у заклоне у улазе околних зграда. Једном је наредио да заузме бусију код коња браће Хорел, а он се с тројицом притајио у ковачници преко пута салуна.

Десетак минута касније у „Алем“ је ушао један од најстаријих каубоја браће Хорел, Бил Бовен.

— Напред, момци! — капетан с тројицом полицајаца уђе за каубојем у Скотов салун.

ЧЕТИРИ ПРОБА ЗА БРА

Томас Вилијемс стаде пред Била Бовена и рече му:

— Дај, пуцаљку, Биле! Ухапшен си због ношења оружја!

Браћи Хорел и свима у салуну је тог часа било јасно да ће бити мртвих. „Ко декс части“ је ранчеру наређивао да се супротстави хапшењу својих људи уколико то нису по том „кодексу“ заслужили, или да их, уколико су већ у затвору, ослободи по било коју цену. У оба случаја частан тексашки ранчер постајао је човек ван закона, десперадос, гоњена звер. Браћа Хорел су то добро знала. Зато је Март покушао да спречи најгоре. Стао је пред Била Бовена и рекао капетану:

— Остави га на миру, Томе, да не буде зла!

Вилијемс без речи трже „колт“ и опали. Метак погоди Марта у раме, али пре него што је капетан, или неко од његових људи могао да опали још један хитац плануше истовремено пет револвера у рукама четворице браће Хорел и Била Бовена. Кад се барутни дим мало разишао, на поду салуна су мртви лежали капетан Вилијемс и полицијски наредник Тим Денијелс, а полицајац Ендрју Мелвил је умирао на прагу.

ДО НОВОГ МЕКСИКА И НАТРАГ

Из Остина, главног града Тексаса, кренула је против браће Хорел елитна јединица државне полиције. На ранчу браће Хорел полицајци су затекли само тешко рањеног Марта, његову жену и два каубоја који на дан окршаја нису били у Лампасасу, Алена Вајткрефта и Џемса Гризела. Везали су све мушкарце и отерали их у затвор у Џорџтауну.

Жена Марта Хорела је до била дозволу да у хелији негује рањеног мужа. Док се Март опорављао, његова четири брата за којима су

КАД ЈЕ РАНЧЕР ЗВАНИ »КАРАНФИЛ« ОДБИО ДА БРАЋИ ХОРЕЛ ВРАТИ ДУГ, ИЗБИО ЈЕ КРВАВИ РАТ ИЗМЕЂУ ДВА КЛАНА У ТЕКСАСУ.

потере узалуд трагале, продала су добар део стоке пријатељима. Говеда која нису могла да продају поверили су пријатељима да их или продају, или им сачувају до бољих дана.

Средином априла Март је рекао жени:

— Сад већ могу јахати, а ако баш затреба и пуцати! Јави то браћи!

Три дана касније четири брата Хорел су с Билом Бовеном и осталим каубојима ујахали у град, опколили затвор, провалили у њега, ослободили затворенике и изгубили се с њима у прерији. Још исте ноћи кренули су према западу и изгубили се у безводној пустињи Љана Естакада.

Браћа Хорел су у Новом Мексику на обали реке Хон до купила пашњаке и стоку и подигла нови ранч. Мексиканци су попреко гледали „тексашке ђаволе“, али до размирица није долазило све док досељеници нису покушали да искључиво за себе приграбе ретка појила за стоку. Тада је усред Линколна дошло до пуцњаве у

којој су Мексиканци поубијали неколико каубоја и Бена Хорела. Четири брата сахранила су мртве на ранчу, а затим су с преживелим каубојима, наоружани до зуба, кренули на Линколн у којем се управо одржавала некаква мексиканска фијеста. После пуцњаве која није дуго трајала, у прешли су лежали мртви и рањени Мексиканци, а дружина Хорел је још једном бежала од потера, овог пута и од полиције коју је против ње послао гувернер Новог Мексика.

РАТ ПРОТИВ »КАРАНФИЛА«

Бегунци нису могли на запад у Калифорнију, ни на север у Колорадо, јер су их на обе границе чекали јаки одреди федералних трупа. На југу се налазио Мексико.

— Преостаје нам једино да се вратимо у наш Тек-

сас! — рекао је најстарији брат, Мерит Хорел. — Државну полицију која је служила искључиво Јенкијима заменили су тексашки ренцери, махом наши, Тексашани! Можда ће нас они разумети!

Петог марта 1874. године браћа Хорел и њихови људи срили су се с тексашким ренцерима.

— Предајемо се добровољно! — рекао је Мерит. — Ја и Бил Бовен смо пуцали на полицајце и убили капетана Вилијемса и ону другу двојицу. То ћемо решити и на суду!

— У реду, момци! — рече вођа ренцера. — Пођите с нама, а оружје можете задржати!

Суд у Лампасасу је Мерита и Бовена ослободио кривице, оценивши да су пуцали у нужној одбрани. Изгледало је да ће будућност бити светла за четири брата. Вратили су се на некадашњу фарму на обали Сумпорног потока, обновили зграде и оспособили зарушена појила. У трновитој шикари око Сумпорног по-

МЕРИ ХОРЕЛ

„Каранфил“ Хигинс упаде у салун. Без речи је извукао револвер и испалио че-

тири метка у груди Мерита Хорела.

Од тога часа сваки члан два клана сматрао се овлашћеним да у првој прилици смакне неког из другог клана, а прилика је било на претек. У покрајини Лампасас крстови су ницали као печурке после кише. Чувени командант тексаских рендера Џон Џонс је најзад добио наређење да успостави мир. Дојахао је у Лампасас и присилио два зараћена клана да 23. августа 1877. године потпишу мир.

— Као Тексашанин и као рендер дајем вам реч да ћу лично о најближу грану окачити онога ко овај уговор први прекрши! — обећао је Џонс, а сви су знали да он не млати празну сламу.

Привидни мир владао је неко време у Лампасасу и околини. Мржња и жеља за осветом провалила је 28. маја 1878. године. Те ноћи неко је убио и опљачкао старог нежењу Вогна, власника мале банке и залагаонице. Многи ситни сточари, углавном пријатељи „Каранфила“ Хигинса, остали су без својих уштеђевина.

Тексаски рендери повели су истрагу. Следили су траг једног коња који је водио према Сумпорном потоку. У близини куће Марта Хорела набасали су на младог каубоја Била Крабтрија који је радио на Хигинсовом ранчу и ухапсили га.

— Нисам ја убио Вогна! — одмах је рекао Крабтри. — Само сам чувао стражу док су Март и Том Хорел упали у банку. Обећали су ми петину плена!

Рендери су Крабтрија довели у Лампасас и он је своју причу поновио пред судијом. Судија га је до суђења пустио на слободу и он је скочио на коња и у галопу одјурио према Хигинсовом ранчу. Тамо никад није стигао. Уз пут га је неко изрешетао оловом.

По судском налогу шериф је ухапсио Марта и Тома Хорела. У септембру 1878. године почело је суђење. Два брата су тврдила да је Бил Крабтри с Хигинсовим људима убио и опљачкао Вогна.

— „Каранфил“ Хигинс је наговорио Крабтрија да нас оптужи, а затим га је укло-нио да би се ослободио не-

згодног сведока! — рекао је Март. — Тражимо од суда да моје речи провери!

Већина становника покрајине Лампасас веровала је да браћа Хорел говоре истину. Суђење се отегло. Све више је било јасно да ће оптужени бити ослобођени.

Увече 15. децембра група маскираних људи провалила је у затвор и убила Марта и Тома Хорела.

Последњи од браће Хорел, Сем, који је после хапшења Марта и Тома побегао у прерију, послао је ултиматум „Каранфилу“ Хигинсу:

— Ако не одеш у року од недељу дана из Тексаса, убићу те као којота!

„Каранфил“ Хигинс је на брзину продао стоку и ранч и са свим члановима свог клана побегао је у Колорадо. То је по „кодексу чести“ значило признање кривце, али је по том истом „кодексу“ значило и крај крвне освете.

Сем Хорел је још дуго живео на фарми код Сумпорног потока. Умро је као ћутљиви старац који се никад није насмешио.

А. Р.

ТВРДОГЛАВА МЕРИ

тока пронашли су ону стоку коју су приликом бекства напустили и њену младунчад. Суседи и пријатељи којима су поверили један део стоке, поштено су им и без оклевања исплатили новац који су за њу добили на северним пијацама.

Само је Џон Хигинс „Каранфил“ одлучно изјавио да ништа није дужан браћи Хорел, јер није никад ни продао, ни присвојио неко њихово говече. Мерит Хорел и Бил Бовен одјихали су у прерију на „Каранфилова“ пасишта. Међу његовом стоком пренашли су приличан број говеда са својим фалсификованим жигом и отерали их на свој ранч. Мерит је Хигинсу послао поруку:

— Врати говеда, или ћемо их сами узети!

— Напунићу оловом сваког ко се усуди да из непристојне близине разгледа моју стоку! — одговорио је „Каранфил“ Хигинс.

Тај дијалог преко посредника је у Тексасу значао објаву рата.

ОСТАО ЈЕ САМО СЕМ

Браћа Хорел су наставила да из „Каранфиловог“ стада издвајају своја говеда а није искључено да су понекад узели и неко које није било њихово.

Двадесет другог јануара 1877. године Мерит Хорел је седео поред велике пећи у салуну „Алем“ у Лампасасу и мирно разговарао с власником Џери Скотом. Врата се одједном отворише и

Иако су је се до прве половине века одрицале чак и њене духовне сестре — сифражеткиње које су се бориле за женско право гласа и право приступа на универзитете, Мери Вулстоункрафт, енглеска списатељица друге половине осамнаестог века, с правом се може сматрати зачетником светског феминистичког покрета.

Неконформиста, тврдоглава, решена да се ни коме и ничему на свету не потчини, она је, опирајући се свим конвенцијама и гвозденим законима који су у то доба управљали животом жене, шокирала тадашњу пуританску Енглеску, објавивши 1792. године дело „Заштита права жене“, које се по много чему може сматрати манифестом феминистичког покрета.

Најстарије дете сиромашне сељачке породице, силом прилика самоука, она је, не обзирајући се на критике и осуде других, после жестоке борбе с родитељима, с непуних двадесет година напустила породицу и сама кренула у Лондон.

Бавећи се најпре пословима које је сматрала понижавајућим — била је и пратиља богатих дама и гувернанта — она у двадесет и трећој години објављује полемичку расправу „Размишљања о образовању девојака“, неку врсту аутобиографског романа у коме

САВРЕМЕНИЦИ СУ ЈЕ НАЗИВАЛИ УБОГОМ БЕСТИДНИЦОМ, ХИЈЕНОМ У СУЊИ, ЗМИЈОМ КОЈА ФИЛОЗОФИРА, А ЗА НЕШТО РАФИНИРАНИЈЕ ЧИТАОЦЕ С ПОЧЕТКА ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА ПОСТАЛА ЈЕ ПРОТОТИП ЖЕНЕ КОЈА МРЗИ МУШКАРЦЕ.

је напала све оно што је у ондашњем положају жене вређало њен бунтовнички дух. То је и жестока осуда празног и докског живота и оног устаљеног схватања већине њених савременица које су у браку виделе једини смисао постојања.

Као да је у свему хте-ла да се противи времену и његовим нормама, ова жена грациозног изгледа и великих очију изузетног благог погледа (тако су описали њени обожаваоци), потпуно је занемаривала свој изглед. Тај њен тврдоглави нехат за све што је спољашност, учиниће да је доба у коме су лепота и елеганција једине врлине жене — прогласи снобом.

Убеђена да је економска независност неопходан предуслов за ослобођење жене и престанак њеног робовања мушкарцу, Мери је радила тешке послове, да би могла сама да одржава своје скромно домаћинство. Прича се да је државника Шарл-Мориса де Таљерана (у то доба амбасадора младе

француске Републике у Лондону), када је 1792. године дошао да је посети, послужила грозним чајем из окрњених шоља.

Захваљујући њеној интелигенцији, снажном полемичком духу и неконформизму, одушевљено је примају у један круг напредних интелектуалаца

СВОЈИМ НАЧИНОМ ЖИВОТА И ЗА ОНО ВРЕМЕ НЕЗАМИСЛИВИМ СТАВОВИМА МЕРИ ВУЛСТОУНКРАФТ УЗБУРКАЛА ЈЕ МЕМЉИВУ АТМОСФЕРУ ПУРИТАНСКЕ ЕНГЛЕСКЕ.

тога доба. То је време дубоких друштвених промена у свету, доба француске и америчке револуције чији је дух унео страх у редове енглеске аристократије. У овој изостреној интелектуалној атмосфери Мери Вулстоункрафт сазрева и пише своју чувену „Заштиту“.

И док се већина жена од малих ногу васпитава како да дође до мужа, како да му буде верна и одгаја његово потомство, она се залаже за њену равноправност, за њену културну и економску еманципацију.

Узалудно се надајући да ће моћи да утиче на француско законодавство у области права жена на образовање, она своју књигу посвећује Таљерану.

Када се заљубила у Гелберта Имлеја, једног америчког шпекуланта земљом, она, доследно својим идејама, кршећи све норме владајућег морала, живи с њим не венчавајући се чак ни када им се родила кћерка.

Ова веза ће пропасти и нешто касније Мери се удаје за Вилијама Годвина, енглеског филозофа и писца „Политичке правде“. У том браку рођена је кћи Мери, која касније постаје друга жена чувеног романтичарског песника Шелија. Идући стопама мајке и она ће се прославити, али као писац романа страве и ужаса „Франкештајна“.

Мери Вулстоункрафт умире на порођају у тридесет и осмој години живота.

М. И.

УКРОЋЕНА

ВОДЕНИ ДИВОВИ

На месту где извире, Валдајској висоравни, издужа се ка Европе једва да је већа од поточића. Али, пре него што се њено путовање са севера на југ земље, дуго 3700 километара, заврши, а она стигне до свог уочишта, Каспијског језера, нејаким поточић претвориће се у моћну реку.

Судбина Русије често се решавала на обалама ове велике реке. Градови никли на њеним обалама одавнина су представљали важне стратегијске тачке за чије су се освајање, поред осталих, домила и копља великог азијског освајача Тамерлана и, два века касније, Ивана Грозног који је, освојивши 1552. године Казан, успео да потисне татарске освајаче до Крима и тако своме царству да излаз на Каспијско језеро.

Њене воде опевале су тужне песме руских бурлака, а крвљу обојили учесници једне од најжешћих битка II светског рата — битке код Стаљинграда. Одлучујућу битку Немци су те 1942. године изгубили захваљујући натчовечанским напорима руског човека.

Из рушевина рата нижао је град који данас представља културно велиште. У њему су многи универзитети, велика индустријска постројења и коначно, никла је ту и велика волгоградска лука.

Запљускују таласи велике реке и Казан, град у коме се Исток и Запад већ вековима сударају. Ту је, од 1804. године, и универзитет у чијим су клупама седели Владимир Иљич Лењин и Толстој.

А пре него што Волга нађе своје уточиште, протећи ће и поред Астрахана. Виснословно богат и сјајан татарски град освојио је 1554. године Иван Грозни, а у 18. веку Петар Велики претворио у базу за своје ратовање против Персијанаца. Данас је његово име везано за два појма — чувени руски кавијар и ништа мање чувено астратанско крзно. Скупло крзно добија се од рупа врло младих, односно перојених јавњанаца, који се узде из утробе мајке.

Волгом се данас одвија део трговине речном промета Советског Савеза. Сваке зиме, међузима, велики масеца у топлим току, а око три месеца из ништа толикој луту, кад се мртваци, а спобрејна зима. На мрак, Волга је највећа водена магистрала земље, а у осталим месецима њен мрак ток чини је много погоднијом за пловидбу него што је то случај са другим великим рекама.

Непроток река доказала је велика регулационска радова. На једној од ових радова, од којих је један од највећих у свету, од 1956. године започета је изградња Саратовске хидроцентрале на Волги. Крајње десно: Волго-донски канал спојио је две велике руске реке и отворио пролаз ка Црном мору и Украјини, кључној индустријској области земље.

... својим рукама, М. И.

Казан, престоницу древног татарског казаната, освојио је 1552. године Иван Грозни и тако свом царству отворио излаз на Каспијско језеро. Надимак „Грозни“, овај владар добио је због окрутности. У наступу страшног беса убио је и властитог сина.

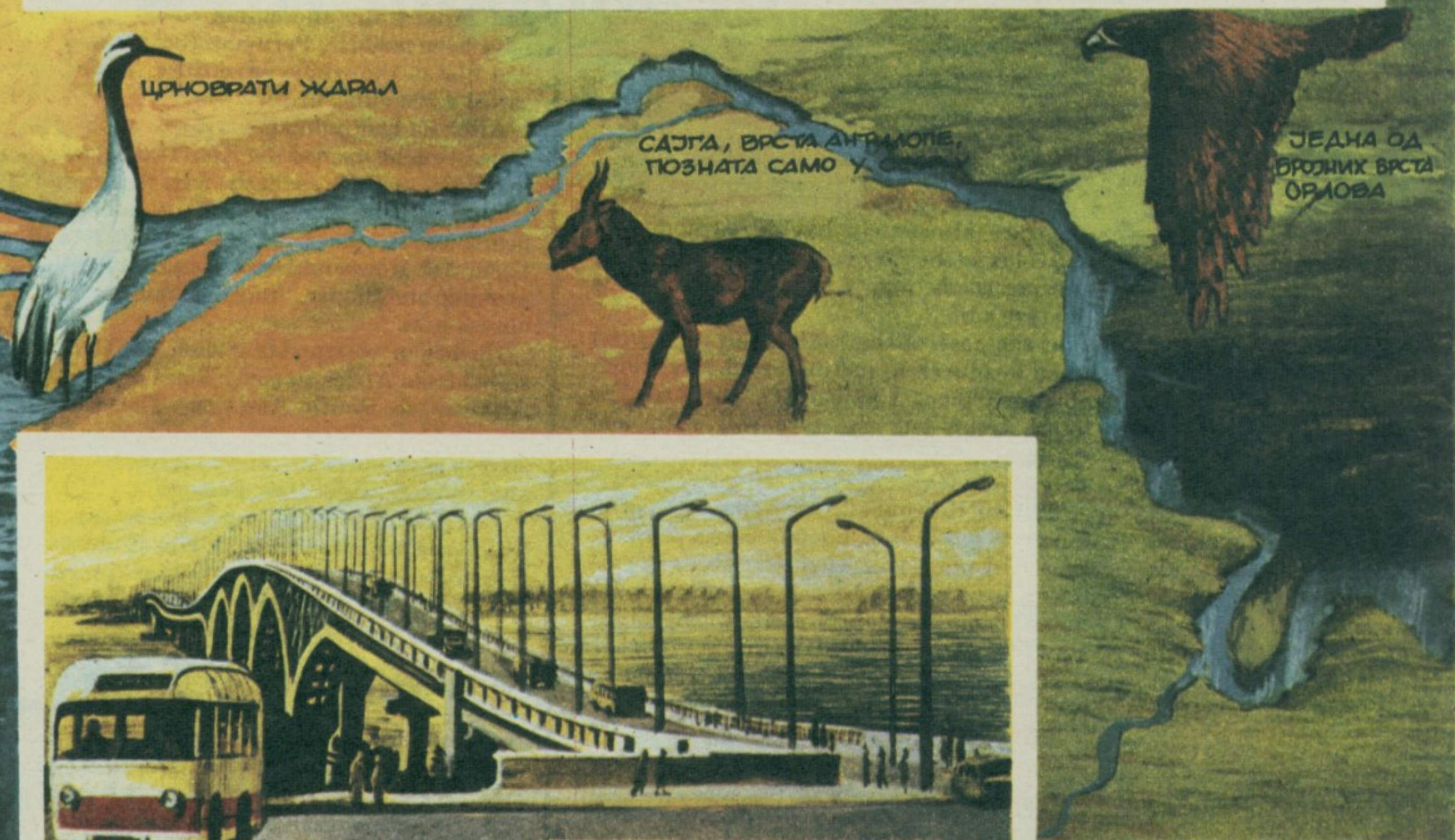
Иако је у историју ушао и због своје окрутности, Иван Грозни је ипак ојачао и унапредио своје царство.

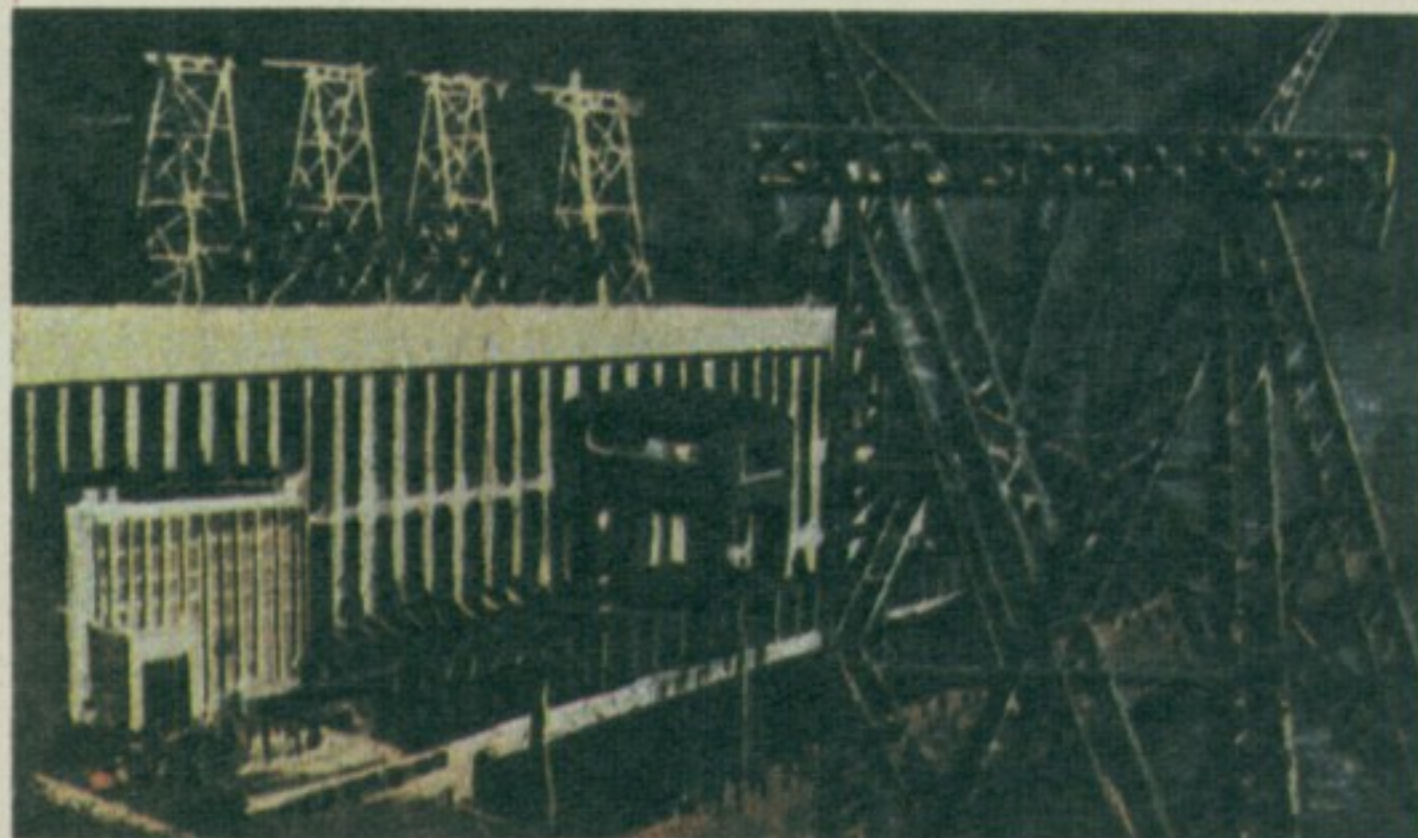
Волга извире на Валдајској висоравни, 228 метара изнад нивоа мора.

Велики азијски емир Тамерлан владао је у 14. веку просторима око Волге и огромним просторима Азије.

Горе: мост у Саратову један је од најдужих у Европи. Град је основан у 16. веку. У околини се налазе богата лежишта нафте и земног плина. Десно: године 1956. започета је изградња Саратовске хидроцентрале на Волги. Крајње десно: Волго-донски канал спојио је две велике руске реке и отворио пролаз ка Црном мору и Украјини, кључној индустријској области земље.

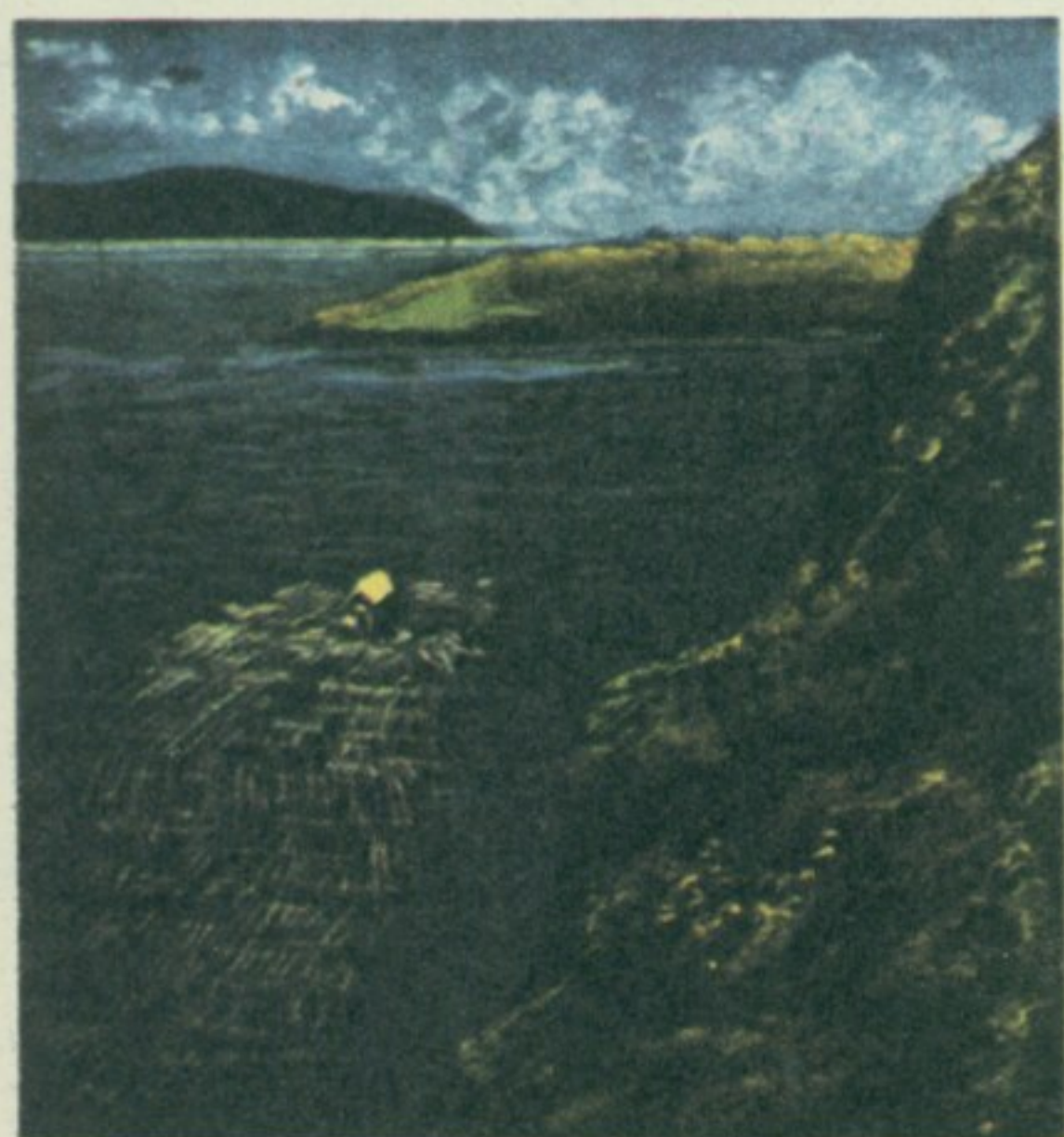

ВОЛГА

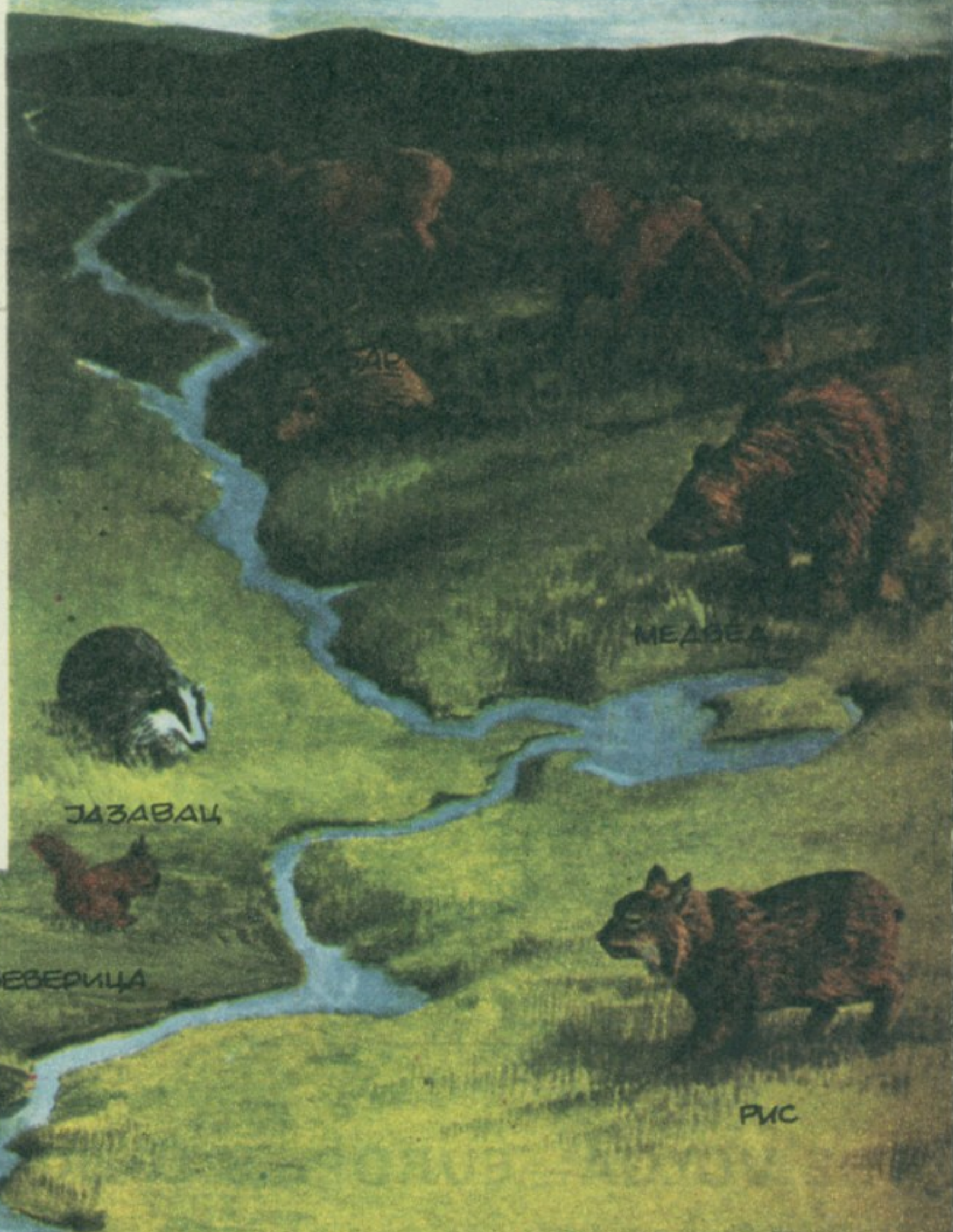
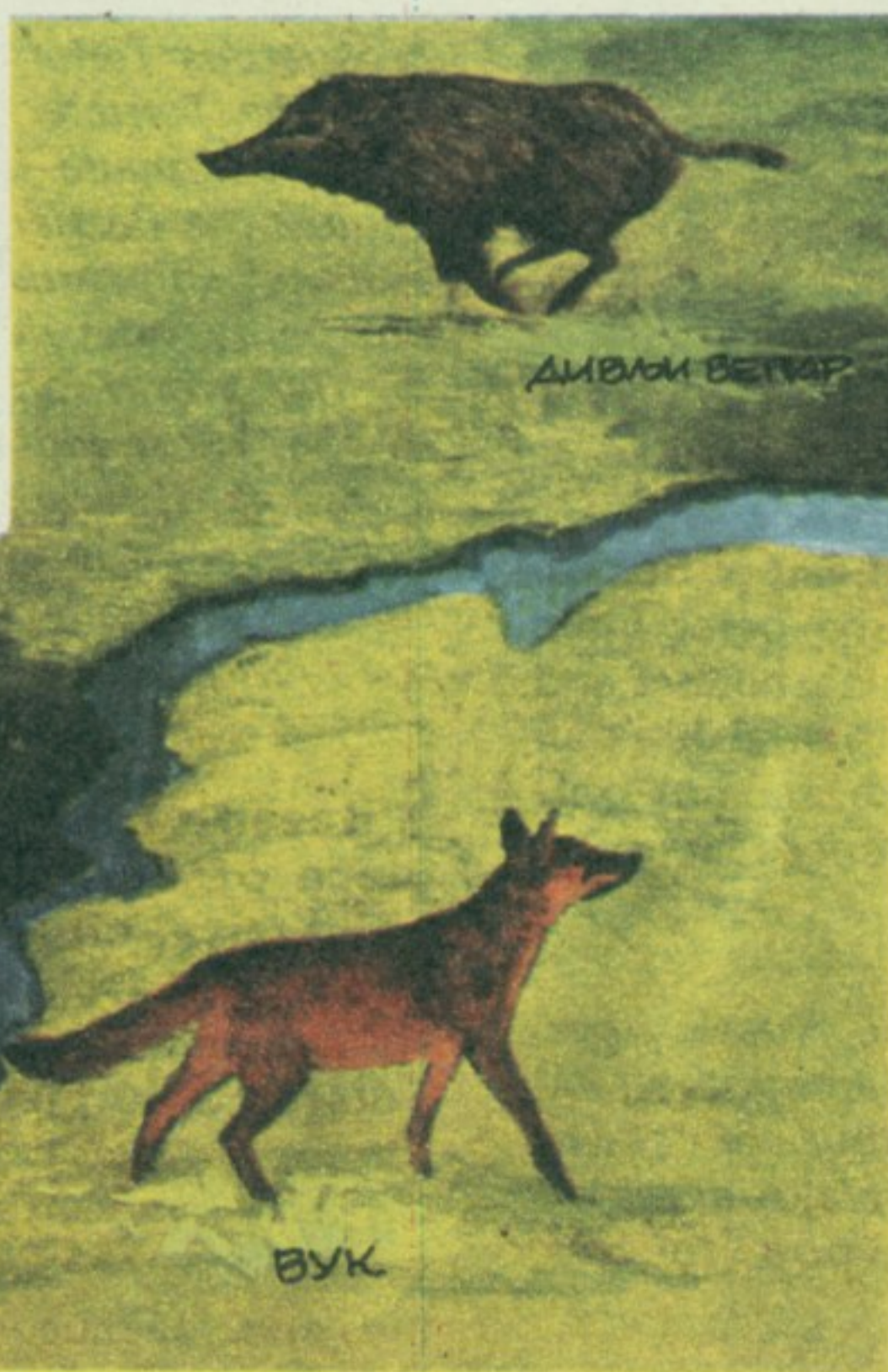
КРОЗ САМО СРЦЕ РУСИЈЕ, ВЕЋ ВЕКОВИМА, ВИ-
ЈУГА МОЋНА РЕКА. НА ЊЕНИМ ОБАЛАМА ЧЕ-
СТО СЕ РЕШАВАЛА СУДБИНА ОВЕ ПРОСТРАНЕ
ЗЕМЉЕ...

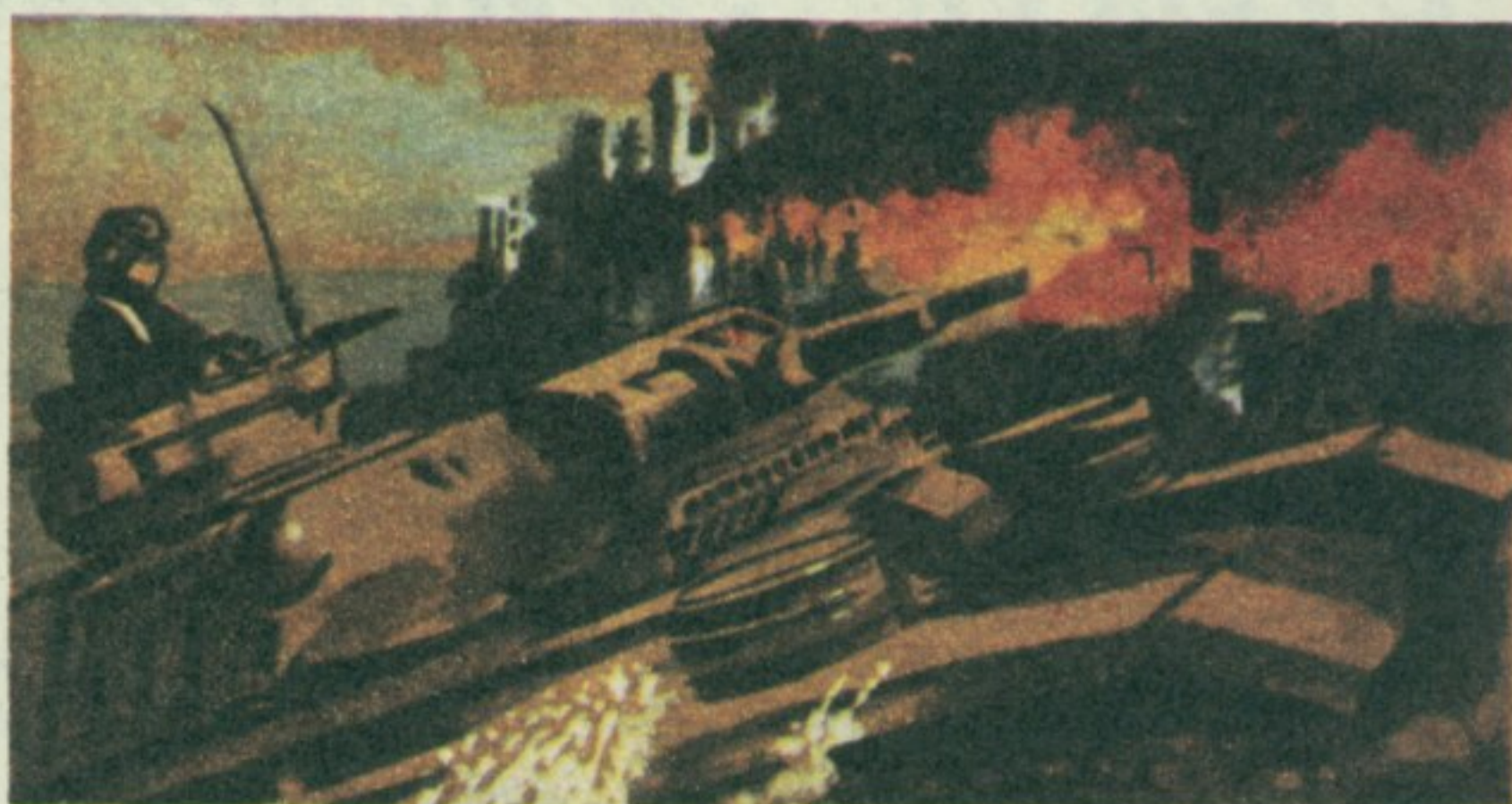
У животу чувених бурлака са Волге — људи који су снагом својих мишица покретали огромне бродове — ма како нам њихове песме данас звучале, било је мало романтике. Док су им се у тела болно засецали оштри конопци, дуге поворке људи и жена с напором су вукле тешке барке.

Волга је најзначајнија водена артерија земље. Најживљи промет је нафтом узводно и дрвима низводно. Балвани се везују и стварају дрвене површине које су неки пут скоро километар дугачке и пола километра широке. Узводно, великом реком одлазе и жито, со, пасуљ, сирово гвожђе, грађевински материјал и каспијско уље.

Херојска битка код Стаљинграда, данас Волгограда, означила је прекретницу II светског рата.

Језеро код кујбишевске хидроцентрале највеће је вештачко језеро на свету. Опасност од поплава захтева непрекидне радове.

Астрахан је центар прерађивачке индустрије рибе. Моруне из Волге лови се због своје укусне икре која се затим ту претвара у чувени руски кавијар.

АВАНТУРЕ ЈЕДНЕ КОРЊАЧЕ

З а двадесет осмогодишњу Љиљану Дрезгу 12. септембра 1975. године био је, чинило јој се, најзначајнији дан у њеном животу: понела је две своје слике да конкуришу за 16. октобарски салон. Био је последњи дан за пријем радова које је требало однети у Студентски културни центар где је радила селекциона комисија. Иако је Љиљана до тада већ имала осам самосталних и дванаест так колективних изложби — за њу је ова угледна смотра ликовних и примењених уметника Србије представљала врхунски изазов.

Изишла је из солитера број 108 на новобеоградском Булевару АВНОЈ-а у којем је грозничаво припремала слона и корњачу, платна у уљу у која је тада полагала велике наде и амбиције. Зауоставила је први такси. Возач је изишао да јој помогне да слике натоваре на пртљажник, пошто нису могле да стану у кабину. Причврстили су их гуменим везницима и кренули. Међутим, у близини зграде СИБ-а такси се одједном зауставио наспред улице, мада је све испред њега било чисто.

Платно је уништено!

— Мислим да се слике више не налазе горе... — рекао је таксист.

Био је у праву: гумени каишеви висили су откачени, пртљажник је био празан. Далеко иза њих, наспред коловоза, лежао је неки предмет. Наилазио је градски аутобус.

Таксиста и сам обузет паником — потрчао је у сусрет аутобусу, не размишљајући о опасности, машући обема рукама и вичући да стане. Аутобус се некако зауставио тик испред слике. Таксиста је већ био дотрчао и подигао је са коловоза, а затим увис, показујући је Љиљани која је стајала потпуно утучена.

Слон је остао без лајсни, али је ипак био опасан. Међутим, требало се још суочити са судбином корњаче, која је, очито, спала са пртљажника раније. Пошли су истим путем натраг. Слика је доиста лежала нешто даље. Када су је подигли — кроз њу се видела улица! Разјапила се огромна поцепотина у облику троугла на једном делу корњачиног

КАКО У ЈЕДНОМ ДАНУ ОБАВИТИ ВИШЕДНЕВНИ ПОСАО? ДА ТО НИЈЕ НЕМОГУЋЕ ДОКАЗАЛА ЈЕ МЛАДА БЕОГРАДСКА УМЕТНИЦА ЉИЉАНА ДРЕЗГА.

оклопа, а комадић платна тужно је висео.

Љиљана више није могла да задржи сузе. Схватила је да је све пропало и рекла таксисту — који је и сам био очајан — да је одвезе на Теразије, где је становао њен колега и одличан пријатељ Никола Кусовац — Ница.

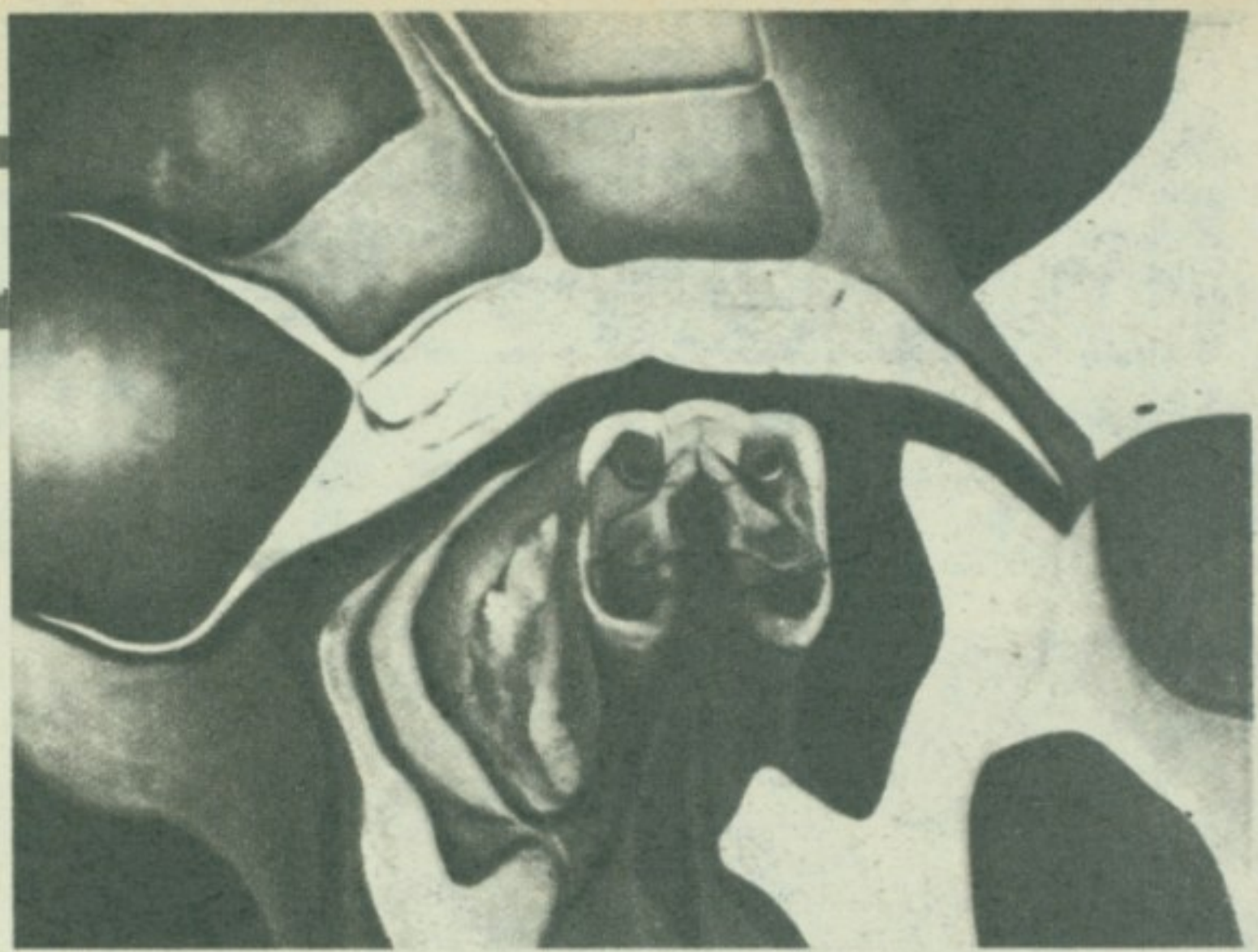
Фен за сушење слине

— Како да вам платим? — понављао је таксиста скрханим гласом.

— Никако — одговорила је Љиљана — није реч о новцу...

Изишла је из кола и кренула према Ницином стану ридајући наглас, вукући слике и делиће поломљених лајсни, не примећујући пролазнике који су је у чуду посматрали.

Ница је остао прибран. Рекао је Љиљани да седне и да заједно „размотре ситуацију“. Кроз сузе се ипак насмејала: иако је знала да

Пре него што је стигла до Октобарског салона, корњача је »пренивела« бурну авантуру.

више много тога не може да се учини, његов пријатељски и охрабрујући глас мало ју је умирио.

Прво су телефоном позвали Студентски културни центар и објаснили шта се догодило. Селекциона комисија је била љубазна: одобрили су Љиљани да своје радове донесе сутрадан — после истека рока!

Дан и ноћ представљали су ипак неко време, а оно је уливало нове наде. Одмах су се обоје бацили на посао. Ница је прво окренуо слику на наличје, а затим је пажљиво — „испеглао“. Нанео је слој подлоге, па брижљиво, танким премазом лепка, сјединио поцепане крајеве. Угледао је нови слој подлоге и онда је требало поново осликати оштећени део корњачиног оклопа. Ваш то је и представљало проблем, јер боја се не суши тако брзо.

Сналажљив и непоколебљив Ница укључио је фен за косу и Љиљана је могла да наноси слојеве потреб-

них боја један за другим, који су се одмах сушили! Слика је полако добијала свој пређашњи изглед. Следећег јутра није се примећивала било каква интервенција у њеном горњем левом делу.

Однели су корњачу и слона у изложбени дворану. Остала је још само неизвесност — хоће ли слике бити прихваћене, али то је друга врста узбуђења... Када јој је саопштено да је селекциона комисија одабрала баш корњачу, Љиљана је била пресрећна. Не зато што је сматрала да је слон бољи — она није правила разлику између њих — него просто зато што је овакав завршетак бурне авантуре лично на бајку!

У каталогу 16. октобарског салона репродукција корњаче Љиљане Дрезге налази се под бројем 28. Званично се ово платно зове „Статика“ и било је веома запажено на том Салону.

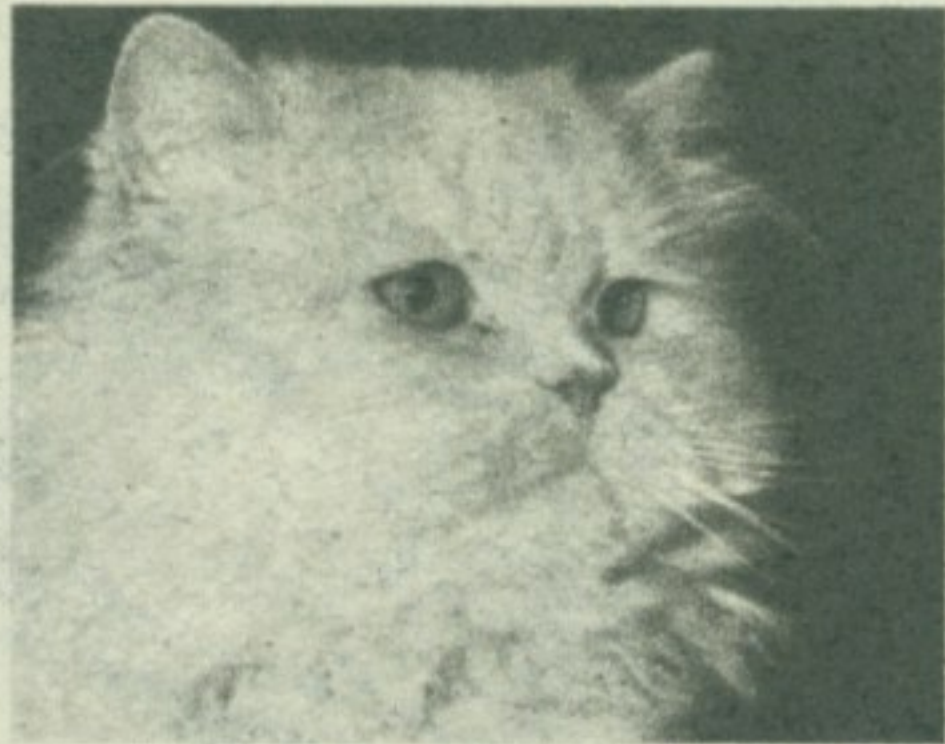
М. Крстуловић

Мачке лејошнице

Отело фон Сеон, мужјак стар двадесет и два месеца. Представник је расе досад ретко излагане на изложбама а настао је случајним укрштањем прне персијске мачке и мрке сијамке. Крзно му је боје чоколаде. Глава му је дугуљаста и фина, а очи зелене и бадемасте.

Међу шампионима на овој изложби је и представник некад „свете“ мачке из Бурме, Лола де Костер, стара две и по године. Ова мачка има дугу длаку. Године 1920. Американац Вандербилт пренео је у Ницу једну цосећу женку ове врсте. Године 1946. остао је само један пар оних мачака који је омогућио да се ова раса одржи до данас.

▲ Мистер Шармере је мужјак персијске расе, жућкасте боје, стар годину и по дана. Главчи је представник мачака с дугом длаком. Персијска раса има најмање седамнаест различитих боја крзна које признаје међународно удружење. Главна одлика сијамки су велике очи боје бакра.

КАО И СВАКЕ ГОДИНЕ И ОВЕ ЈЕСЕНИ У ПАРИЗУ ЈЕ ПРИРЕЂЕНА МЕЂУНАРОДНА ИЗЛОЖБА МАЧАКА НА КОЈОЈ СЕ МОГЛО ВИДЕТИ ВИШЕ ОД ПЕТ СТОТИНА МАЧАКА РАЗНИХ РАСА. МЕЂУ НАЈЗАПАЖЕНИЈИМ „ЕКСПОНАТИМА“ БИЛЕ СУ И ОВЕ МАЧКЕ ЧИЈЕ ФОТОГРАФИЈЕ ДОНОСИМО.

Ово је Белфегор, једногодишња женка абисинске расе за коју се претпоставља да је потомак „светих“ мачака из Египта. Белфегор има риђу длаку и веома „отмено“ држање.

Макао де ла Галисонијер је једногодишњи мачак сијамске расе. Крзно му је на телу челичнобеле боје, док су му уши, глава и реп плавичастосиви. Први пар ових мачака донео је један Енглец из Сијама 1884. године. Међутим, тек од 1920. године у Европи стварно почиње да се гаји ова раса.

▲ Еклипс Тинкербел је међународни шампион а на овој изложби изабран је за најлепшег мачка кратке длаке. Донет је из Немачке. За мање упућене Тинкербел личи на астраганску расу.

НАЈЛЕПШЕ АНТИЧКЕ ЛЕГЕНДЕ

ЗЕВСОВА ОСВЕТА

ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ТРАЈАЛО ЈЕ СТРАШНО ИСПАШТАЊЕ ОКОВАНОГ ПРОМЕТЕЈА...

тајну коју је само Прометеј могао да му ода, али од њега не извуче ни реч.

Прометејево испаштање оконча Херкул. Он устрељи огромног орла, а својим снажним рукама покида ланце којима је овај тако дуго био окован.

Тако је, коначно, Прометеј ослобођен и тек тада, у радости слободног човека, он откри тајну коју је годинама чувао:

— Ако ти Тетида икада роди сина, то дете ће ти, када одрасте, одузети престо.

Зевс беше довољно мудар да његов савет послуша и раскине своје пријатељство са прелепом Тетидом.

Прометеју би дозвољено да се поново врати на Олимп.

Ова прастара легенда преживела је векове. Њен јунак, Прометеј, постао је симбол вечне људске борбе против неправде и самовоље моћних, у име слободног човека, који сазнаје и ствара.

М. И.

Прометеј, син Титанов, припадао је роду моћних џинова. И данас, реч »титански« означава некога, или нешто, огромне снаге и величине.

Било је то у доба када је Земљу прекрио потоп у чијим галасима настадоше и сви људи. Остадоше само богови, а једино Прометеј осети жалост што човека више нема.

Сузама зали иловачу и даде јој људско обличје. Дуго је Прометеј молио богињу Атину да његовим фигурама удахне живот и она на крају попусти. Земљу, тако, поново населише људи.

Људски род поче да се множи и напредује и на крају се и Зевс уплаши:

— Сићушни човек не сме да се мери са боговима!

Ускоро дође и дан када је требало одредити колико ће благодети припасти боговима, а колико људима. Лукави Прометеј рашчережи жртвеног вола одвоји коске од меса и замота их у маст, а комаде меса покрије кожом животиње. Остаде још да моћни Зевс изабере једну од ове две гомиле.

ХРАНА ЗА БОГОВЕ

Задовољан својим делом, Прометеј га позва:

— О, моћни Зевсе, на теби је да одлучиш. Речи шта ће припасти боговима, а шта људима!

Без оклевања Зевс показа на примамљивију гомилу.

— Ово ће бити храна богова!

Зевсу није требало много да увиди своју грешку — изабрао је варљиво умотане коске. Обронци Олимпа затресосе се од силе његовог беса:

— Преварен сам! Људи ће за то бити кажњени! Никада им нећу одати тајну ватре!

Таква беше Зевсова страшна пресуа и нико се не усуди да јој се супрот-

стави. Нико осим Прометеја:

— Човечанство ће ипак огрејати топли пламен ватре! — закле се тада највећи пријатељ људи.

Једнога дана отпутова Прометеј на острво Лемнос, пребивалиште хромог бога ковачке вештине, Хефеста. Тамо је дан и ноћ горела вечна ватра Хефестовог огња; из његовог пламена извади Прометеј угарак и однесе га људима.

КРИЛАТО ЧУДОВИШТЕ

Зевс убрзо сазна и за ово Прометејево издајство па људима пошаље прелепу Пандору. Са собом је понела и крчаг из којег се светом просуше невиђена зла и патње.

Најстрашнија казна чекала је Прометеја. Није било кутка на Земљи у којем би се он могао сакрити од Зевсовог гнева.

На Зевсову заповест, Хефест зароби Прометеја, однесе га на Кавказ и ланцима веза за највиши врх планинског венца.

Тако поче Прометејево испаштање

Пре него што су се последњи зраци сунца изгубили за литицама усамљене планине, над Прометејевом главом, високо на небу, указа се огромни орао. Птичурина се устреми на беспомоћног пријатеља људи и својим страшним кљуном поче да му кида јетру. То се понављало данима, али како Прометеј беше бесмртан, део његове јетре, који би крилато чудовиште у току дана прождрало, ноћу се обнављао.

Тридесет година подносио је Прометеј Зевсову казну. Осим жеље да му се освети, страшни бог је желео да сазна и једну

Прометејево испаштање окончао је Херкул. Он устрељи страшну птичуру и понида ланце којима је Прометеј тако дуго био прикован за усамљени планински врх.

ПУСТИТЕ МЕ ДА СЕ БОЈИМ

КОЛИКО ИМА ЉУДИ, ТОЛИКО ПОСТОЈИ И РАЗЛИЧИТИХ ВРСТА СТРАХОВА. ИПАК, ПОНЕКАД, ТО СТАЊЕ МОЖЕ ДА ПРОУЗРОКУЈЕ И НЕНОРМАЛНО ПОНАШАЊЕ, КАО ШТО СЕ ДОГОДИЛО ЈЕДНОМ ПРОФЕСОРУ КОЈИ ЈЕ ДРХТАО И ЦРВЕНЕО ПРЕД СВОЈИМ СТУДЕНТИМА

— Пре почетка предавања кажи сам себи: ја знам боље од свих вас. И видећеш, страх ће нестати!

Заиста, овај савет и сопствена воља убрзо су помогли младом професору. Данаас без икаквог страха мирно и прибрано држи предавања својим студентима.

Нешто слично се често дешава у пубертету. Веру-

на најмању меру: без икаквог страха да ће променити боју лица, могао је да прича само са својим родитељима. Јер, да би себе поштедео непријатности, престао је да разговара са својим друговима, није хтео да одговара ни кад би га професори прозвали, нити се усуђивао да уђе у неку продавницу, оде у биоскоп. Савет психијатра био је: **лепо ти стоји када попрвениш, изгледаш потпуно друкчије, некако зрелије од својих вршњака!**

баба-рогом, мраком... Касније, некада и после више деценија, ако се таква застрашена особа нађе у некој ситуацији (а већ је у сличној имала непријатно искуство), она ће почети да се плаши. Овог пута у толикој мери да ће страх умањити њену способност за рад, сузити свест и довести до неконтролисаног понашања: плакања, вриштања, грчење мишића, знојења, лупања срца...

— Некада родитељи спречавају дете да, на пример, увече изађе из куће, па га плаше утварама или како ће га згазити аутомобил — каже Јелена Манојловић, психолог на Неуропсихијатријској клиници у Београду. — Касније, дете може да почне да се плаши мрака, иако то отац и мајка нису помињали. Тај страх може да се изгуби ако се ситуација коју је дете научило не понавља или када се за њу везују пријатни догађаји. Оно ће престати да се плаши пса, ако му се набави та животиња која ће га штитити или се игра-ти с њим.

Овај психолог је забеле-

ЛЕК ЈЕ У — ПРИЈАТНОСТИ

Не постоји човек који се нечег не плаши: разних предмета, животиња или ситуација. Та бојазан не означава болесно стање, већ само преосетљивост на неку појаву или услове. Али, често тај страх може да опседа човека, да се претвори у фобију (од грчке речи фобос — страх) па да знатно умањи његову способност за рад, спречи контакте с људима или да доведе до разних непријатних ситуација.

МУШКИ И ЖЕНСКИ СТРАХОВИ

Припадници „јачег пола“ се много више плаше инјекција или крви, док се жене већ пословично ужасавају и помисли на мишеве. Тај њихов страх, како тумачи наука, настао је из патријархалних односа и ниског стандарда који су некада владали у породицама: мушкарац је мало времена проводио у кући, док је жена из ње ретко излазила. И у тој самоћи она се често сусретала са „илегалним домаћим животињама“, малим глодарима које нису могле да потамане ни многобројне мишоловке. Пошто није знала како против њих да се бори, „измислила“ је страх од мишева, као вид своје одбране, доказ женствености и — протест против непажње мушкараца!

Савремена цивилизација донела је и нове врсте фобија: страх од вожње лифтом, метроом, конзервисане хране, удисање ваздуха на раскрсницама...

Многи људи плаше се животиња:

- аилурофобија — страх од мачака
- арахнофобија — страх од паукова
- еквинофобија — страх од коња
- херпетофобија — страх од гуштера
- кинофобија — страх од паса
- ликофобија — страх од вукова

Други, пак, одмах добију лупање срца и при помисли да ће се наћи у гужви, на стадиону или неком митингу.

- неофобија — страх од свега новог
- ксенофобија — страх од странаца
- демофобија — страх од гомиле света
- антропофобија или Скруцова болест — страх од људи

Неки се плаше да било шта једу — ситиофобија. Токсикофобија је страх од тровања, мизофобија — страх од прљавштине, дисмофобија — страх од деформисања тела, дементофобија — страх од лудила, бронтофобија — страх од муња и грома, клаустрофобија — страх од затвореног простора, алгофобија — страх од бола...

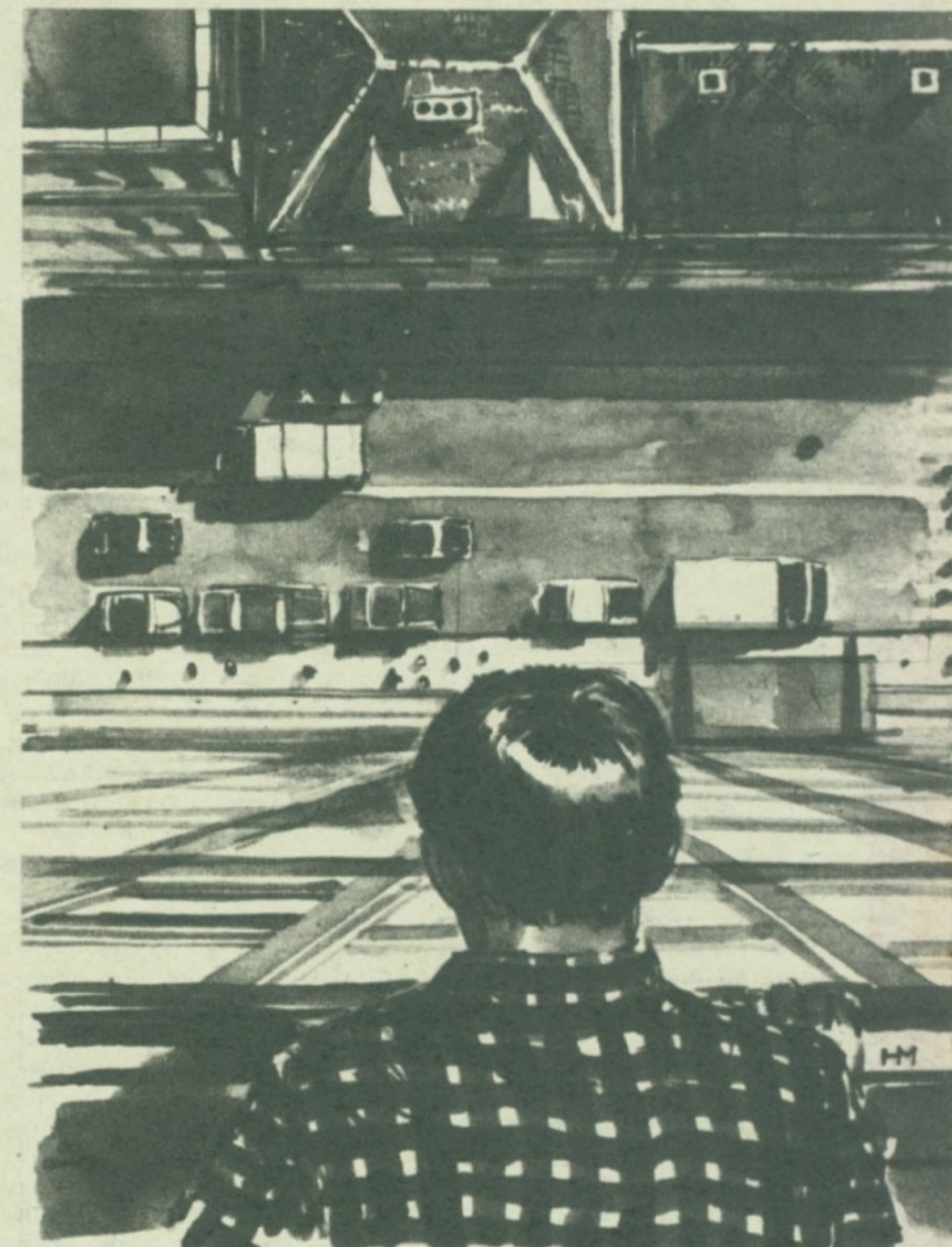
Постоје и још многи други страхови. Ипак не греба заборавити и фобифобију — страх од самог страха!

ЗАРАЗАН ЈЕ!

Страх је у великој мери потребан и неопходан за учвршћивање личности и саставни је њен део. Али, ако постане претеран и диктира одређено понашање, онда може и да је угрози. На неки начин страх је и заразан. У одређеним приликама, свој лични проблем појединац може да саопшти околини неким својом неконтролисаним реакцијом (вриштањем, дрхтањем...) па се његов страх — „умножава“ и масовно испољава...

јући да су ружни због бубуљица по лицу, увећаног носа или штркљастог раста, дечаци и девојчице са страхом излазе на улицу или се ретко појављују у друштву. То њихово понашање се мења чим се у организму успостави хормонска равнотежа. Али, понекад, то стање може да потраје и годинама, да се претвори у ненормално понашање, у патолошки страх од људи и сусрета са њима. Један студент из Београда првенео је чим би проговорио са непознатом особом, па је контакте са околином свео

Родитељи имају обичај да плаше дете — да би га заштитили од неке реалне опасности — говорећи му: — **пази се висине, пази како прелазиш улицу, пази да се не опечеш...** А ако је малишан непослушан прете му „**чика доктором који ће доћи и дати му инјекцију**“.

жио и случај дечака од пет година који се плашио свега што се креће. Лекари су га ослободили те трауме тако што су га прво навикли на поскакивање лопте, играчке коју је одмах заволео.

— Да би се излечио страх неопходно је утврдити уз-

роке који до њега доводе — каже Јелена Манојловић. — Али, до њих је веома тешко доћи, поготову ако су се десили у детињству. Током лечења све више се примењује терапија учења, при чему се покушава да се тај стечени страх на неки начин избрише, односно — човек ће проћи кроз све ситуације које су до њега довеле, али у — пријатним условима и уз охрабрења блиских особа.

ОСЕДЕЛИ ОД ЈЕЗЕ

Неки научници верују да је за ослобођење личности од страха добро применити — терапију преплаљивања. Попут укоренеог веровања да пилот који је преживео удес треба што пре поново да лети, тако и човек који пати од неког страха мора свесно да се изложи непријатној ситуацији и у њој да остане што дуже.

То значи: попните се на највиши спрат неког облакодера, слободно се нагните кроз прозор и помно посматрајте шта се доле дешава. Ако вам се од страха вришти, плаче, урла — слободно то радите. А када се довољно „нагутате“ страха, прекините са терапијом и видећете — престаћете да се плашите висине! Ова метода нема много присталица у свету, а код нас се не примењује.

— Некада се дешава да у таквим ситуацијама људи потпуно оседе због губитка пигмента у коси или нагло до старе — услед обилног знојења кожа губи велику количину течности — каже Јелена Манојловић. Тада организам снажно реагује па се јавља осећај гушења, несвестице, чак и умирања. Јер страхови су и начин одбране: човек се склања од одређених ситуација, много му је лакше без њих, али се зато мучи.

Многи људи успевају да савладају страхове којим су склони зато што су на то приморани. Тако је Џон Кенеди ипак проводио сате у просторијама препуним људи, мада га је то ужасно плашило, а Ричард Бартон, Елизабет Тејлор и Тони Кертис су тек после доста напора (и великих количина седатива) ипак пристали да се возе авионом. Од фобије није остао имун ни „отац психоанализе“ Сигмунд Фројд — он се плашио отвореног простора.

Понекад и сујерве може да доведе до неверног страха. Тако се у многим земљама људи ужасавају броја — 13 (ни на хотелским собама, као у Велигији, Енглеској, САД... — нема тог броја). У Лондону је забележен случај неког архитекте који је патио од три-скандекафобије, па никако није хтео да пројектује солитере са више од — 12 спратова.

Б. Јерemiћ

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

СКУПО ПЛАЋЕНА МРЦАВОСТ

Одвек су ми говорили да сам округласта и дебелишката, али уместо да се на шале и надимке навикнем, њихове речи све више су за мене почињале да значе само једно — предебела. Имала сам тада 60 килограма и била сам висока метар и 60 сантиметара. Када је и моја једина сестра напустила кућу за то што се удала, осетила сам се усамљеније и изгубљеније него икада до тада. Свему је крива моја дебелина, помислила сам и одлучила да изгубим те сувишне килограме који су ми толико загорчавали живот.

Лин у огледалу

Губила сам килограме, али сам настављала да држим дијету. Прво сам престала да доручкујем, онда сам почела да прескачем ручкове и на крају потпуно престала да једем. Изгладњивала сам се на смрт.

Родитељима сам говорила да сам ручала у граду, а када би се десило да морам да једем код куће, моји оброци постајали су храна за птице у оближњем парку. Забринули су се и моји родитељи и пријатељи али њихове савете нисам хтела ни да чујем.

— Гледајте своја посла — говорила сам им.

је узео у наручје и ја сам се одједном осетила као неко уплашено и беспомоћно дете коме је очајнички потребна помоћ. После толиких месеци ћутања испричала сам им све и следећег дана отишла код лекара.

Имала сам 24 килограма и била на самој ивици смрти. Подсећала сам на страшну утвару тек изашлу из неког концентрационог логора.

Тешке последике

Недељу дана касније преживела сам срчани удар и затим пренесена у болницу на лечење. После три месеца почела сам полако да добијам у тежи ни, али од тада никада ни

ХТЕЛА ЈЕ САМО ДА ИЗГУБИ НЕКОЛИКО
НИЛОГРАМА ДА БИ ПРЕСТАЛИ ДА ЈЕ ЗО-
ВУ »ДЕБЕЉУЦА«, АЛИ ЊЕНА ДИЈЕТА ПРЕ-
ТВОРИЛА СЕ У СТРАШНУ МОРУ...

сам успела да пређем тежину од 42 килограма и вероватно више никада и нећу, али догод будем јела разумно, мој живот је ван опасности.

Са неким последицама своје дијете мораћу да се борим до краја живота. Флеке изумрлог ткива на мојим табанима лети покрвене и букну, а зими потамне. Коса не престаје да ми опада, а моје очи више не могу да поднесу ни најслабије осветљење тако да сам до краја живота осуђена да носим тамне наочаре. Изгубила сам све зубе, а ноте ће ми увек, иако су изгубиле неприродну слезову боју, изгледати као две осушене гранчице.

Да иронија буде већа, шале на рачун мог изгледа због којих је све ово почело, нису престале, са

мо су се измениле. Пре неки дан обукла сам за посао једну плаву хаљину. Један мој колега у шали је рекао да га неодољиво подсећам на плаву хемијску оловку.

Па, иако сам се навикла на шале и сада могу и сама да се на њих од срца насмејем, никада нећу моћи да у себи угушим осећај кривице због патњи и брига које сам приредила својим родитељима.

Никада нећу моћи ни да отклоним тешка оштећења која сам нанела свом организму. Забрањено ми је свако бављење спортом, па чак и тако обична ствар као што је трчање за аутобусом за мене би могла кобно да се заврши.

Најтежа ствар са којом сам морала да се суочим ипак је мисао да сам за све крива ја, сама, само

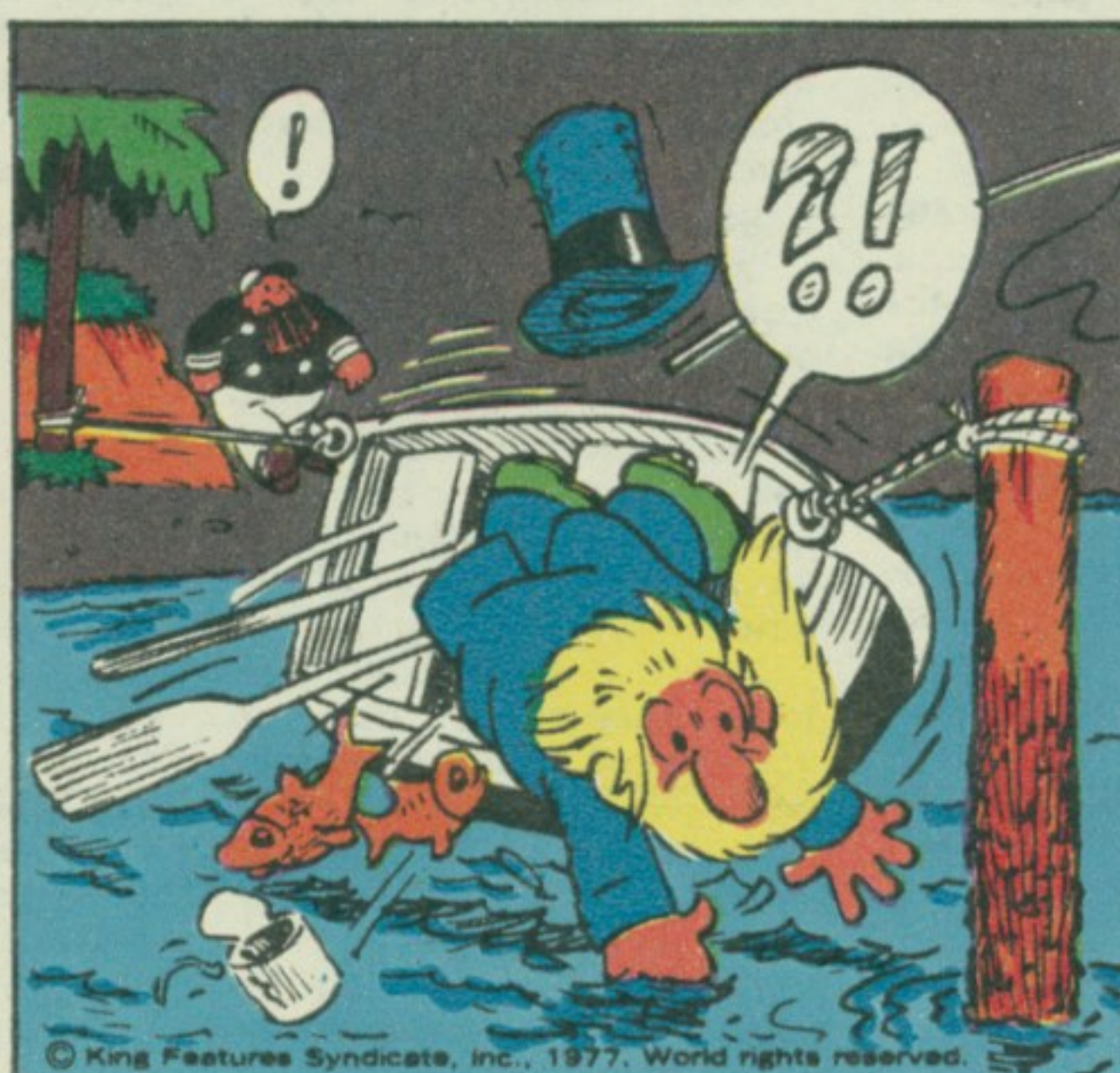

ЕНГЛЕСКИЊА ДЕНИС
КУК ИЗ НОРТ БЕРСТЕ-
ДА, У САСЕКСУ, МОРА-
ЋЕ ДО КРАЈА ЖИВОТА
ДА СЕ БОРИ СА СТРА-
ШНИМ ПОСЛЕДИЦАМА
СВОЈЕ ДИЈЕТЕ.

зато што ми се некада чинило да је најважнија ствар на свету бити мршав.

Денис Кук

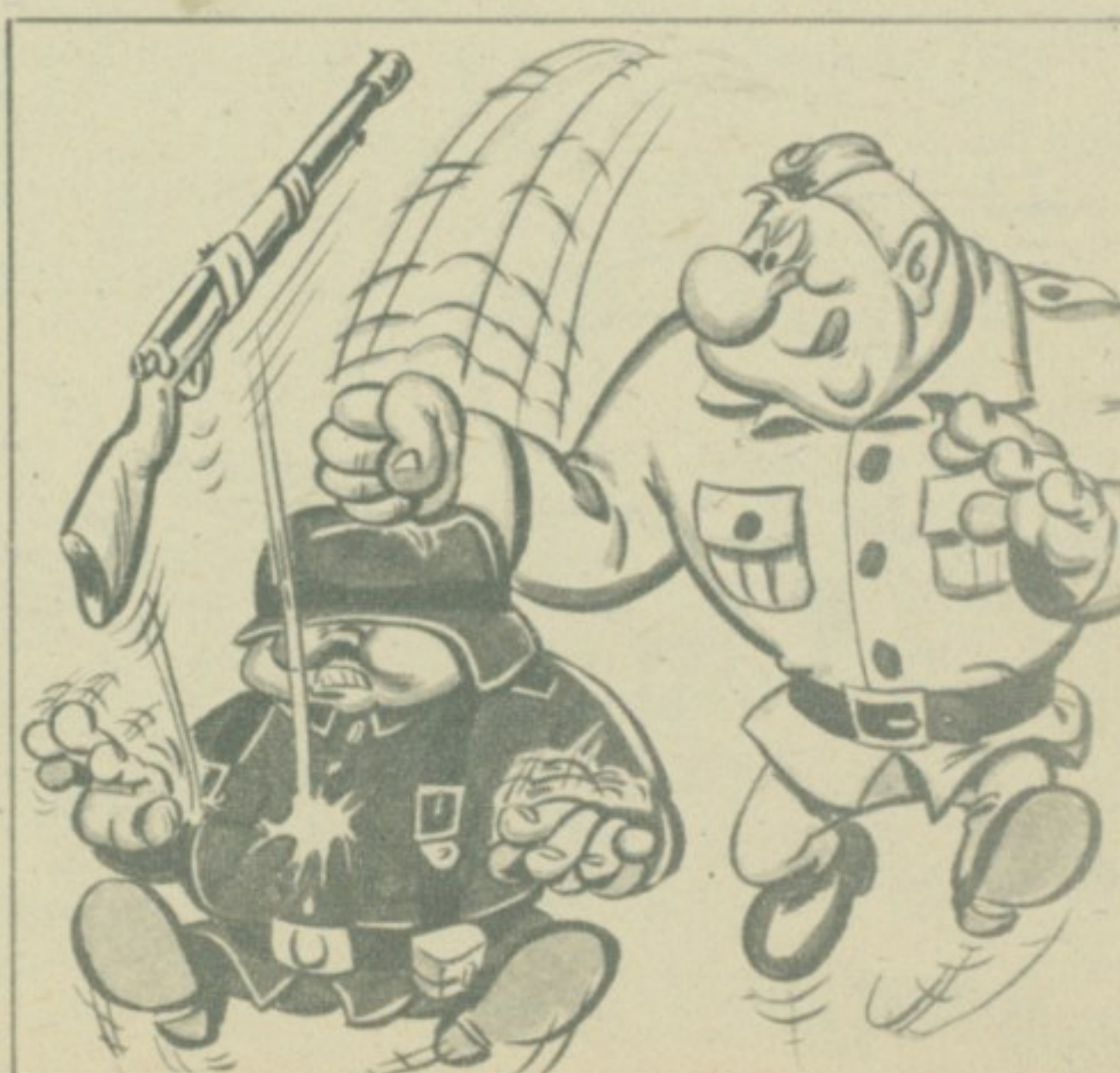
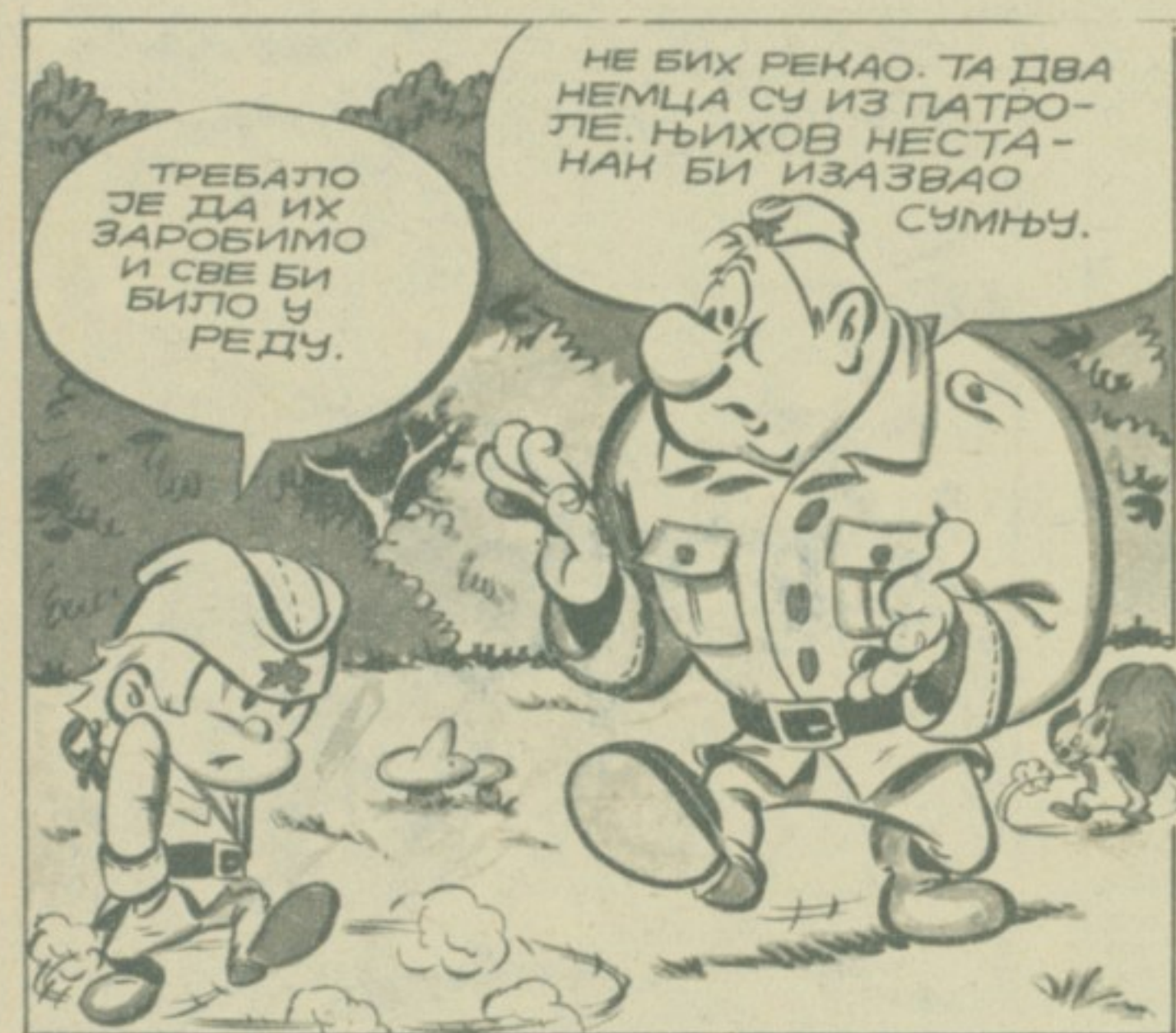

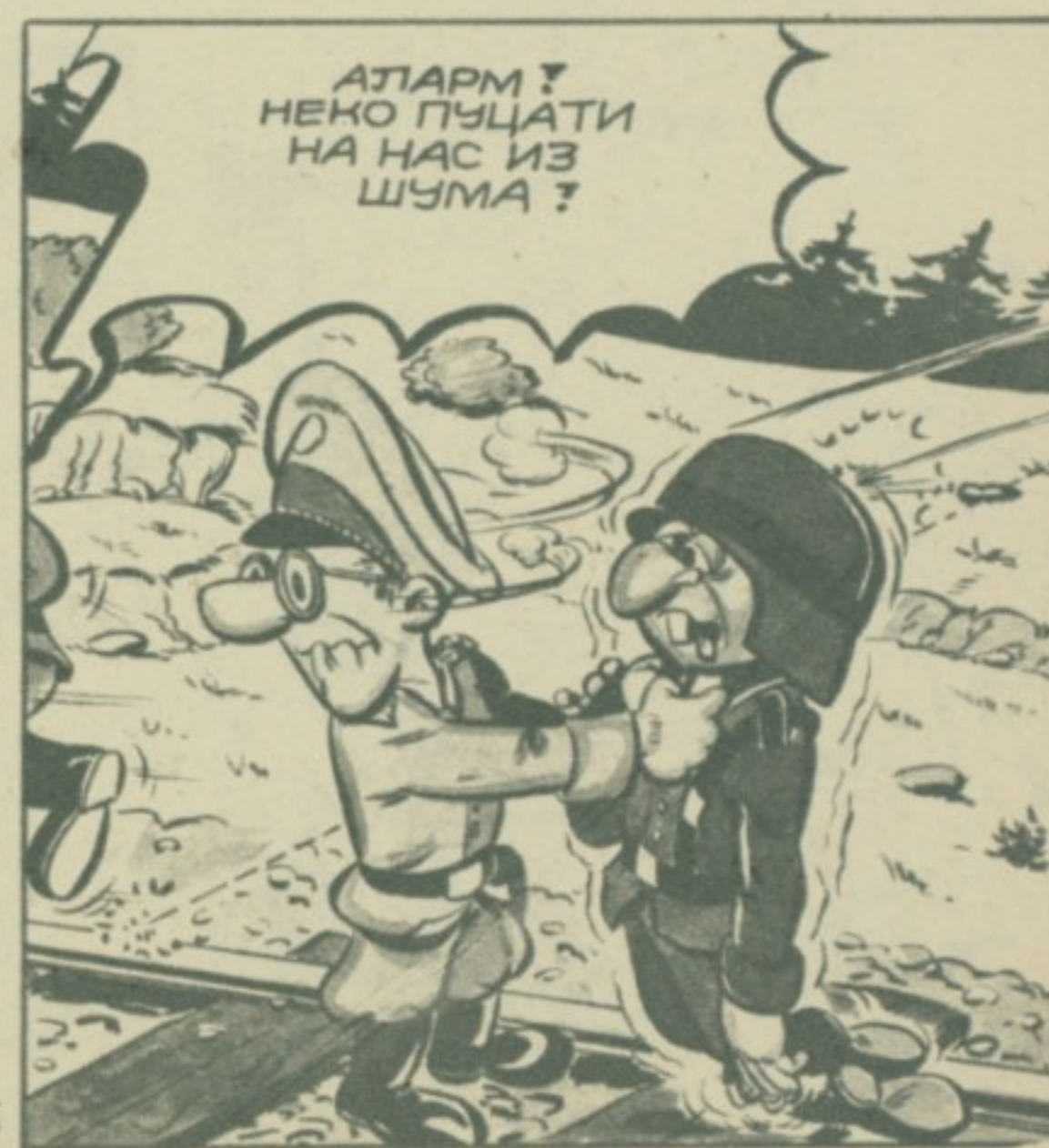
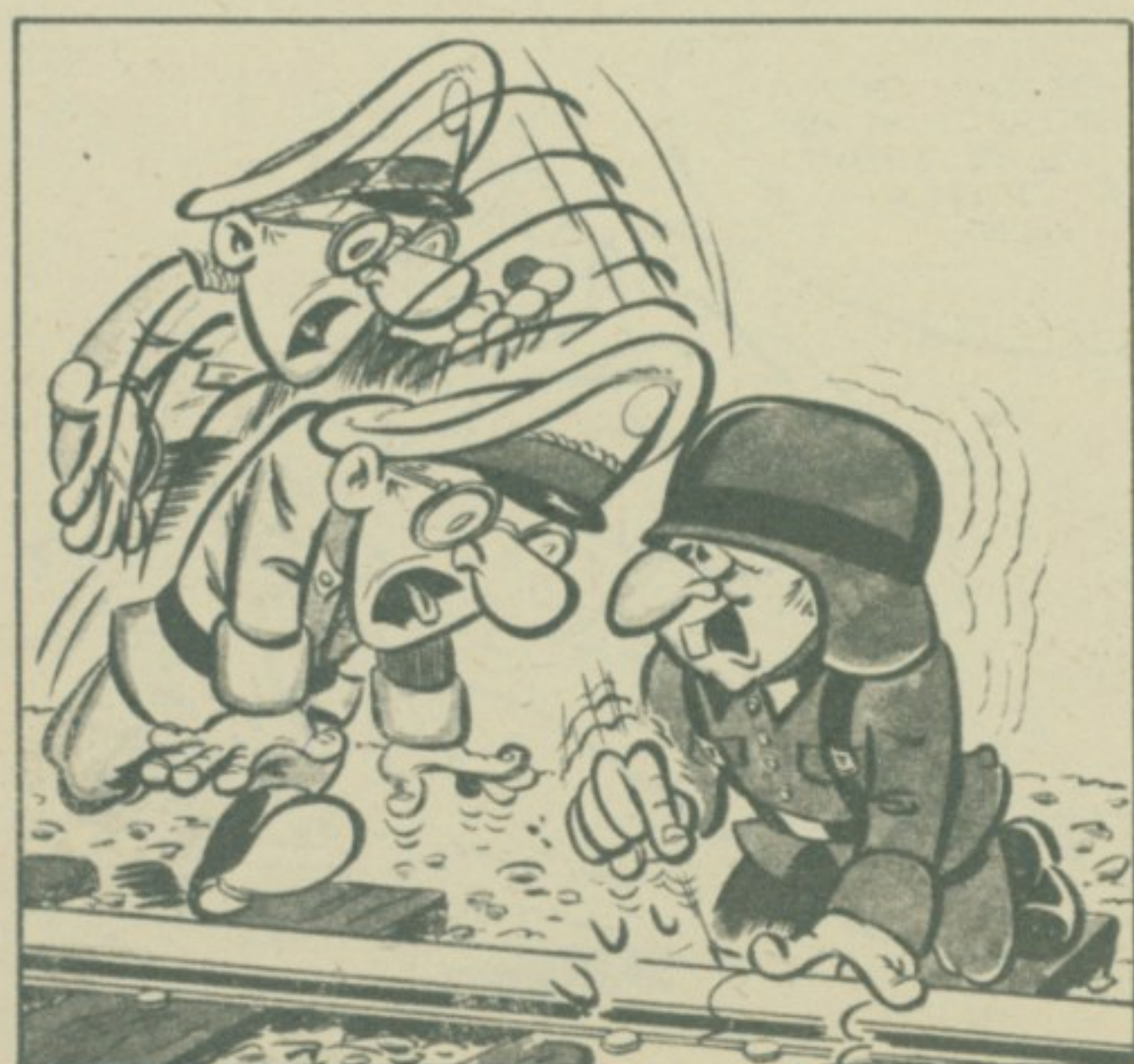
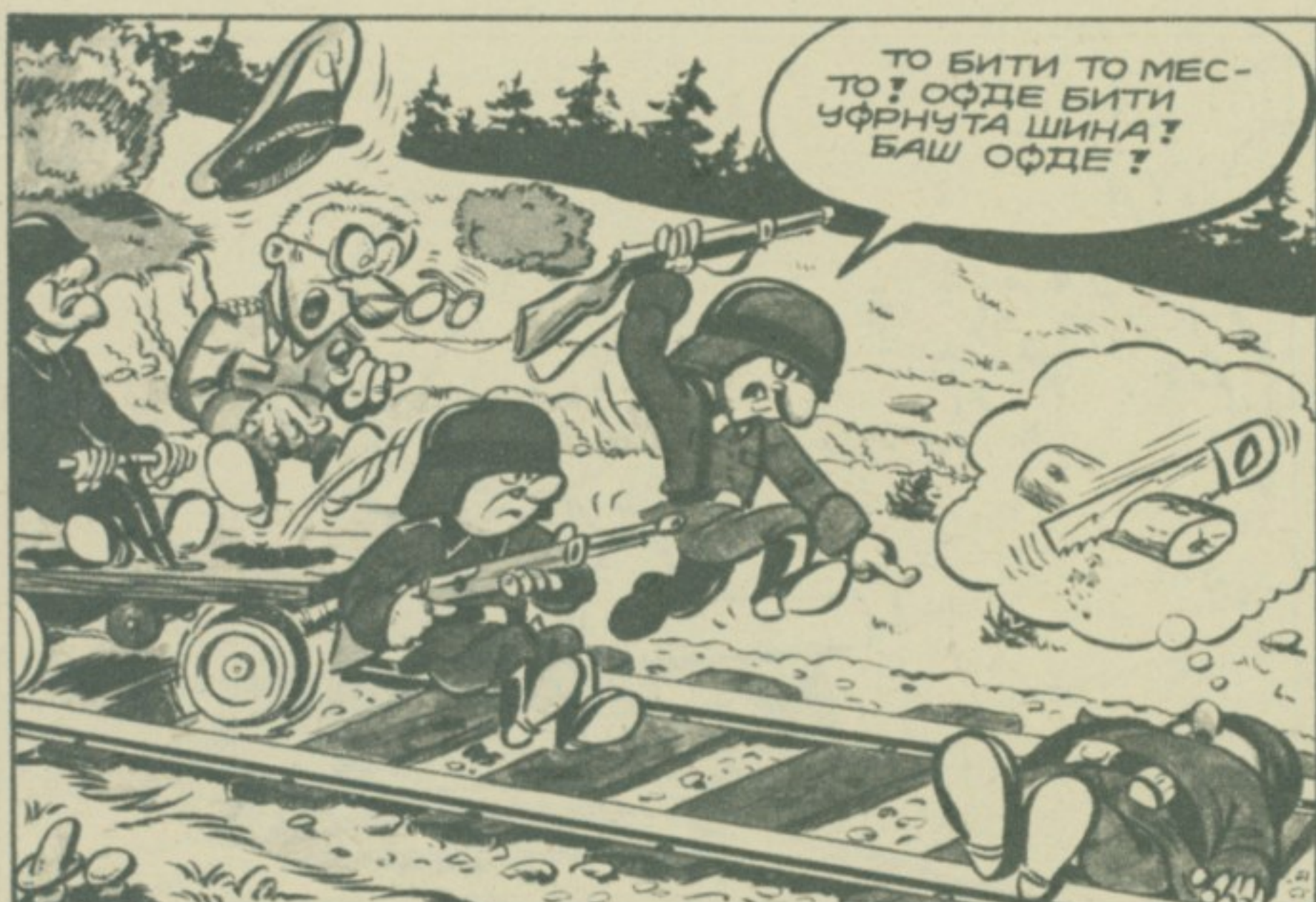
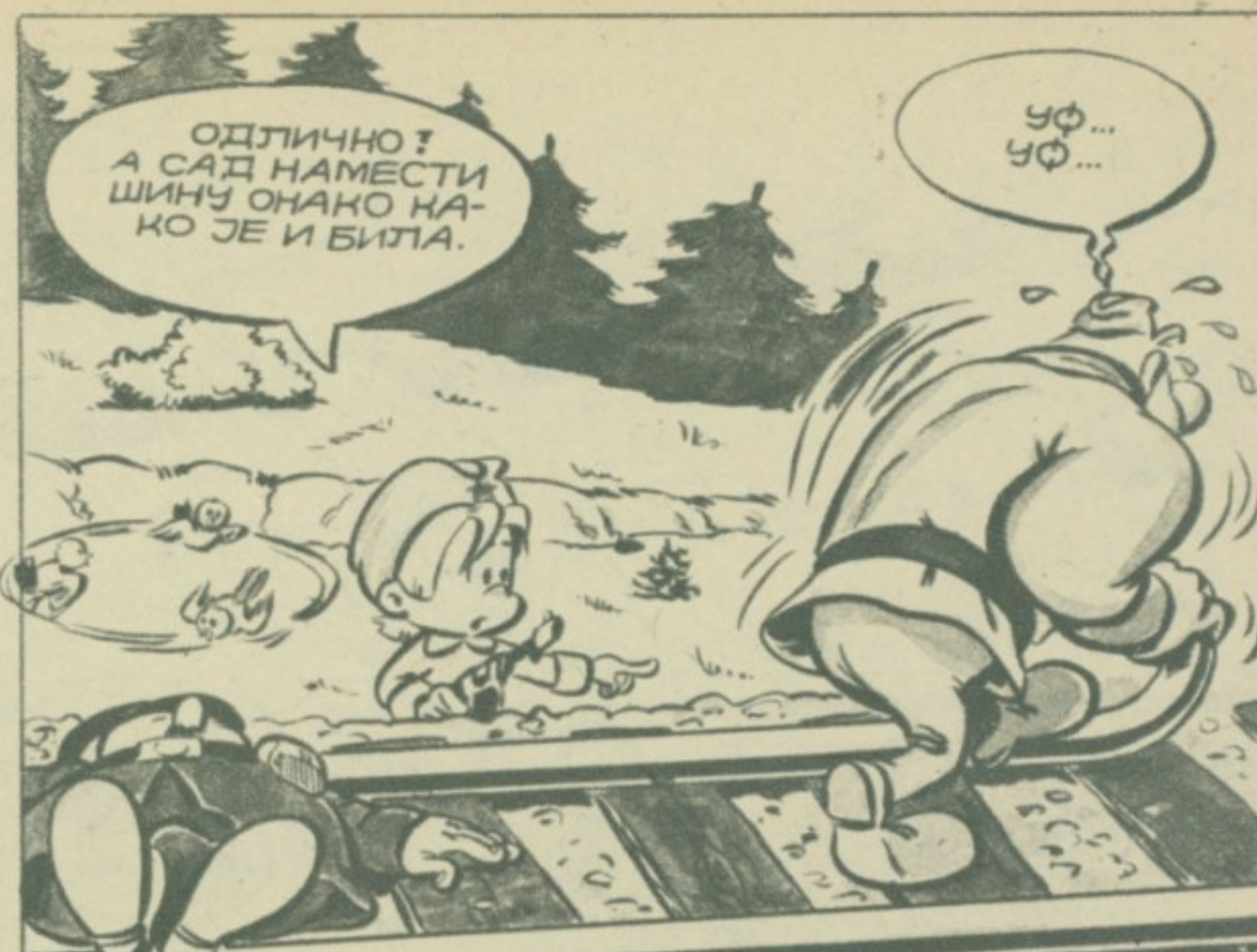
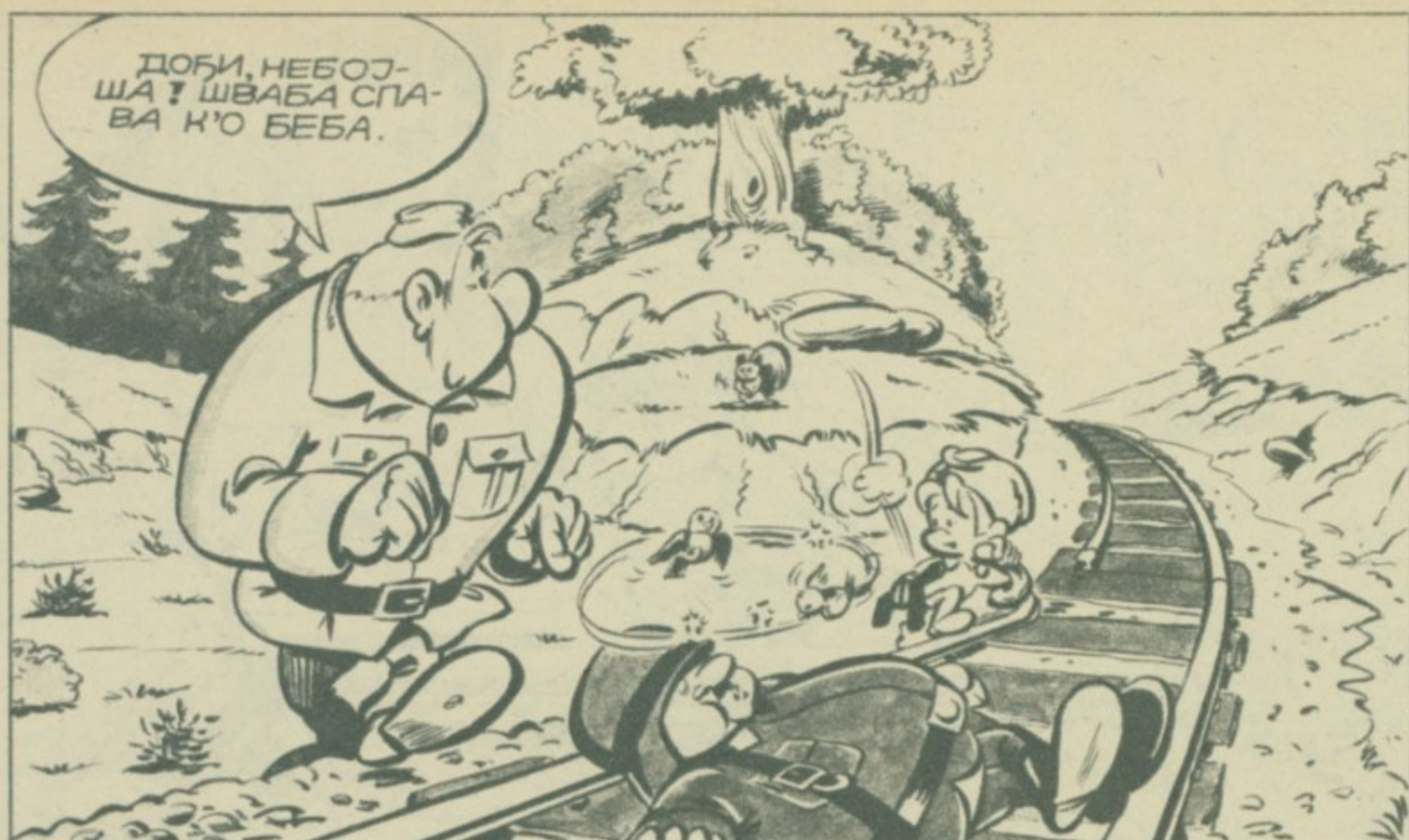
BAVALU

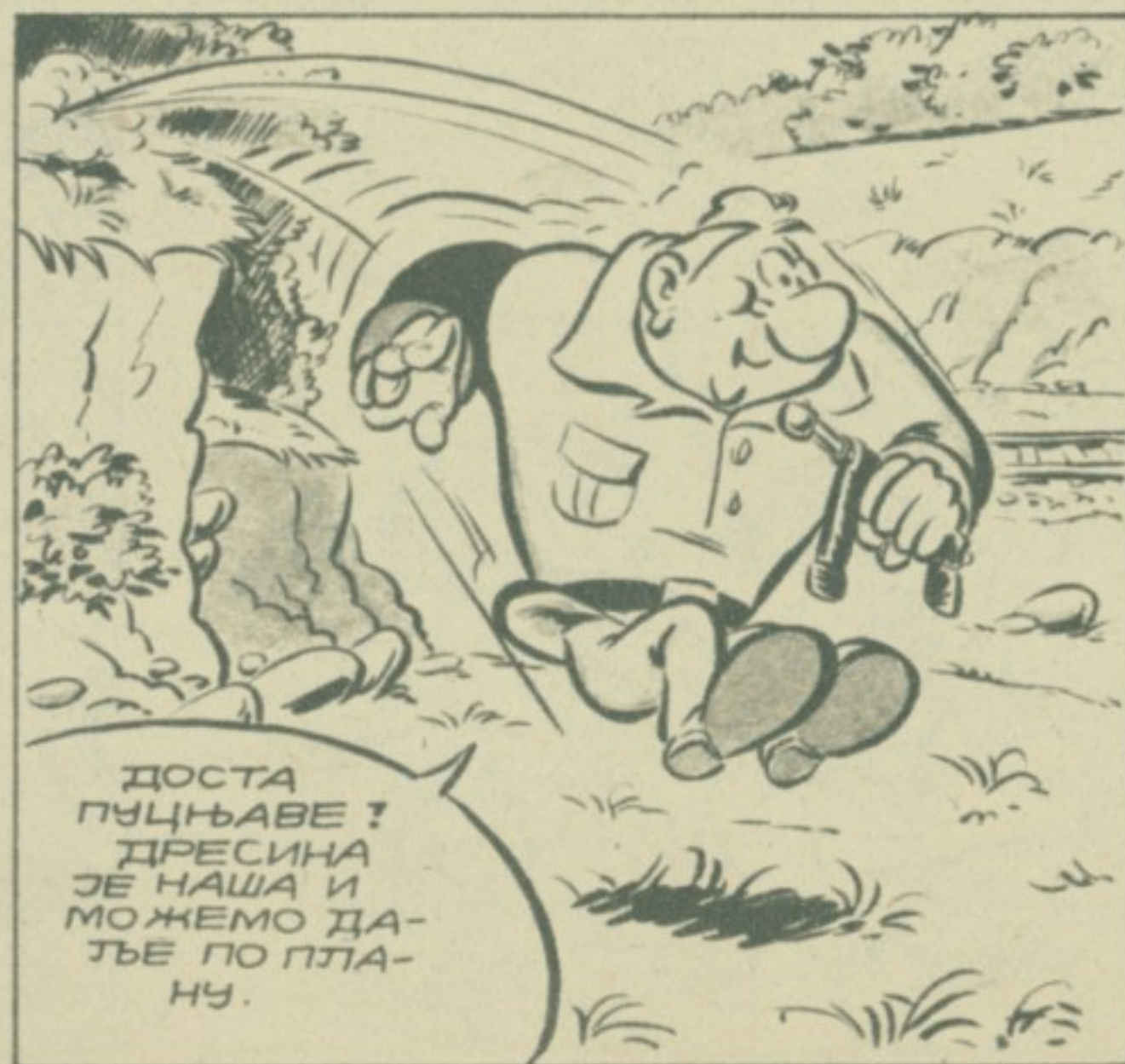
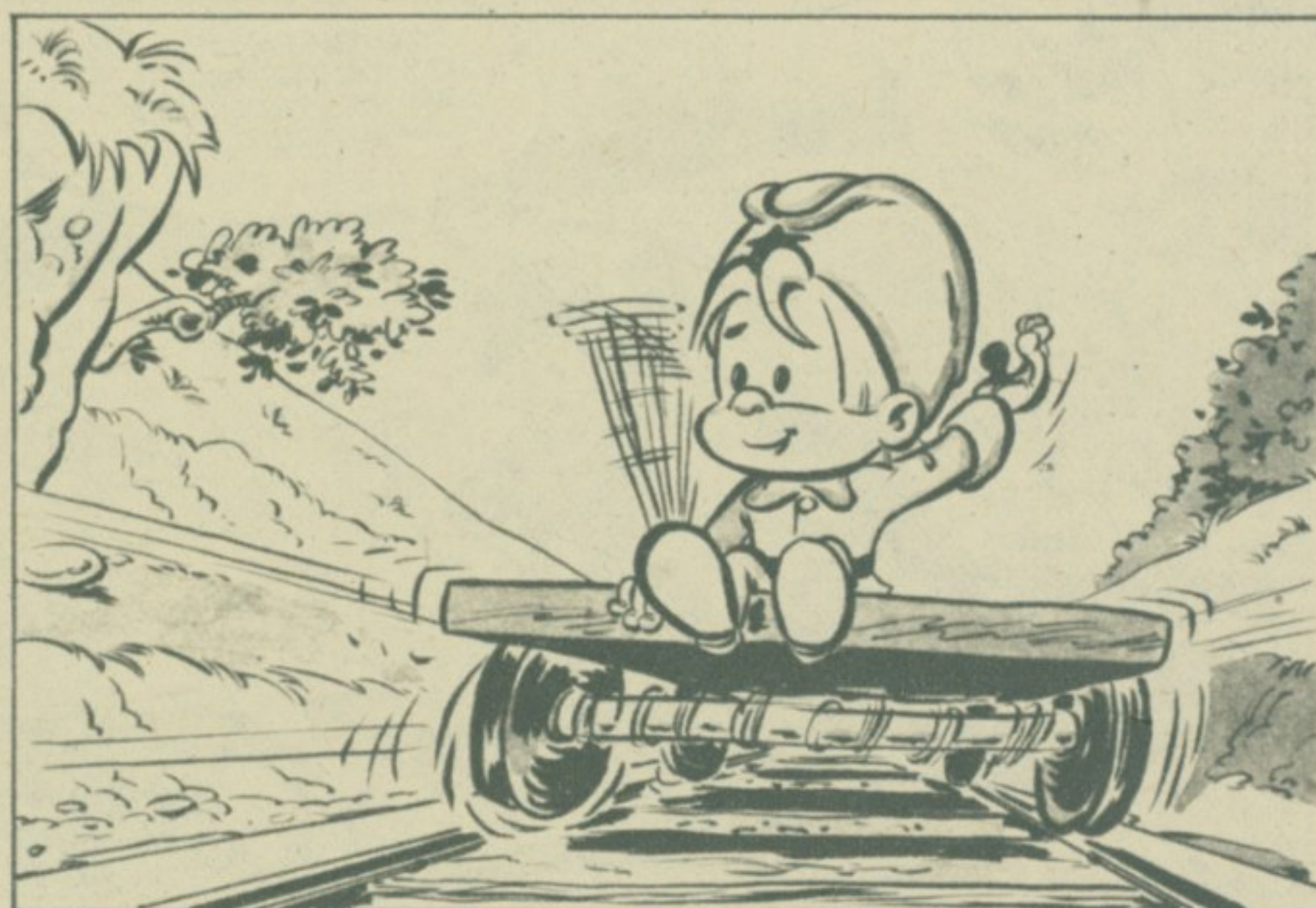
СТРИП

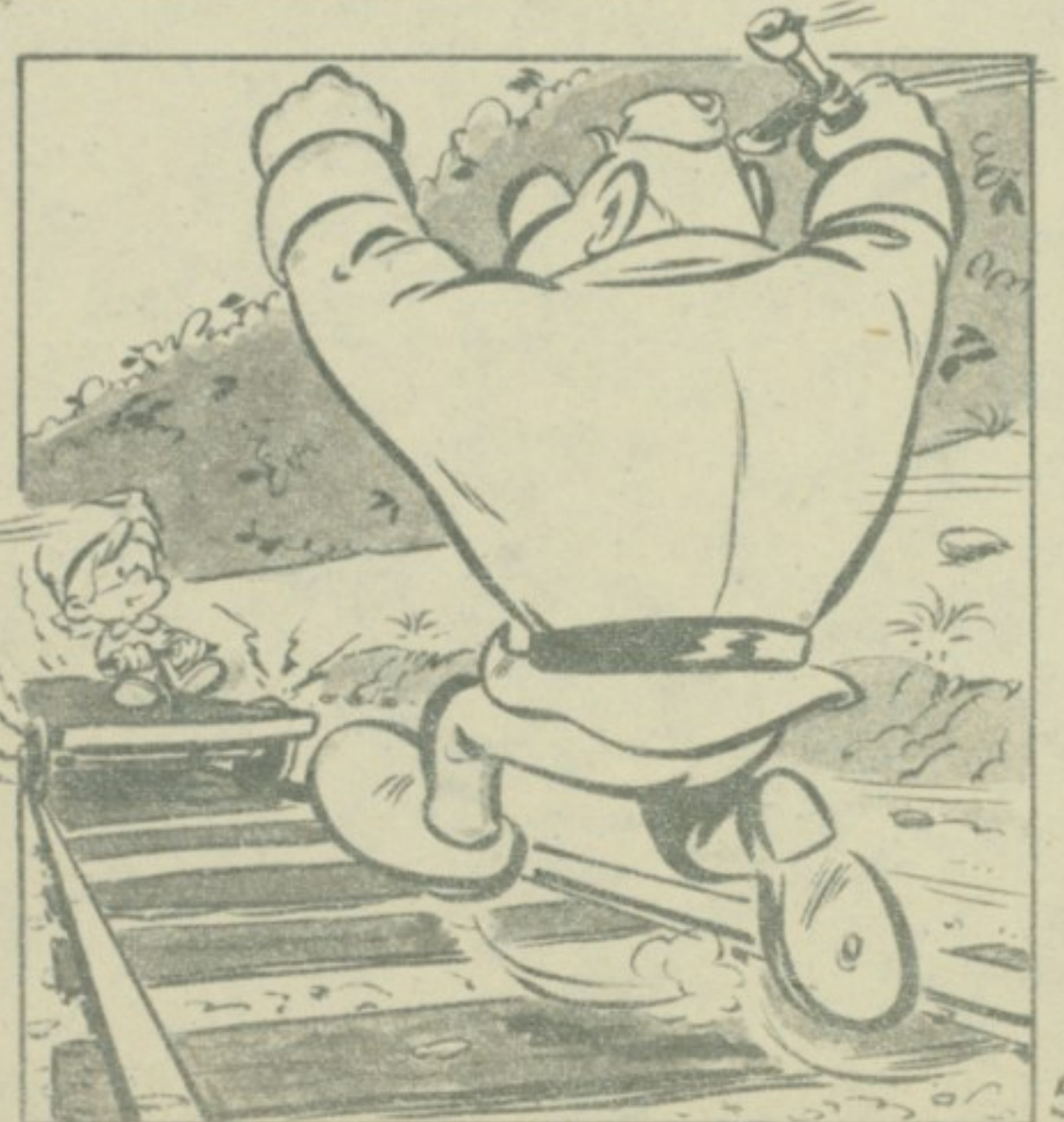
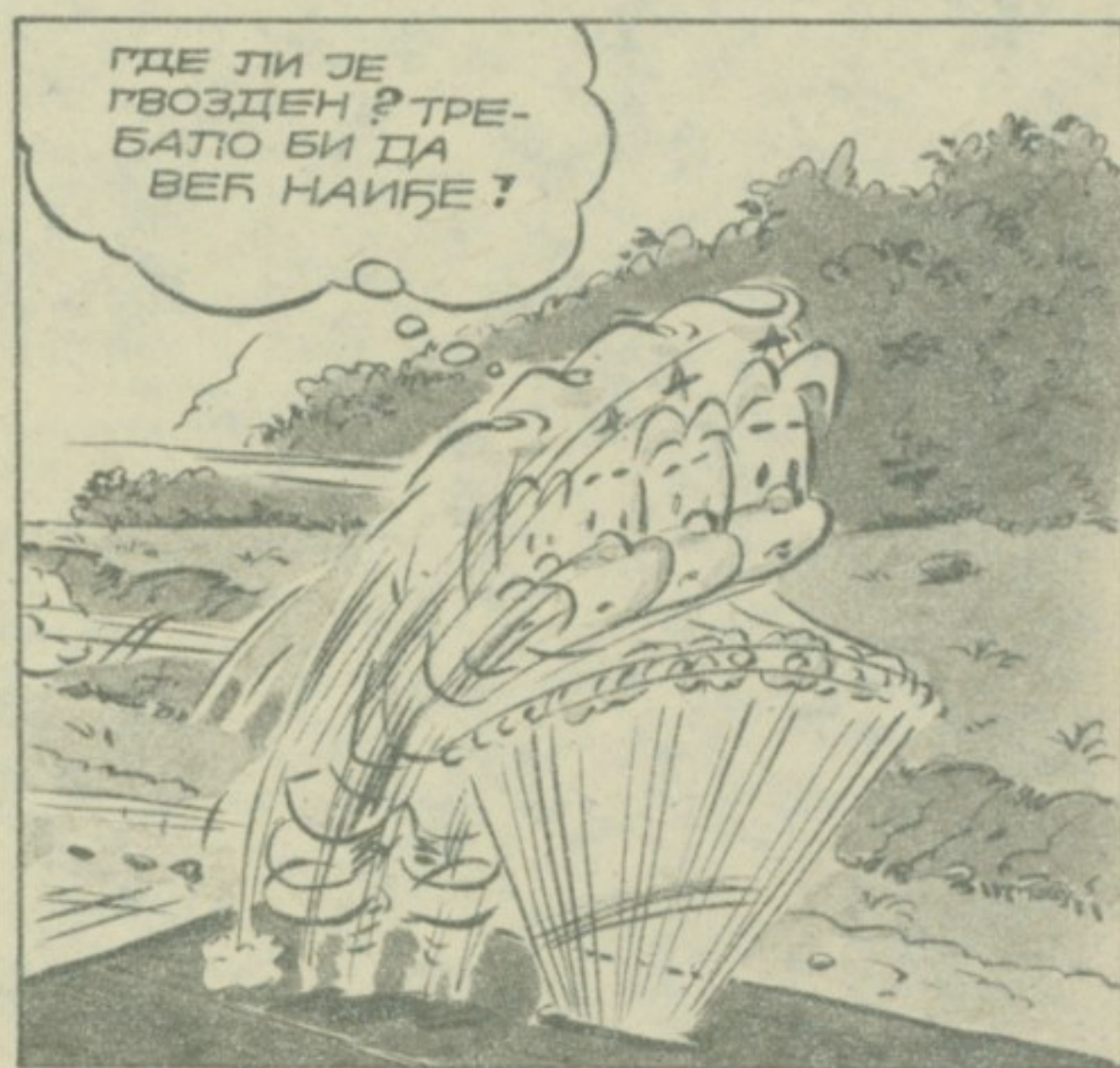

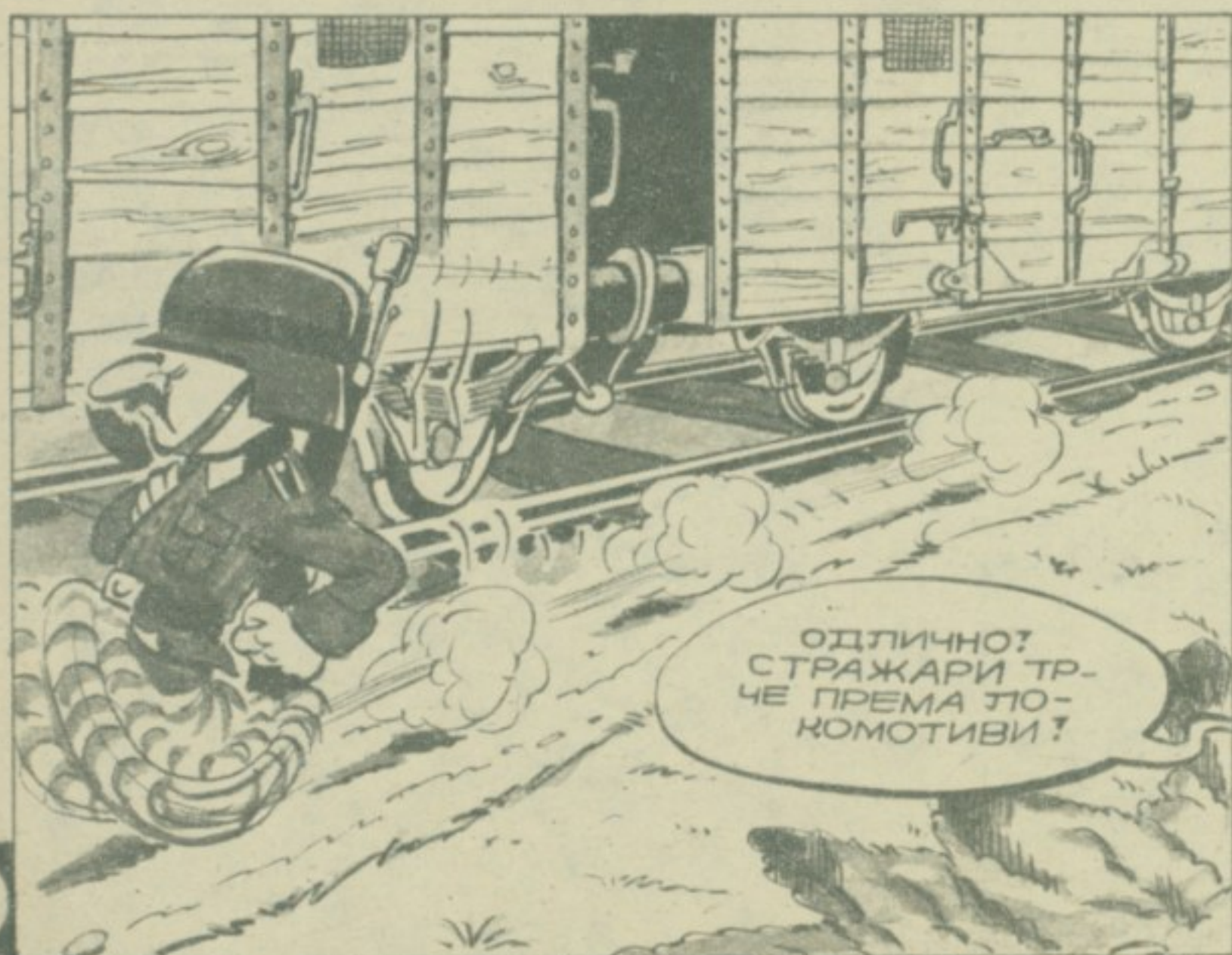
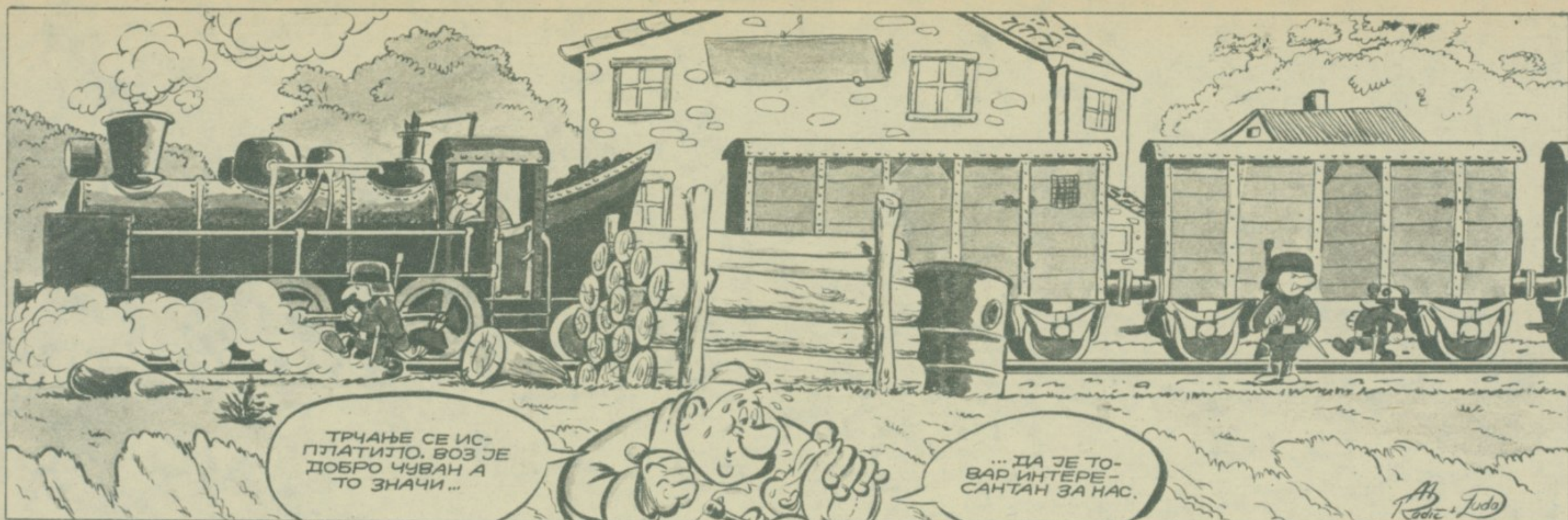

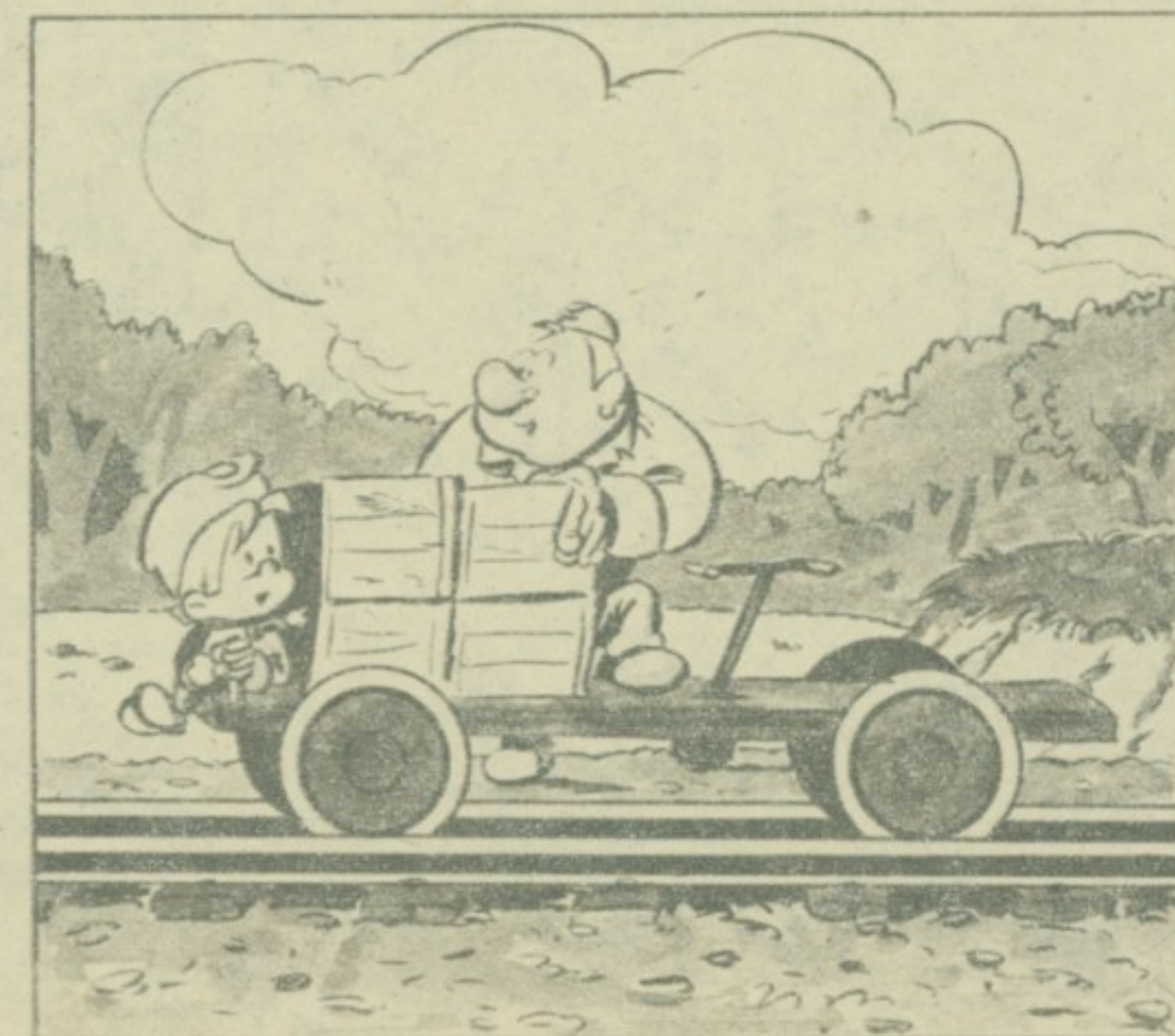
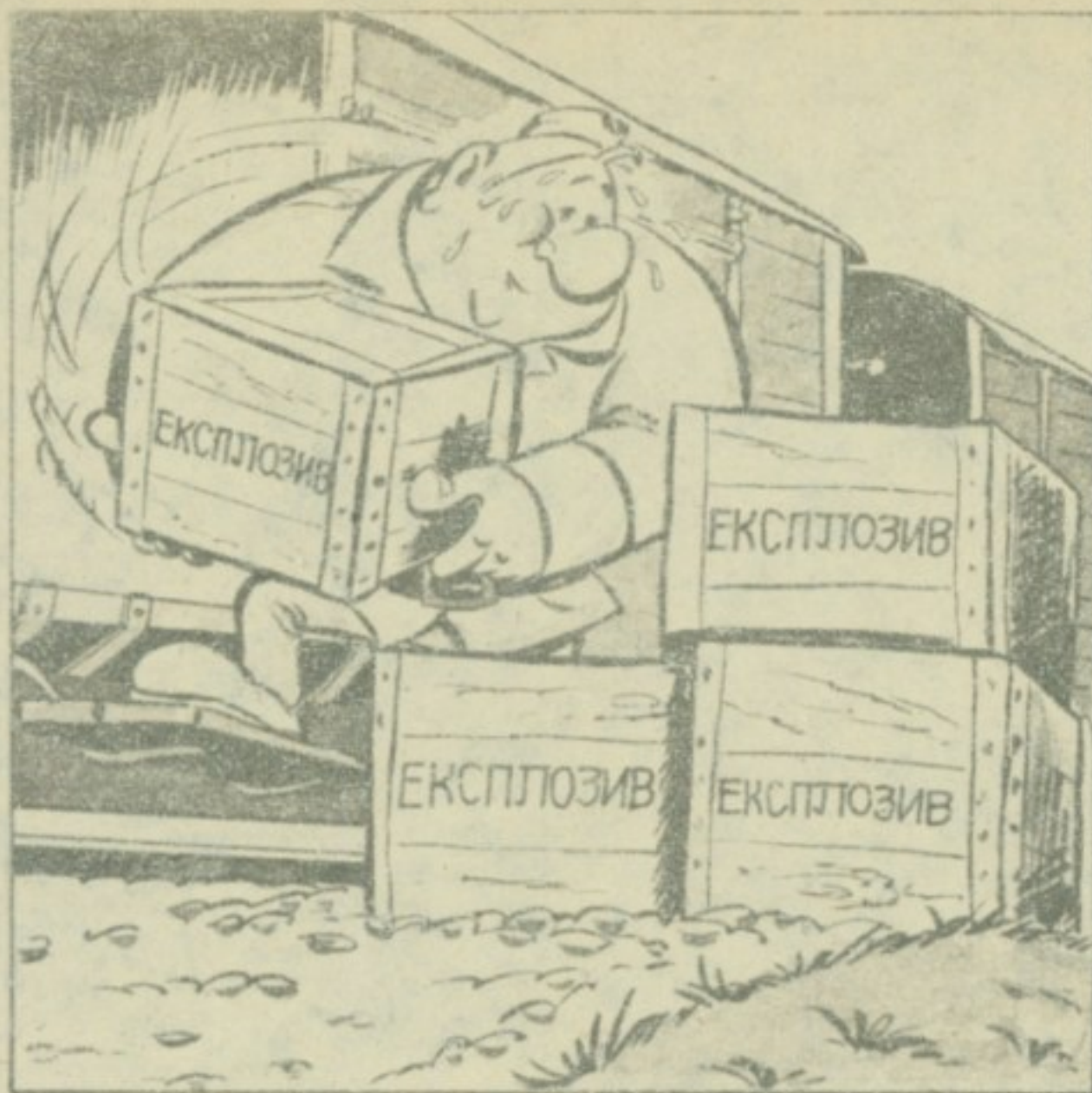

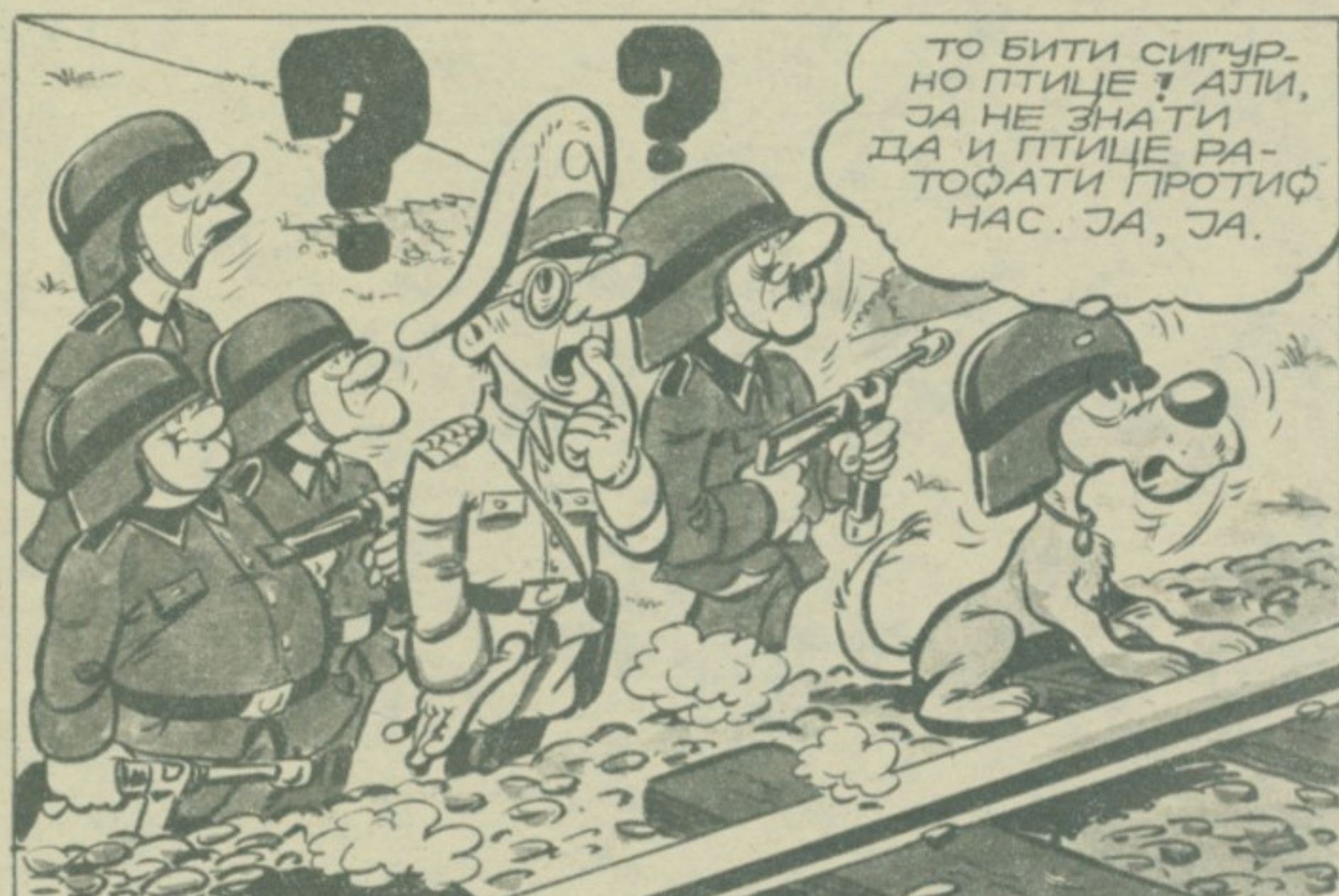

ВЕЛИКЕ БИТКЕ
II СВЕТСКОГ
РАТА:

ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА

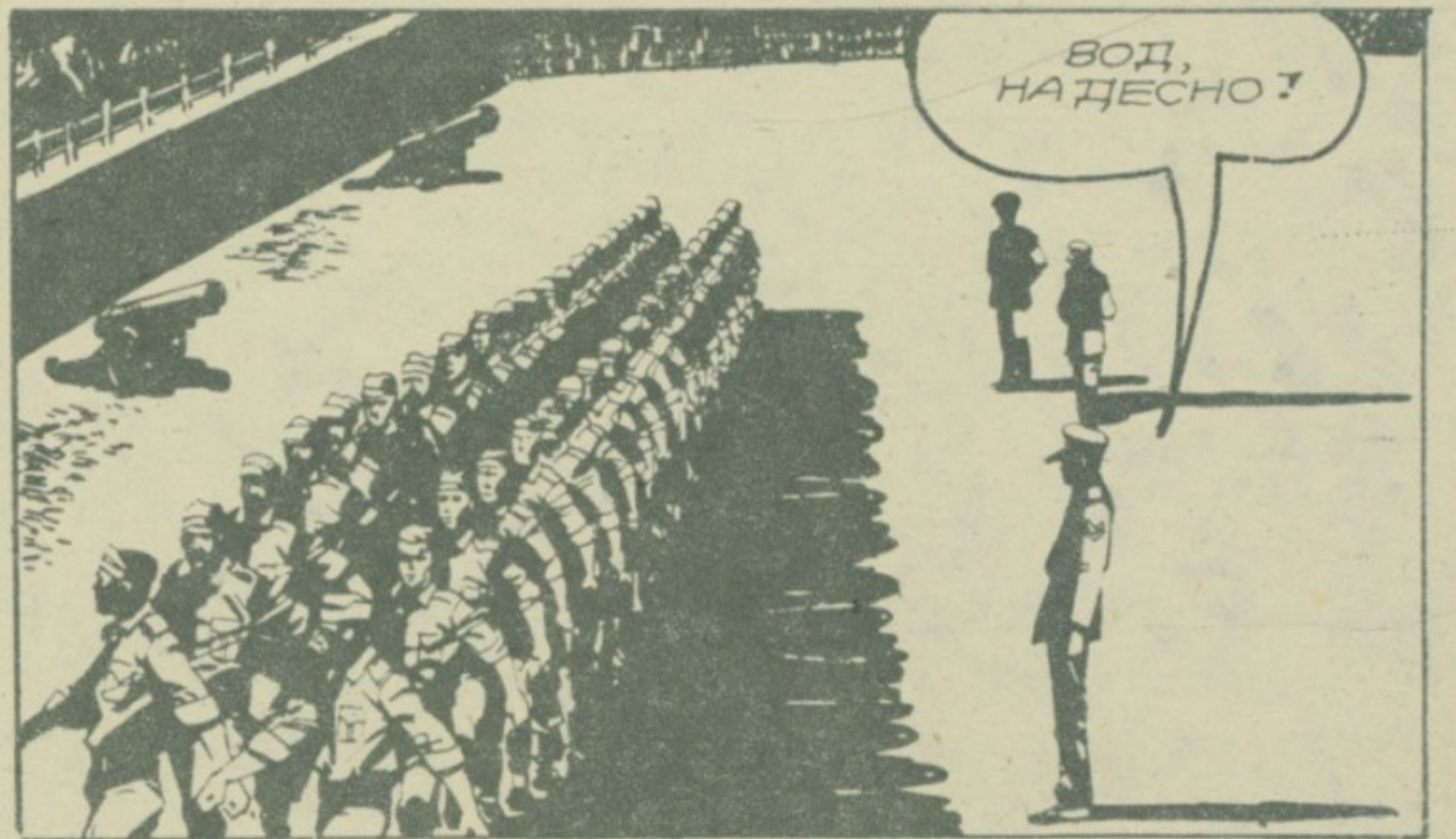
БИТКА НА ОСТРВУ
АТУ ПОЗНАТА ЈЕ КАО
ЈЕДНА ОД НАЈЖЕШ-
ЋИХ НА ПАЦИФИ-
КУ...

САВЕЗНИЦИ СУ СЕ УХ-
ВАТИЛИ У
КОШТАЦ СА
ЈЕДНОМ
ИЗУЗЕТНОМ
ЛИЧНОШЋУ
ПУКОВНИ-
КОМ ЈАСУ-
НОМ ЈАМА-
ЗАКИЈЕМ...

ЈАПАНАЦ ЈАМАЗА-
КИ ШКОЛОВАО СЕ НА
ЈЕДНОМ ОД НАЈБО-
ЉИХ ВОЈНИХ КОЛЕ-
ЦА У ВЕЛИКОЈ БРИ-
ТАНИЈИ...

ВОД,
НАДЕСНО!

НОВИ
КАДЕТИ
СУ ИЗВАН-
РЕДНИ!

ИМА-
МО ПУ-
НО ЈА-
ПАНА-
ЦА!

НИЈЕ НИ
ЧУДО? У ПР-
ВОМ СВЕТ-
СКОМ РАТУ
БИТИ СМО
САВЕЗНИЦИ
С ЊИМА И ЈОШ
СМО У ДОБ-
РИМ ОДНО-
СИМА?

ХМ?

МЕЂУ КАДЕТИМА ВЛАДАЈО ЈЕ ВЕ-
ЛИКО ПРИЈАТЕЉСТВО...

ЖИВЉЕ МАТО?
ИСПРАВИТЕ СЕ?

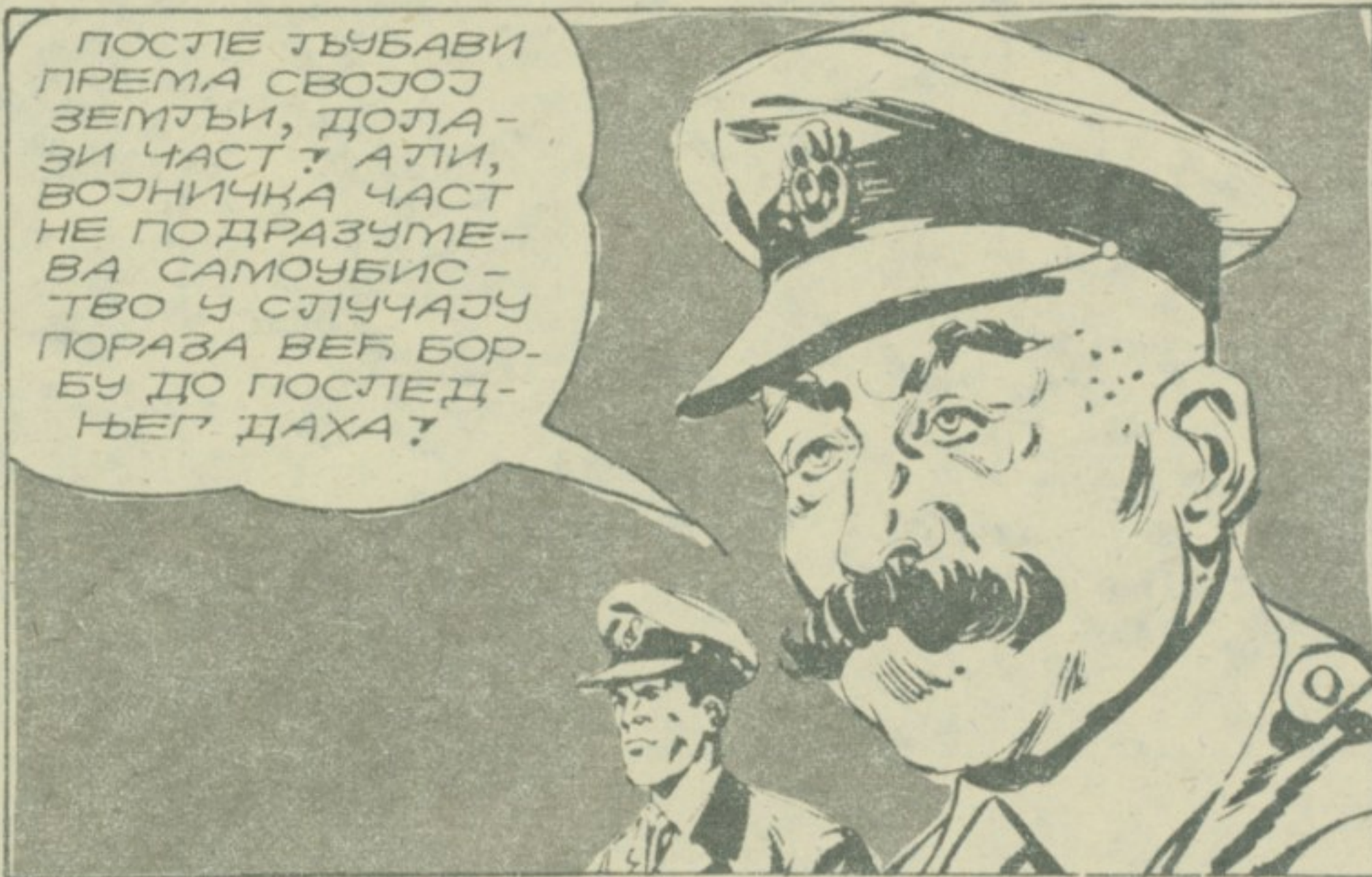
ПРОКЛЕ-
ТОГ ЛИ НА-
РЕДНИКА?
БАШ НАС
МАЛТРЕТИ-
РА?

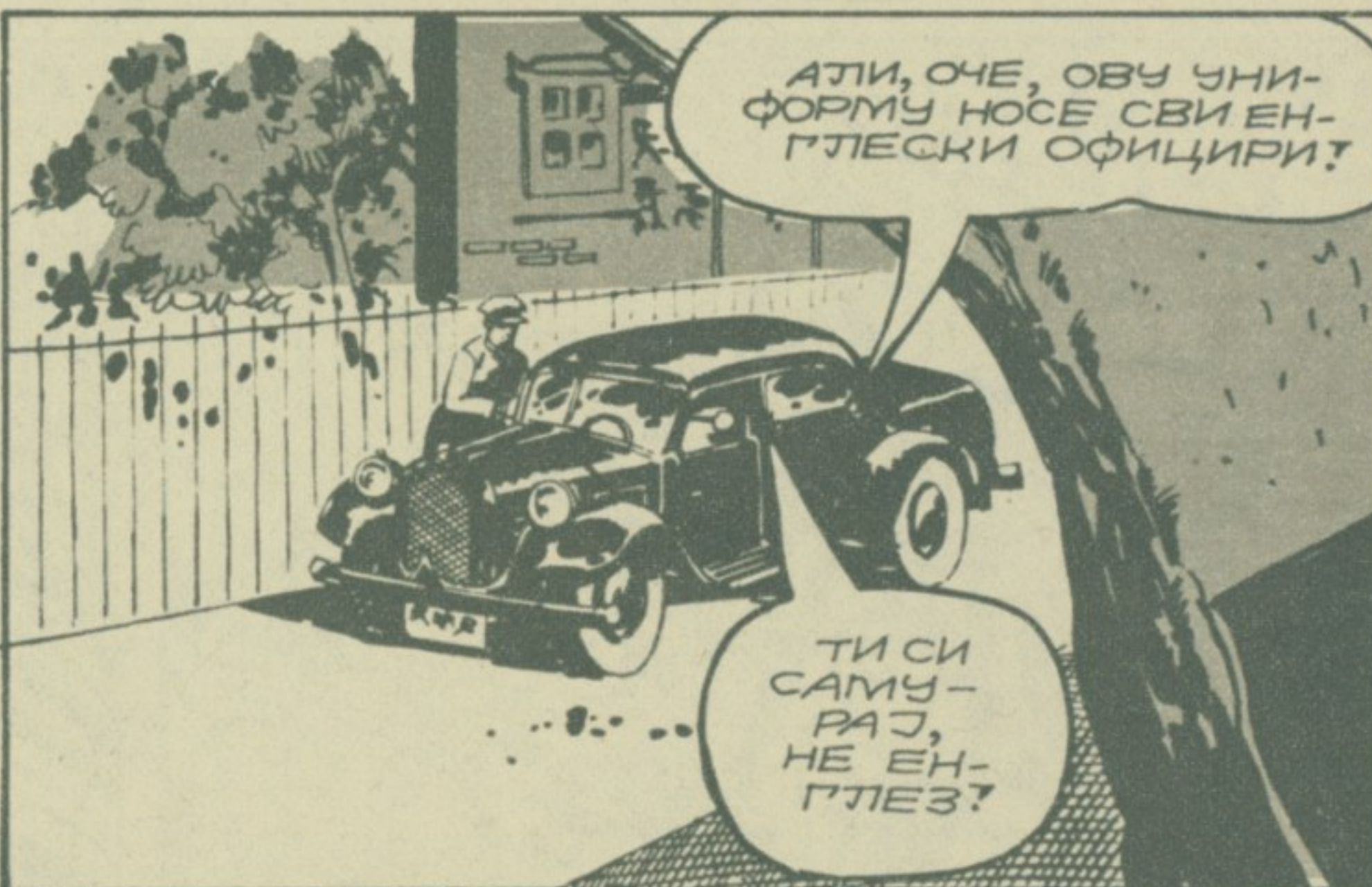
НЕ ГУЊБАЈ
ТАРВИНЕ? ДИС-
ЦИПЛИНА МО-
РА ДА ПОСТО-
ЈИ?

ВОЉЕ-
НО?

НАЈ-
ЗАД?

И ЈАСУНО СЕ НАШАО НА КИНСКОЈ ТЕРИТОРИЈИ...

БОРБЕ СУ СЕ НЕПРЕКИДНО ВОДИЛЕ...

ИЗБАЦИМО НАПАДАЧЕ!

БИЛО БИ МУДРИЈЕ ДА ПРЕКИНЕМО ОВАЈ УБИЛАЧНИ РАТ, ПОРУЧНИЧЕ?

БОРИШЕШ СЕ ДОК ИМАШ СНАГЕ? ХАРАКИРИ НЕ ДОПАЗИ У ОБЗИР?

ААХ?

СПАСЕНИ СМО!

ГОДИНЕ 1939. ЈАСУНО ЈАМАЗАКИ ДОБИО ЈЕ ЧИН КАПЕТАНА. РАТ С КИНОМ ЈОШ ЈЕ ТРАЈАО...

ЈАПАНЦИ СУ СВЕ ВИШЕ ПОСУСТАЈАЛИ У ОВОМ ИМПЕРИЈАЛИСТИЧКОМ РАТУ...

СЕПТЕМБРА 1940. ИПАК СУ УСПЕЛИ ДА ОКУПИРАЈУ ИНДОКИНУ...

ИСТОГ МЕСЕЦА НАПАЛИ СУ И ХОНГ-
КОНГ...

КРАЈЕМ ДЕЦЕМБРА, ПОСЛЕ КАПИТУЛАЦИ-
ЈЕ ХОНГКОНГА, ЈАМАЗАКИ ЈЕ УНАПРЕЂЕН
У ЧИН МАЈОРА...

У СИНГАПУРУ, ЈАПАНЦИ СУ ЗАРОБИЛИ
НЕКОЛИКО ХИЉАДА БРИТАНАЦА...

У СТВАРИ, ТАРВИН СЕ У ТО ВРЕМЕ БОРИО
ПРОТИВ НЕМАЦА НЕГДЕ У ЕВРОПИ...

РАНИЈЕ ПОРА-
ЗЕ САВЕЗНИЦИ
СУ ПРЕТВОРИ-
ЛИ У СЈАЖНЕ
ПОБЕДЕ...

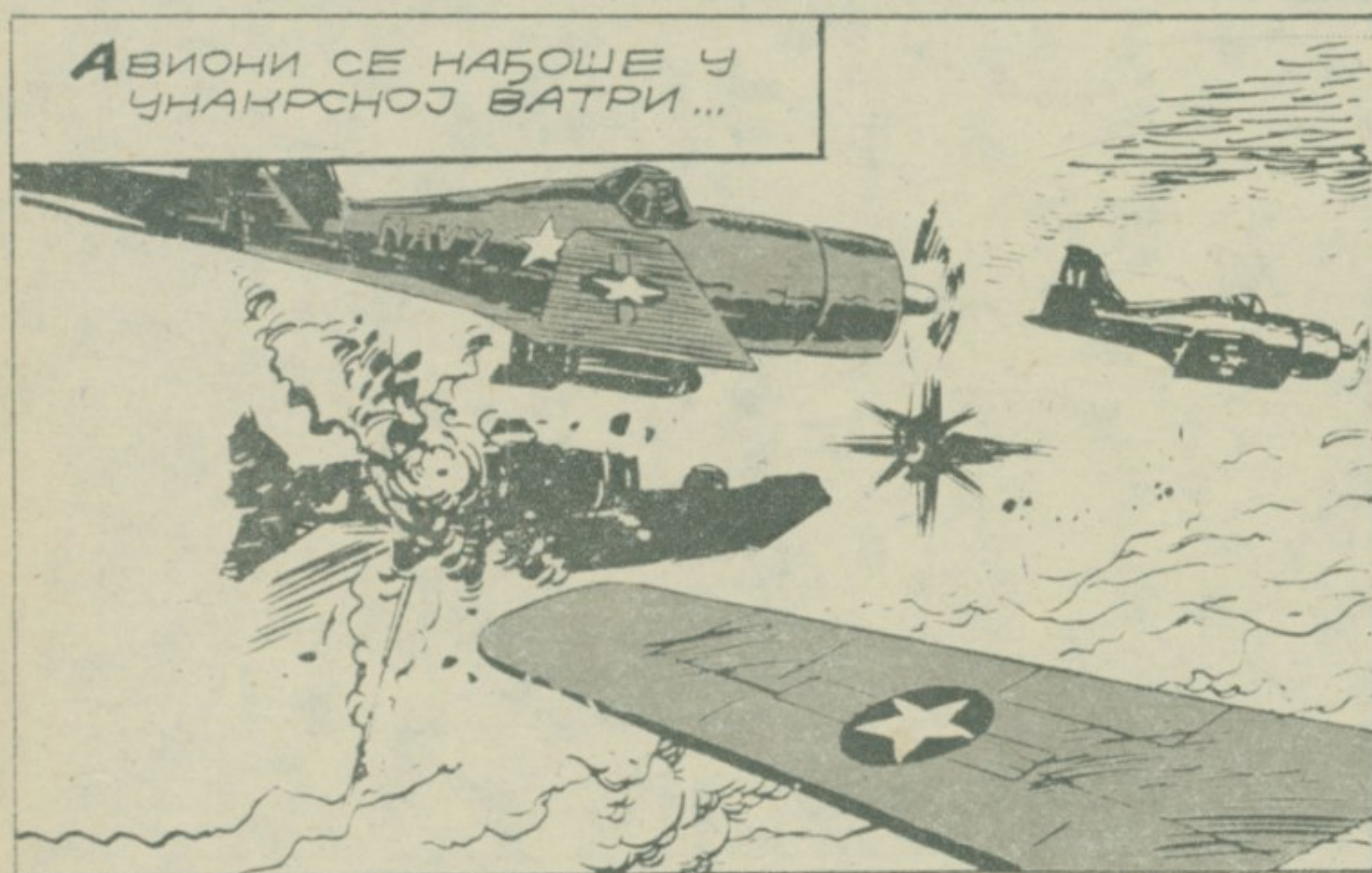
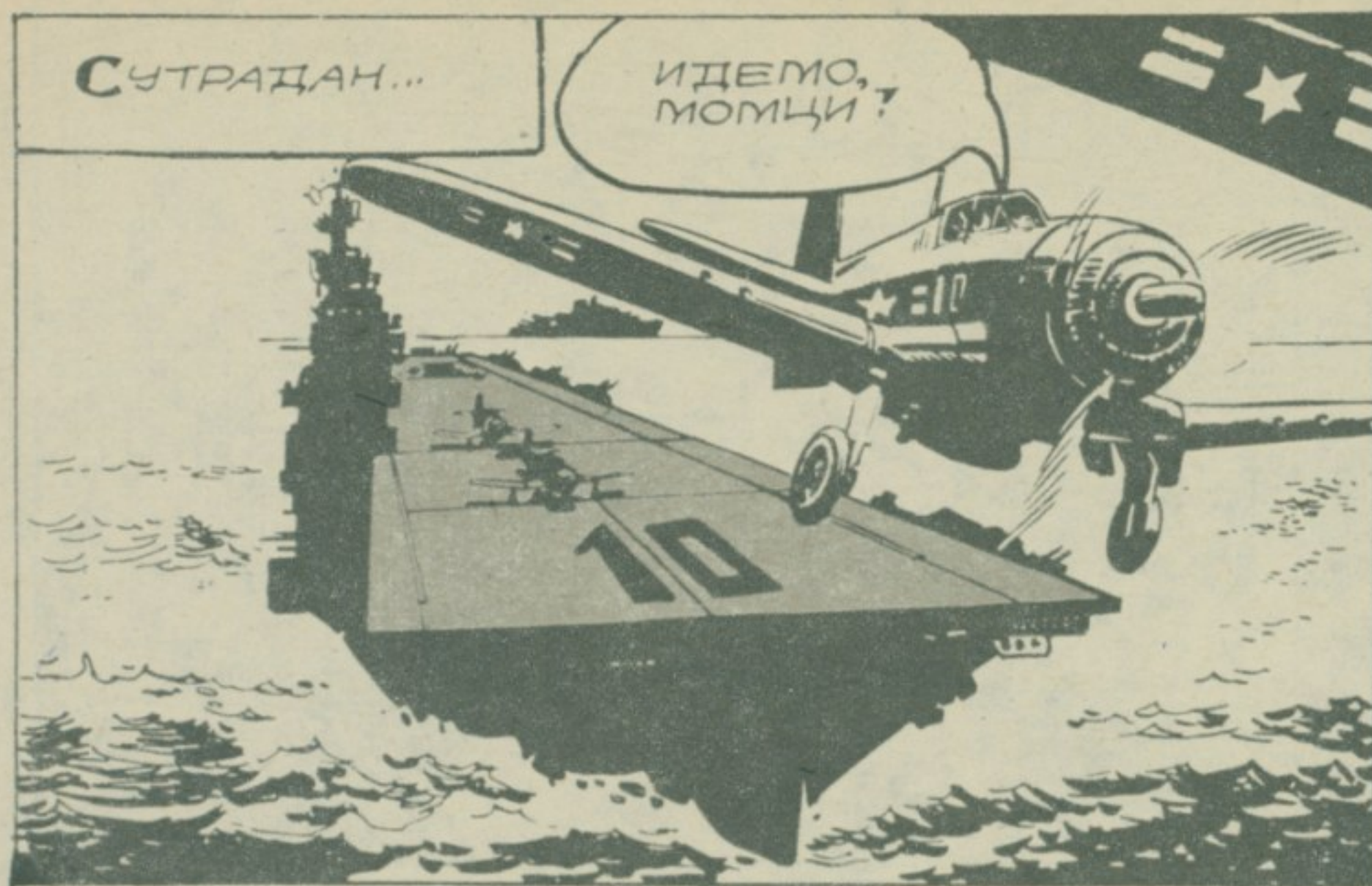

ИЗНЕНАДА,
ТАРВИН ЈЕ
ПОЗВАН НА-
ЗАД У ЕНГЛЕС-
КУ...

ТАРВИН ЈЕ
ПОЗВАН НА-
ЗАД У ЕНГЛЕС-
КУ...

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ
ВАЗДУШНИ НАПАД НА
АТУ ЈЕ ПОНОВЉЕН...

ЈАМАЗАКИ ЈЕ ОПЕТ
УПРАВЉАО ПРОТИВ-
АВИОНСКОМ ОДБРА-
НОМ...

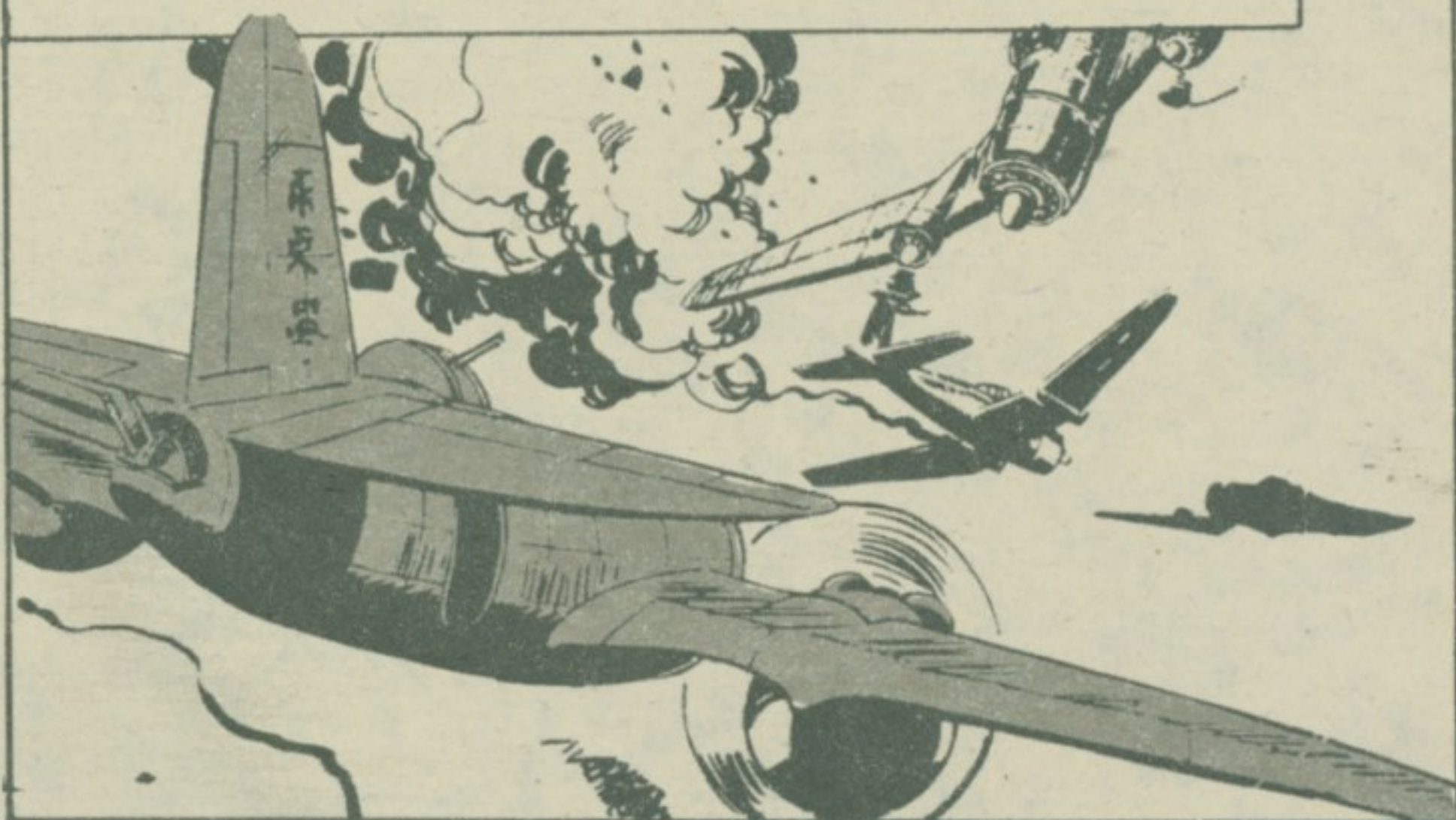

САВЕЗНИЦИ НИСУ УСПЕВАТИ ДА СТОМЕ
ЈАПАНЦЕ...

ЈОШ НЕ МОЖЕМО
ДА СЕ ИСКРЦА-
МО?

ПУКОВНИКУ ЈАМАЗАКИЈУ СТИГЛО
ЈЕ ПОЈАЧАЊЕ...

БИТКА ЈЕ ОВО
НАЈВЕЋА БИТКА
НА ПАЦИФИКУ...

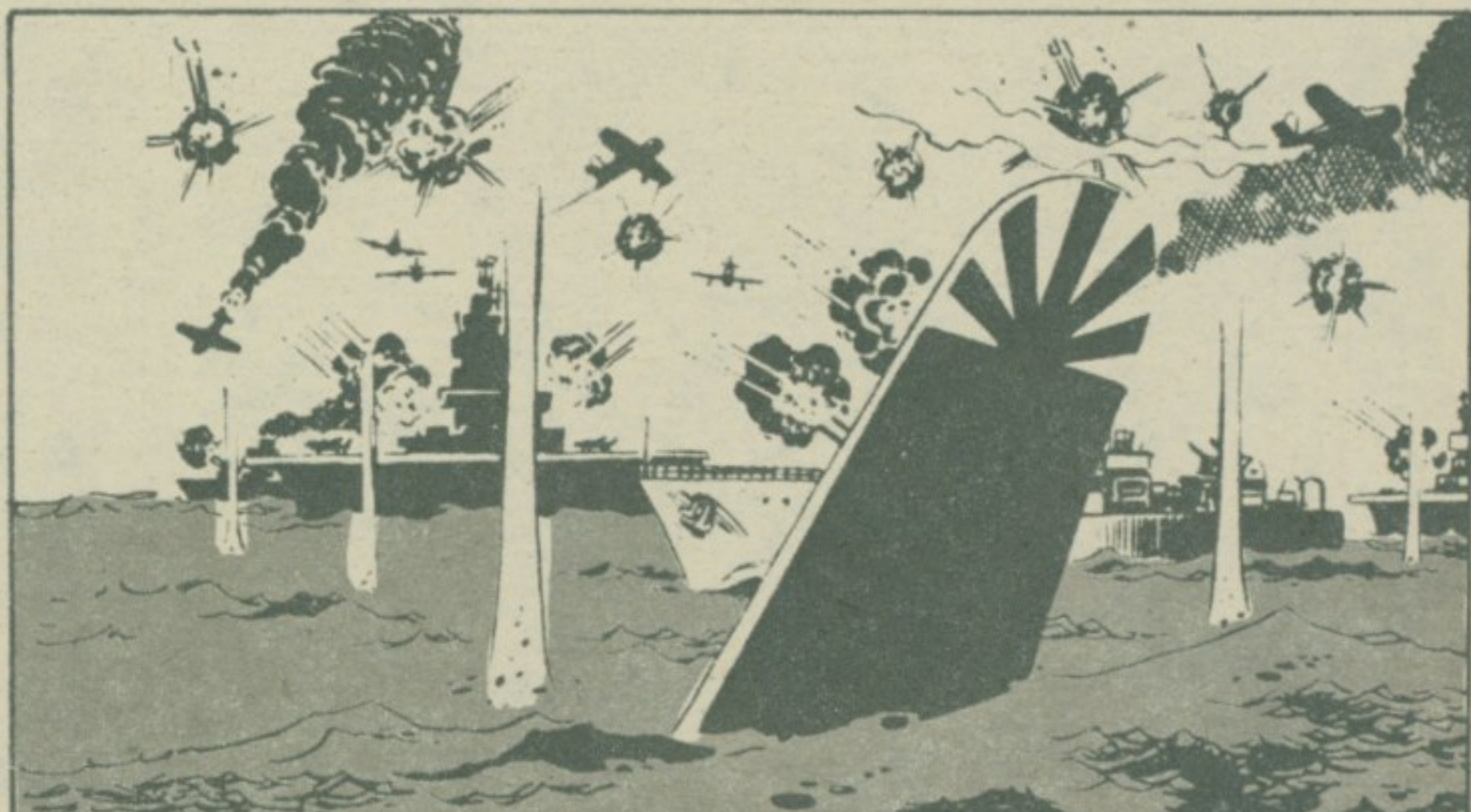

ТО-
НЕ-
МО?

УРА?
УРА?

НЕ РАДУЈТЕ
СЕ ЈОШ, ПОРУЧ-
НИЧЕ! НЕПРИ-
ЈАТЕЉ ЈЕ БО-
ЉИ ОД НАС У
ВАЗДУХУ!

И ЗАИСТА, САВЕЗНИЦИ СУ УСПЕ-
ЛИ ДА ОБОРЕ ЈАПАНСКЕ АВИОНЕ...

ЈАМАЗАКИЈЕВА АРТИЉЕРИЈА ПОТПУНО ЈЕ ЗБРИСАНА...

ТЕ НОБИ...

САВЕЗНИЦИ СУ ГРАБИЛИ ПРЕМА ЈУЖНОЈ СТРАНИ ОСТРВА...

ПОШТО СУ СЕ ИСКРЦАТИ, ПУКОВНИК ТАРВИН БИО ЈЕ НА ЧЕТУ СВОГ ОДРЕДА...

ЈАМАЗАКИ НИЈЕ ОСТАО
РАВНОДУШАН КАД ЈЕ
УГЛЕДАО БРИТАНСКЕ УНИ-
ФОРМЕ—АЛИ МОРАО ЈЕ ДА
ВРШИ СВОЈУ ДУЖНОСТ...

ПУЦАЈ-
ТЕ?

БИО ЈЕ ОВО ЗАЈЕД-
НИЧКИ НАПАД АМЕ-
РИКАНАЦА И БРИТА-
НАЦА. АМЕРИЧКИ ВОЈ-
НИЦИ ПРВИ СУ ЈУРИ-
ШАЛИ...

АЛИ, ПР-
ВИ ТАПАС
АМЕРИ-
КАНАЦА
ЈЕ ЗЕРИ-
САН...

ЈОШ НА-
ДОПА-
ЗЕ?

УСРЕДСРЕ-
ДИТЕ ВАТ-
РУ НА АМЕ-
РИКАНЦЕ?

ЈАСНО ЈАМАЗАКИ ЈЕ ОДЛИЧНО ЗНАО
БРИТАНСКУ ТАКТИКУ ЈЕР СЕ ШКОЛОВАО
У ЛОНДОНУ...

ПАЗИ?

ДОШЛО ЈЕ ДО КРАТ-
КОТРАЈНОГ ЗАТИШЈА

НАПРЕД?

АЛИ,
ИСПРЕД
НАС
ЈЕ
БРИСАН
ПРОС-
ТОР?

МОРА-
МО СТИ-
БИ ДО
ОНОГ
РОВА?

КАКО
ВИ НА-
РЕДИ-
ТЕ?

ПАЗИ?

АААХ?

ЈАПАНЦИ КОЈИ СУ БИЛИ СКРИВЕНИ У РО-
ВУ УХВАЂЕНИ СУ НА ПРЕПАД ...

СВЕ ЈЕ БИЉО ГО-
ТОВО ЗА НЕКОЛИ-
КО МИНУТА ...

БОБЕ, ПОСТА-
ВИ МИТРА-
ЉЕЗЕ!

ДРУГА ГРУПА ЈАПАНА-
ЦА НАСНО ЈЕ ПРИМЕ-
ТИЛА НОВ ПОЛОЖАЈ
САВЕЗНИКА ...

ЈАМАЗАКИ ЈЕ НАРЕДИО
ДА СЕ РОВ ПОНОВО ОСВО-
ЈИ ...

ЈАМАЗАКИ ЈЕ БИО ПРИ-
НУЂЕН ДА НАРЕДИ ПО-
ВЛАЧЕЊЕ ...

УСПЕХ ЕНГЛЕЗА ОМОГУЋИО ЈЕ АМЕРИ-
КАНЦИМА НАПРЕДОВАЊЕ ...

ЈАМАЗАКИ НИЈЕ ИМАО ИЗБОРА. ПОВЕО ЈЕ СВОЈЕ ВОЈНИКЕ У ПОСЛЕДЊИ ОКРШАЈ...

НА ИСТОЧНОЈ СТРАНИ ОСТРВА...

НЕЋЕМО ЈОШ ДУГО ОСТАТИ ОВДЕ, ДРУГОВИ! ЈАПАНЦИ НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ПРУЖАЈУ ОТПОР!

АТУ ЈЕ БИО У ПЛАМЕНУ...

ААХ!

ПОРАЗ ЈАПАНАЦА БИО ЈЕ БЛИЗУ...

ЦАР НАМ НЕЋЕ ОПРОСТИТИ ОВАЈ НЕУСПЕХ!

ЈОШ НИШТА НИЈЕ ИЗПУБЉЕНО! ВРАТИТЕ СЕ НА СВОЈА МЕСТА!

ЈАМАЗАКИЈЕ-ВО НАРЕБЕЊЕ НИСУ ОДОБРАВАЛИ ОСТАЛИ ВОЈНИЦИ...

ШТА ЧЕКАТЕ? РЕКАО САМ ДА ЗАУЗМЕТЕ СВОЈА МЕСТА!

У ЗОРУ 21. МАЈА...

ОПЕТ НАПАДАЈУ!

23

ЈАПАНСКИ ВОЈНИЦИ, НАДА СУ УВИДЕЛИ ДА СУ ПОРАЖЕНИ, УЧИНИЛИ СУ ОНО ШТО ЈЕ НАПАГАО НЕПИСАН САМУРАЈСКИ ЗАКОН...

НЕ! ИЗВРШИЛИ СУ ХАРИКИРИ!

ШТА ЈЕ ТО С МОЈИМ ВОЈНИЦИМА? ШТА СУ НАУМИЛИ?

ПОВИЦИ ПОБЕДНИКА ВРАТИЛИ СУ ПУКОВНИКА ЈАМАЗАНИЈА У СТВАРНОСТ...

СКУПО ЋЕ ВАС
КОШТАТИ ОВА
ПОБЕДА!

ААХ?

ХАЈДЕ,
ПРИБИТЕ
И УХВА-
ТИТЕ МЕ!

А КАДА МУ
ЈЕ НЕСТАЛО
МУНИЦИЈЕ,
ЈАСУКО ЈЕ
ИСУКАО МАЧ...

НЕ ЧИНТЕ ТО, ПУКОВНИ-
ЧЕ? ПРЕДАЈТЕ СЕ?

НИ-
КА-
ДА?

НЕ?
СТАНИТЕ?
ТО ЈЕ
ЈАСУКО?

ВОЈНИЦИ НИСУ ЧУЛИ ТАРВИНОВО
НАРЕБЕЊЕ. ПУЦАТИ СУ
У ЈАМАЗАНИЈА КОЈИ СЕ
НИЈЕ ПРЕДАВАО...

ААХ?

АХ?

ПОСЛЕД-
ЊА ПОЧАСТ
САМУРАЈУ
ЈАМАЗУ-
КИ?

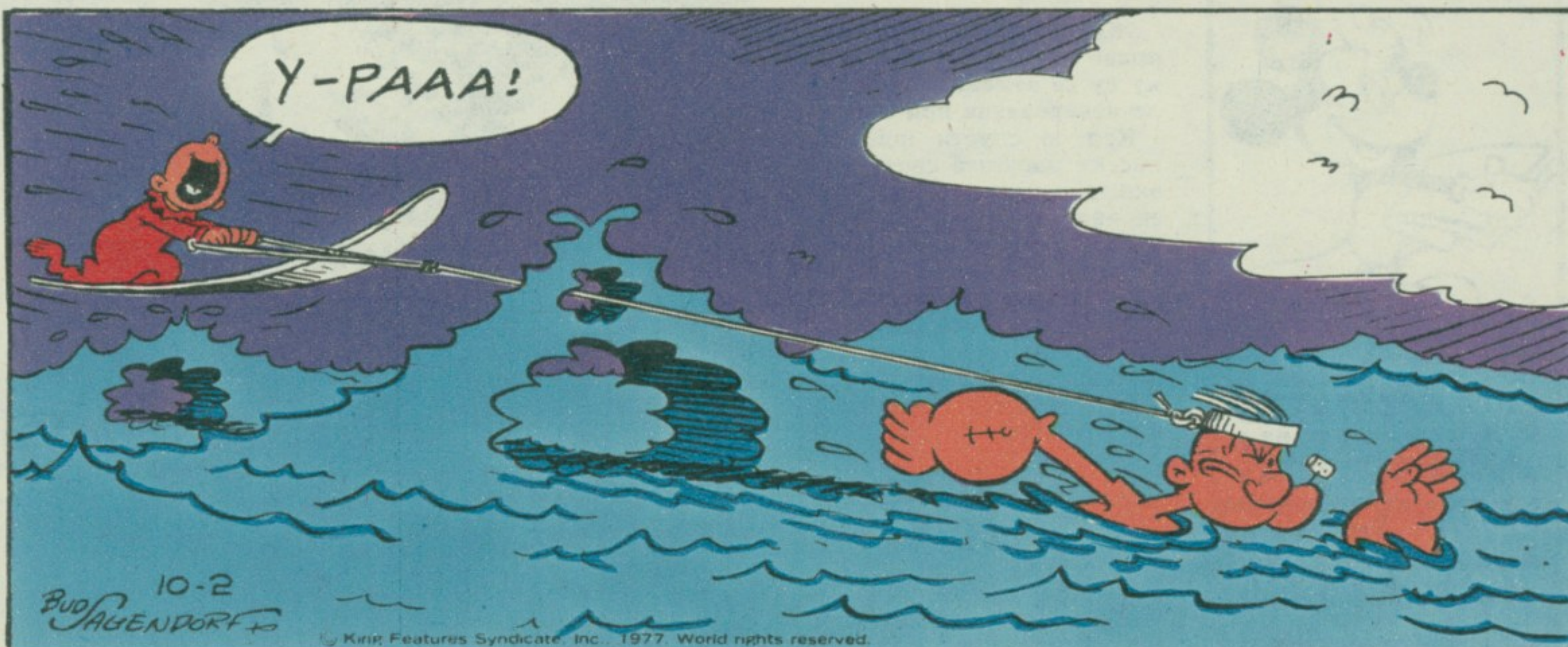
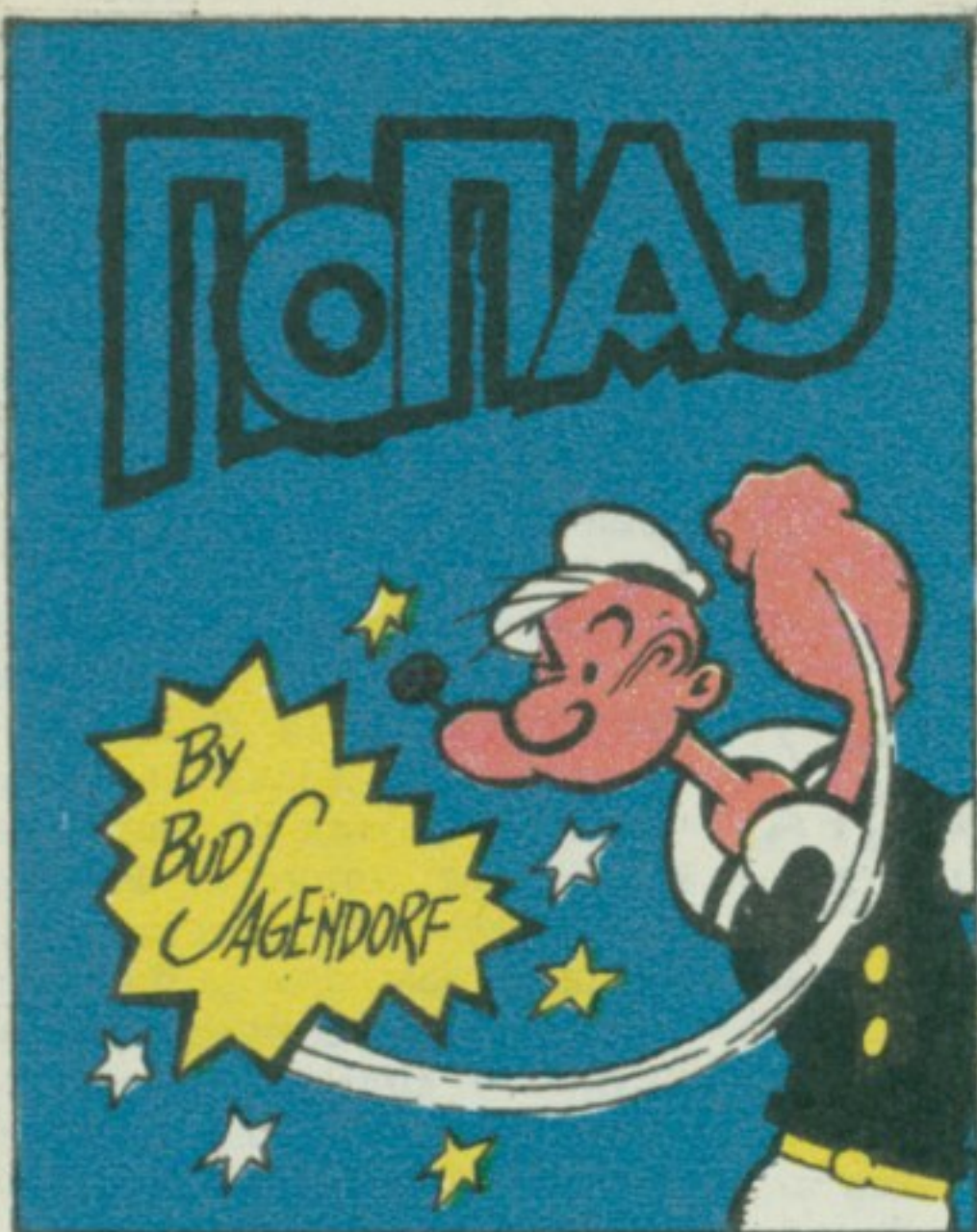
ОСТАО ЈЕ ВЕРАН
СВОМ УБЕЂЕЊУ?

КРАЈ

ЗАШТО СИ ОВО УЧИНИО, ЈАСУКО? ТИ
ПОЗНАЈЕШ НАШ ЗАКОН? БИО БИ
РАТНИ ЗАРОБЉЕ -
НИК!

ЗНАМ, ТАР-
ВИНЕ... СЕГАШ
СЕ ДА НАМ
ЈЕ СТАРИ ГЕ-
НЕРАЛ ИЗ КО-
ЛЕЏА КАЗАО
ДА ТРЕБА ДА
СЕ БОРИМО
ДО ПОСЛЕД-
ЊЕГ ДА-
ХА...

НОЋИ НЕСАНИЦЕ И БОЛА

Дугачка око 5, а широка 3 милиметра, округла и врло спљоштена, светлосмеђе боје, неутледна и нимало страшна на први поглед — ето, то је стеница. Међутим, у народу је тако честа изрека „Досадан као стеница“. Због чега је, код тако много

и поред готово безазленог изгледа, у ствари право чудовиште и човеку је одувек задавала много главобоље и бола. Јер, те стенице хране се људском крви.

Ова врста стенице живи увек у близини човека: у пукотинама између дасака кревета, оквира слика, у

ДОН ЧОВЕК ИЛИ ДЕТЕ СПАВА, ИЗ РАЗНИХ ПУКОТИНА ИЗМИЛЕ ПОЛА САНТИМЕТРА ВЕЛИКИ ИНСЕКТИ И ПОЛАЗЕ НА НАЈЕЗИВИЈУ ГОЗБУ. ЉУДСКО ЛИЦЕ УЈУТРО ЈЕ ТЕШКО ПРЕПОЗНАТИ.

стеница то ради вештије и безболније и од комарца и од муве. Тек око два минута после сисања, кад се крвотица већ повукла да у тами на миру вари храну, за човека којег је утризла стеница почињу праве муке и прве промене на кожи.

Пошто заједно са рилицом у тело из којег сиса крв стеница уноси и нарочиту отровну течност, производ за то специјализованих жлезда, место убода почиње да боли и сврби. Одмах затим појављује се мало бело испупчење окружено црвенилом. А како се стеница понекад не намери на крв од првог убода, само један инсект остави иза себе по неколико оваквих болних места. Кад се зна да стенице нападају у роју, тако да понекад прекрију лице или руке човека или детета које спава, није тешко замислити како јадник изгледа кад га пробуде бол и свраб.

Сам отров за човека није много опасан. Али, онај ко спава у стану где живе и стенице, убрзо ће постати раздражљив, и нервозан. Вероватно је и због тога она изрека о овим инсектима тако честа.

Дуго се претпостављало и

још су међу научницима актуелне неке од многих хипотеза о томе да стенице преносе разне заразне болести.

Експерименти су показали да стенице преносе кугу и пегави тифус. Али, што је чудно и самим научницима, у природи још није забележен ниједан такав случај.

Познати научник Хаглер забележио је 1916. године да је у Београду потпуно нестао пегави тифус кад су искорењене беле ваши. Међутим, ова опака болест се у неким срединама ипак јављала и лекари нису никако успевали да је победе. Тад је откривено да је преносе — стенице. Такође је доказано да у неким крајевима света стенице преносе један од најтежих облика тропске грознице.

ЛАСТЕ НИСУ КРИВЕ

Данас, у нашем поднебљу, ови инсекти су доста ретки. Међутим, у појединим периодима наше историје, поготово у ратно доба, стенице су људима биле и теже од глади или болести. Често су страдале и птице.

највише голубови и ласте, јер се погрешно сматрало да их на куће и балконе до носе баш оне. Тачно је само то да обе ове врсте птица, и не само оне, носе, понекад у свом перју нарочиту врсту голубије, односно ластавичје стенице, која не напада човека. Али, у страху су велике очи.

Захваљујући ефикасним пестицидима, хемијским средствима која брзо уништавају сва легла стеница, човек се најзад готово ослободио ове напасти. Раније је то чинио петролејом или терпентином, али је било до вољно да једна рупа или пукотина у дрвету остане незаливена па да се стенице опет размноже. Заиста, нико није досадан као стеница.

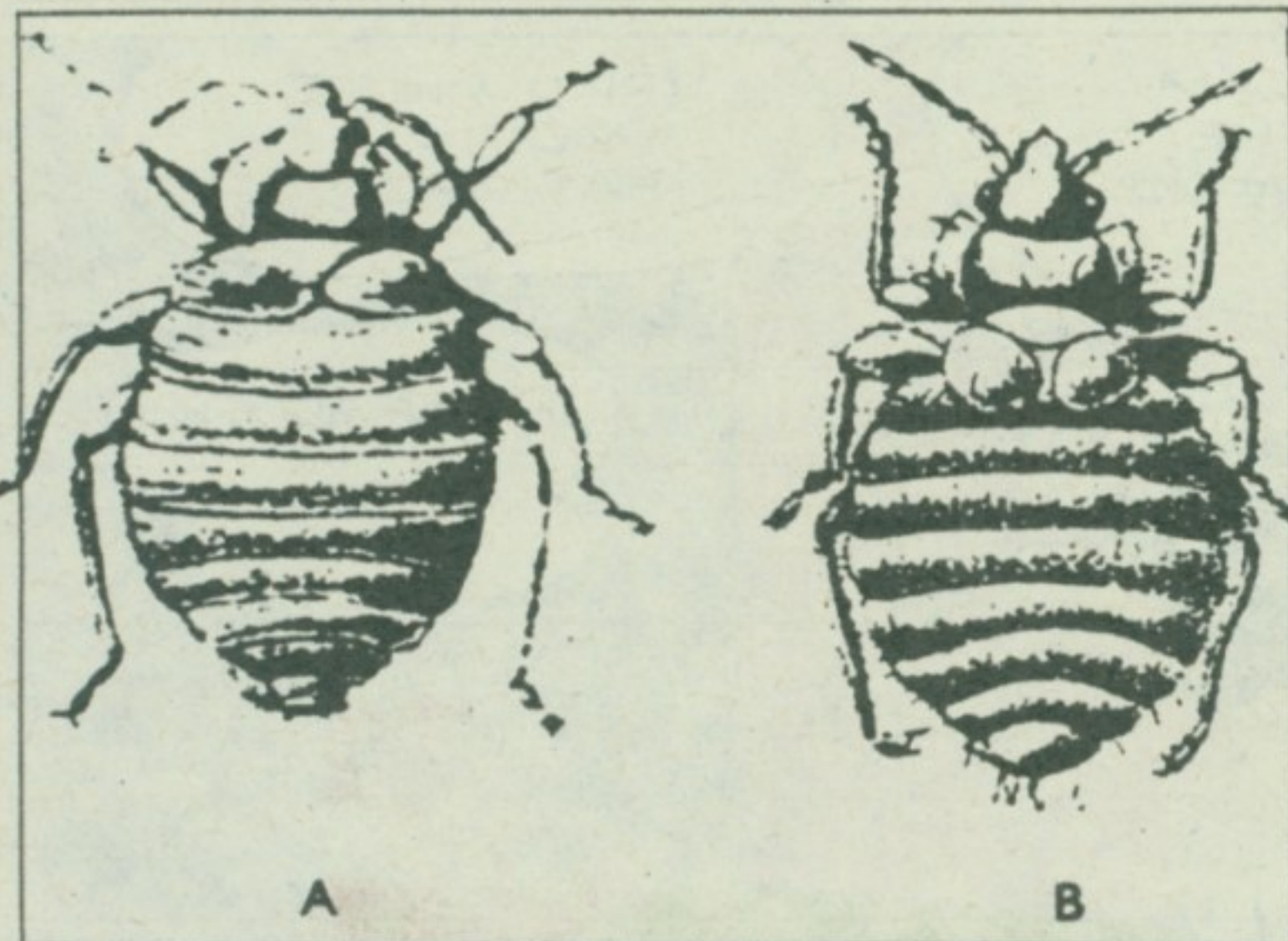
Ове, три сантиметра дугачке стенице (лат. *Triatoma megista*), ног насрећом, нема. Живи у Африци и Јужној Америци где напада људе и животиње.

Али, од свих средстава која су смртоносна за ове чудне и опасне инсекте најнеобичнији је *Thanatos flavidus*. То није ни течност ни прах, али је смртни непријатељ сваке стенице. Реч је о једној врсти паука, који је откривен у Грчкој и за којег је утврђено да просто тамани легла стеница. Научници су утврдили да само један паук дневно уништи око 40 стеница.

Колико је стеница везана за човека види се и из записа Аристофана, Аристотела и Плинија. Аристотел је веровао да се рађају из прљавштине и отпадака. Сматра се да потичу из предела око Средоземног мора и да се у Европи појавила релативно касно: у Немачкој у 11. а у Шведској почетком 19. века. Јер, стенице не воле хладноћу.

Пошто се лако и брзо множи, кућа или стан, подрум или железнички вагон убрзо се испуни овим нартљивцима. А кад се једном напије крви, стеница може да не једе чак и целу годину. И што је температура нижа, њена издржљивост је већа. Кад дођу топли дани она полази на крваву гозбу, и нико не зна где ће се напијти крви.

И. Лончар

а) Кућна стеница (лат. *Cimex lectularius*) која напада човена

б) Ластавичја стеница (лат. *Oeciacus hirundinis*) сиса људску крв само у изузетним случајевима.

разних инсеката и буба, од којих су неке заиста шампиони у нартљивости, баш стеница толико озлоглашена?

СТРАХ ОД СВЕТЛОСТИ

За све од шест породица ових инсеката карактеристично је да се хране искључиво течношћу. Једне опстају јер сисају течност из тела других инсеката, а друге се хране биљним соковима. Али, трећа врста је,

подовима, вратима, уз канализационе цеви или код електричних водова. Њено спљоштено тело омогућује јој да се завуче и у најмање шупљине одакле излази само кад је гладна. А глад утољава тако што се напије наше крви.

У просторијама где има стеница може се осетити и непријатан задах за који се верује да је отрован. Међутим, код стенице која напада човека то није случај. Све стенице, напиме, да би се одбраниле од животиња које једу инсекте, испуштају из специјалних жлезда нарочит, непријатан мирис. Али, стенице не опстају само захваљујући крви и овом мирису.

Живот сваке стенице је право чудо природе и о њему су се вековима испредале невероватне приче.

Кад се спусти ноћ, овај инсект напушта своје скровиште где се преко дана скрива од светлости и полази у крвави поход.

Специјалном сисаљком она „напија“ где на људском телу може најлакше да дође до крви и онда ту савршену, сићушну справу забада у кожу. Тако почиње њен обед.

НАПАДАЈУ У РОЈУ

Ни пробадање коже ни сисање крви нападнути човек уопште не осећа, јер

ЗЛОЧИН

ЗА
НАУКУ

— Илија и Василије су били као лонац и покло-
нац! — говорили су. — Ту
нису чиста посла! Откуда
да другују поднаредник и
војник?!

Истрага се вртела укрот.
А онда, једног дана, Васи-
лије је бануо пред коман-
дира батерије и рекао:

**КРАЈЕМ МАРТА 1892. ГОДИНЕ У ЈЕДНОЈ ОД
КУЛА СМЕДЕРЕВСКЕ ТВРЂАВЕ НАЂЕНО ЈЕ
УНАКАЖЕНО ТЕЛО ПОДНАРЕДНИКА ИЛИ-
ЈЕ КОНСТАНТИНОВИЋА. ИСТРАГА ЈЕ УТВР-
ДИЛА НЕШТО НЕВЕРОВАТНО...**

Прохладно је било ве-
че 3. марта 1892. го-
дине. Стражар у Сме-
деревској тврђави равно-
мерно је корачао тамо-амо.
До 22 часа и доласка сме-
не преостало је још око по-
ла часа. Војници Четврте,
Пете и Шесте батерије Ду-
навског пољског артиље-
ријског пука, смештени у
просторијама Малог града,
спавали су дубоким сном.

Изненада, из мрака бану
дежурни официр. Пошто је
проћаскао са стражаром уз
обавезно „шта има ново“,
наставио је према нека-
дашњем двору деспота Ђур-
ђа Бранковића у углу твр-
ђаве.

Није прошло ни неколи-
ко минута од његовог од-
ласка, а оданде се зачуше
пуцњи. Војници се узнеми-
рише. Ипак, остали су да
леже, јер није дат знак за
узбуну. Напољу, на степе-
ницама чуо се бат ужурба-
них корака неколико љу-
ди и њихови гласови. Убр-
зо се све умирило и војни-
ци се препустише сну.

Ујутру, у строју, саопш-
тено им је да се претходне
вечери убио поднаредник
Илија Константиновић, ро-
дом из Београда, стар 25
година.

ЈЕЗИВ ПРИЗОР

Међутим, то није било
све.

Дошавши у једну од кула
старог деспотовог двора,
пошто је обишао стражара
у току вечери, дежурни о-
фицир је на врху куле на-
ишао на језив приказ. На
каменом поду са главом на
прагу лежао је у локви кр-
ви поднаредник Илија.

Поднаредниково одело би-
ло је уредно сложено неда-
леко од њега, а тик уз ње-
гову главу налазио се нож
којим је извршен злочин.

Илија је супрадан сахра-
њен, а истрага се дала на
посао. Позвани су сви вој-
ници да пријаве било шта
што им се чини сумњивим,
а везано је за раније по-
нашање убијеног. Војници
су нешто шуткали међу
собом о поднаредниковом
необичном друтовању по-
следњих дана са редовом
Василијем Радуловићем из
села Свињарева код Пожа-
реца. Пореклом је био
Влах, стар 22 године, али је
на томе и остало.

— Ја сам убио господина
поднаредника! Морао сам,
он ми је то наредио.

ШТА ЈЕ ИСПРИЧАО РЕДОВ

Те речи припростога ре-
дова, кола су његове старе-
шине држале за добродуш-
ног, запалиле су команди-

ра. Али оно што је потом
чуо личило је на фантази-
ју.

Према Василијевом кази-
вању, он је четири дана
пре злочина подмазивао
седла у батеријском одмо-
ришту где се затекао и спа-
вао на слами поднаредник
Илија. Говорио је у сну, бо-
ље рећи разговарао с „не-
ким“.

Тај „неко“ саопштио је

га може наћи само ако га у
понедељак закоље војник
по имену Василије Радуло-
вић, и то стојећи у гаћама
и кошуљи, извади јабучи-
цу и срце и однесе их на
место где је закопан новац,
па то место још пошкропи
крвљу.

Невидљиви „неко“ додао
је на крају да Василије,
када то обави, треба да се
обуче, врати се на место

живети, поупити благо и
бити богат као Крез!

Слушајући све ово, Ва-
силије је претрнуо. Пробу-
дио је поднаредника и, од
речи до речи, испричао
шта је чуо.

— Знао сам да ћу поста-
ти богат! Тако ћемо и учи-
нити, војниче! — радосно
је поскочио Илија.

Василије се уплашио ми-
слећи да је поднаредник
полудео. Није хтео ни да
чује да учини оно што је
Илија од њега тражио, али
га овај никако није остав-
љао на миру. Непрестано
је био уз њега и уверавао
да треба да га прекоље, о-
бећавајући му половину
деспотовог блага за које је
већ неколико генерација
тврдило да је закопано у
Тврђави.

И — Василије је попус-
тио!

Слушајући исповест ре-
дова Василија, командир се
питао да ли сања. Обавес-
тио је истражног судију, та-
кође официра и тек тада
истрага је заронила у про-
шлост поднаредника Или-
је и редова Василија. О-
формљена је и екипа од
познатих лекара да испи-
та душевно стање убијеног
и убице. Све је највише
запрепаћивала чињеница
да Илија није пустио ни
гласа од себе, док је Васи-
лије извршавао стравични
налог.

ЛУДИЛО УДВОЈЕ

Прво лекари, а затим и
научни радници, дали су
своје мишљење и случај о
којем је у то време прича-
ла цела земља убрзо је раз-
јашњен. Наиме, утврђено је
да је Илија био још од де-
тињства опседнут „закопа-

ним благом“, оживљава-
њем мртвих — о чему се
хвалио међу војницима
— духовима, приношењем
жртви и да је стално чи-
тао књиге и текстове о то-
ме. Годишњама је уверавао
себе да ће наћи закопано
благо, па му се временом
аутосугестија толико на-
метнула да је живео у не-
кој врсти сна на јави.
Жртвовао је себе дубоко у-
верен да ће оживети и пос-
тати богаташ. Све је из-
држао без јаука јер је по-
знато да неки умоболници
веома лако подносе физич-
ки бол или га уопште не
осећају.

Што се тиче Василија, он
је пре доласка у војску био
припросто сељанин. Цео
живот провео је за стоком,
далеко од људи. Свака ње-
гова радња могла је наста-
ти као последица утицаја
јаче личности, што се по-
сле извесног времена на
неки начин претварало у
врсту дресуре. По природи
опраничен, пасивне приро-
де и без јаке воље, а уз то
још и потчињен поднаред-
нику, учинио је оно што је
Илија од њега тражио. —
Јер, тешко је замислити да
би нормалан човек поверо-
вао да ће усмрћен оживе-
ти, а Василије је у то био
убеђен!

Што се тиче Илијиног
сна и његовог разговора са
„неким“, он није постојао.
Илија се претварао да спа-
ва, а разговор одглумио.

Суд је ослободио редова
Василија, смамљујући да је
био само оружје Илији-
не болесне маште. За ње-
гово и поднаредниково по-
нашање у образложењу пре-
суде је стајало: лудило уд-
воје!

М. Тодоровић 21

УБИЈ МЕ, ВАСИЛИЈЕ!

ЖРТВЕ ТАЛАСОНА

Приношење људске жртве духовима закопаног
блага — таласонима — што лежи у основи смеде-
ревског случаја, део је празноверја које су некад
биле јако укоренење у нашем народу. Наиме, чи-
таве генерације живеће су у уверењу да је земља
права ризница, преносећи с колена на колена пре-
дање о благом „дара Радована“, Константина, про-
клете Јерине... Но, како је оно било скривено, љу-
ди су сматрали да се може наћи само помоћу ма-
ђија у које спада и — приношење добровољне људ-
ске жртве! По начину како се одиграо, „смедерев-
ски случај“ ушао је у литературу као типичан при-
мер злочина због празноверја. Поднаредник Илија
отишао је у смрт дубоко убеђен да је у питању
само форма и да ће после обреда оживети. Прино-
шење људске жртве догодило се на више страна
у нас, али тај је обичај био распрострањен и у све-
ту, од старих времена па све до краја 19. века.

Илији да се у Малом гра-
ду Смедеревске тврђаве,
тамо где се поје коњи из-
међу шљиве и куле, нала-
зи закопано благо деспота
Ђурђа Бранковића. Илија

где се налази благо и из зе-
мље ископа флашицу са
водом и гвоздену шипку.
Шипком ће махнути изнад
Илијиног тела а водом га
оросити и тада ће Илија о-

Уштедите време и новац

СТО ЗАНАТА
У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ
„МАЈСТОР У КУЋИ“

ПОРОДИЧНИ СЕРВИС
ЗА СВЕ ПОПРАВКЕ
ИЗ САДРЖАЈА

- Оправке на водоводним инсталацијама
- Како се рукује бојама и лаковима
- Вештина постављања тапета
- Завесе и застори
- Пресвлачење и тапацирање намештаја
- Све о бравима и кључевима
- Радови на подовима
- Руковање струјом
- Грејање
- Радови на моторном возилу

Књига је луксузно опремљена, садржи 448 страна и више од 1 000 слика у боји и 145 фотографија.
ЦЕНА: КЊИГЕ ЈЕ 200 — динара.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“ Краљевића Марка 9.

Издавачко
предузеће
„ВУК КАРАЏИЋ“

11001 Београд, Краљевића Марка 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „МАЈСТОР У КУЋИ“ по цени од 200 — динара.
ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ са попустом од 10% (плаћање поштару приликом пријема књиге).
НА ОТПЛАТУ по цени од 200 — динара, који ћу износ исплатити у 2 редовне месечне рате почев од _____

197 — године.
Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књиге, рачуна и уплатница.
(Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, име и очево име _____

Занимање _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____ Купац _____

(печат и потпис овлашћеног лица) _____ (Својеручни потпис купца) _____

Бр. л. к. _____ издате од Суп-а _____
Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Да није било танга, славни Рудолф Валентино можда би целог века прао судове у једном америчком хотелу. Захваљујући вештини којом је изводио кораке ове игре, пребацили су га из кухиње — у салу.

Тамо лепом Рудолфу уместо кухињске крпе у руке допадају усамљене даме којим је недостајао партнер. Није требало да прође много времена па да шарм којим је до тада засипао средњовечне усамљенице запазе и режисери. Од професионалног играча рођена је тако можда највећа звезда филма, прототип страшног латинског љубавника за којим су уздисали милиони жена широм света.

КО ЈЕ КУМОВАО?

Тако је почео Рудолф. Како је, међутим, настала игра чији су га кораци одвели у славу?

КАКО ЈЕ РОЂЕН ТАНГО

од најпопуларнијих окретних игара света.

Како је настало њено име, мање је јасно. По некима, реч „танго“ којом су становници Конга (данашњег Заира) означавали једну врсту своје игре — једини је прави кум; други мисле да се ради о ономатопеји звука бубњева. Француз Роже Бастид не слаже се ни са једним ни са другим. Он је мишљења да „танго“ долази од банту-речи „тамгу“ што на овом афричком језику значи играти. По Аргентинцу Ортизу Одеригу, назив „танго“ у ствари је изговором искварена реч „шанго“ — име бога олуја и невремена у митологији нигеријских Јоруба црнаца.

кога је напустила срећа или вољена жена.

Танго је тако направио корак напред на друштвеној лествици. Од робова га преузимају они најсиромашнији, од њих се „зараза“ шири на средње класе и најзад, танго-мода захватиће и највише слојеве ондашњег друштва — аристократију.

ЗА СВА ВРЕМЕНА

Европу осваја између два светска рата и врхунац своје популарности доживљава у певању славног Карлоса Гардела. Јавним наступима а затим и филмовима, Гардел је освојио прво француску, а онда и америчку публику. Али и поред тога што је постао оличење правог аргентинског мушкарца, истина је да је страсни Аргентинац у ствари био — Француз. Рођен је у Тулузу 1890. године и тек је у трећој години први пут угледао аргентинске пампе.

ОБРАЗ УЗ ОБРАЗ

Где је, дакле, рођен чувени танго? Многи би вероватно одговорили — у Аргентини. Чак ни Аргентинци не могу да избегну жучне расправе кад год их разговор наведе на порекло „њихове“ игре. Аргентина или Уругвај, питају се модерни потомци гауча.

Али, треба посегнути уназад, ка музичком фолклору Андалузије — фандангу. Сличност између назива овог шпанског народног кола и имена игре која је почетком овога века запалила и Европу, није само фонетске природе (фанданго — танго). Њу прати и велика музичка сродност.

Прави корени танга, међутим, налазе се још јужније, на тлу афричког континента. Јер, највероватније је да је чувена игра рођена на „црном континенту“.

Ритмове танга Јужна Америка први пут је чула у 18. веку захваљујући црним робовима и андалузијским (шпанским) дошљацима. Стапањем ових двеју музичких култура настала је једна

ПРИЉУБЉЕНА ЛИЦА ИГРАЧА, ЊИХОВИ ПОМАЛО ПРЕНАГЛАШЕНИ ПОКРЕТИ — СВЕ ТО МОЖДА ИЗМАМЉУЈЕ ИРОНИЧАН ОСМЕХ НА ЛИЦИМА МАЊЕ СЕНТИМЕНТАЛНЕ НОВИЈЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ. ПА ИПАК, ТАНГО — ЛУДА ИГРА ИЗ ЛУДИХ ГОДИНА НАШИХ БАКА — ОДБИЈА ДА УМРЕ.

Ма ко да му је стварно кумовао, средином 19. века становници Буенос Аиреса лудовали су за фандангом, игром у чијим су се корацима већ могли назрети неки покрети карактеристични за будући танго. У исто време, у суседном Уругвају, улице Монтевидеа одзвањале су од звука „уругвајске“ верзије окретне игре.

РОЂЕН У КЛАНИЦИ

Прави „аргентинац“ настао је отприлике 1880. године, негде у

предграђу Буенос Аиреса, у једном од бурдеља, међу женама „сумњивог морала“. Неки чак тврде да знају и тачно место — по њима, први кораци танга направљени су на подијуму старе кланице која је претворена у простор за игру, у „Коралес Вијехосу“.

Музичкој основи афро-андалузијског порекла тада се додају и речи импровизованих песмица популарних аргентинских пастира, гауча. Отуда и носталгија коју танго по правилу изражава. Јер, његове најчешће теме су жаљење за пустоловним животом гауча и одметника, страсна патња човека

Танго грозница двадесетих и тридесетих година века је прошла, али се њени ритмови и даље могу препознати у многим хит-песмама данашњице (свеж југословенски пример трајности танго — звука дала је новосадска група „Жетва“ песмом „У раздвајање те љубим“). Нису успели да му се одупру чак ни Јапанци. И данас, са прецизношћу својственом источњацима, јапански оркестри непогрешиво репродукују ритмове Буенос Аиреса.

И познати италијански режисер Бертолучи није га мимоишао — посвећује му наслов свога филма („Последњи танго у Паризу“). Једна од последњих сцена тог спорног филма одиграва се у огромној сали за игру у којој се одржава такмичење парова — наравно, у тангу.

У музици су га употребили руски композитор Игор Стравински („Војничка прича“) и немачки композитор Хиндемит.

ЗЛА КОБ

Као по некој мрачној традицији, танго-звезде доживљавале су трагичан и преурањен крај. Рудолф Валентино умро је у 31. години живота, славни Гардел, изгорео је у авионској несрећи 1935. године.

Али, као што то често бива са звездама, оне после смрти постају митови. И данас, четрдесет и три године после Гарделове смрти, када чују неку његову плочу, људи умеју да кажу:

— Карлос пева све боље.

Недавно је неодрживи Рудолф доживео и нову филмску верзију. Није, међутим, сигурно да ће после гледања овог најновијег филма режисера Кена Расела неко рећи да Рудолф игра све боље. Јер, ни највећи балетски играч данашњице, Нурејев, није изгледа успео да са Валентиновом особеношћу изведе кораке славне игре.

М. И.

ПОТРЧКО:
ЗАДЕМАО

НОВЕ ПЛОЧЕ

ПГП

КОНЦЕРТ ЗА СТАРЕ ПРИЈАТЕЉЕ

„Концерт за старе пријатеље“ назив је велике коктел-плоче из којој наши најпознатији певаџи изводе мелодије познатог композитора Дарка Краљиха. Музичке нумере које ће старије подсетити на дане младости, а млађе, надамо се, заинтересовати, изводе, између осталих, Габи Новак, Арсен Дедић, Ђорђе Марјановић, Лолла Новаковић, Драган Антић, Радкоја Шверко, Јосипа Лисац, Лео Мартин и други. Песме као што су „Звиждук у осам“, „Прича са Дунава“, „Стари краљ“ и „Немир у сну“ само су неке од мелодија које никада не старе и које су, како то сам назив плоче каже, намењене старим пријатељима.

ЛУЈ АРМСТРОНГ (LOUIS ARMSTRONG)

„What a Wonderful World“ („Какав диван свет“) назив је добро познатог хита највећег џез-трубача и певача света Луја Армстронга. Под тим називом Продукција плоче РТВ издала је и велику плочу са 11 нумера овог музичара који је пуних пет деценија владао концертним дворанама широм света. Иза Армстронга је остало много хитова тако да је немогуће да се сви ставе на једну плочу. За селекцију на плочи „Какав диван свет“ слободно можемо рећи да је успела.

ЗОРАН МОДЛИ

„Disco Bus“, друга самостална кантауторска плоча познатог диск-џокеја Зорана Модлија, представља сваком дискофилу драг примерак. После успешног репрезентовања на првој ЛП плочи познатих домаћих музичких нумера, Зоран Модли се одлучио да овога пута слушаоцима презентира најбоља, по његовој оцени, диско-остварења познатих светских група и извођача, између осталих Брајана Ферија, Холиса, Би Џиса и других.

Све популарнију у свету групу ХАРТ (СРЦЕ) данас сачињавају четири младића и две девојке. Ова канадско-америчка група у последње време ниже успех за успехом. Почело је пре неколико година када су саставу приступиле две сестре, двадесетседмогодишња Ен Вилсон и четири године млађа Ненси. Сестре не само да су својим гласовним квалитетима овежиле звук овог састава, већ су на себе преузеле и бригу око уговарања послова и снимања плоче. Ен је као певачица „душа“ групе и, како кажу остали чланови, уједно и шеф састава. О томе она каже: „Једина разлика између

ХАРТ (HEART)

мене и осталих чланова је у томе што они више воле да се излежавају док ја вредно радим. Чињеница је да све песме компоујемо Ненси и ја“.

За последњих дванаест месеци група је издала две ЛП плоче — „Dreamboat Annie“ и

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

НАЗИВ ИГРЕ (THE NAME OF THE GAME)

Музика: Бени Андерсон
Текст: Стиг Андерсон
Изводи: АББА

*I've have seen you twice
in a short time
only a week since we started
it seems to me
for every time
I'm getting more openhearted*

*I was an impossible case
No one ever could reach me
but I think
I can see in your face
there's a lot you can teach me
so I wanna know*

*What's the name of the game
does it mean anything to you
What's the name of the game
Can you feel it the way I do*

*Tell me please
cause I have to know
I'm a bashful child
beginning to grow
And you make me talk*

*and you make me feel
and you make me show
what I'm trying to conceal
If I trust in you
would you let me down
would you laugh at me*

*If I said I care for you
could you feel the same
way too*

*I wanna know
What's the name of the game*

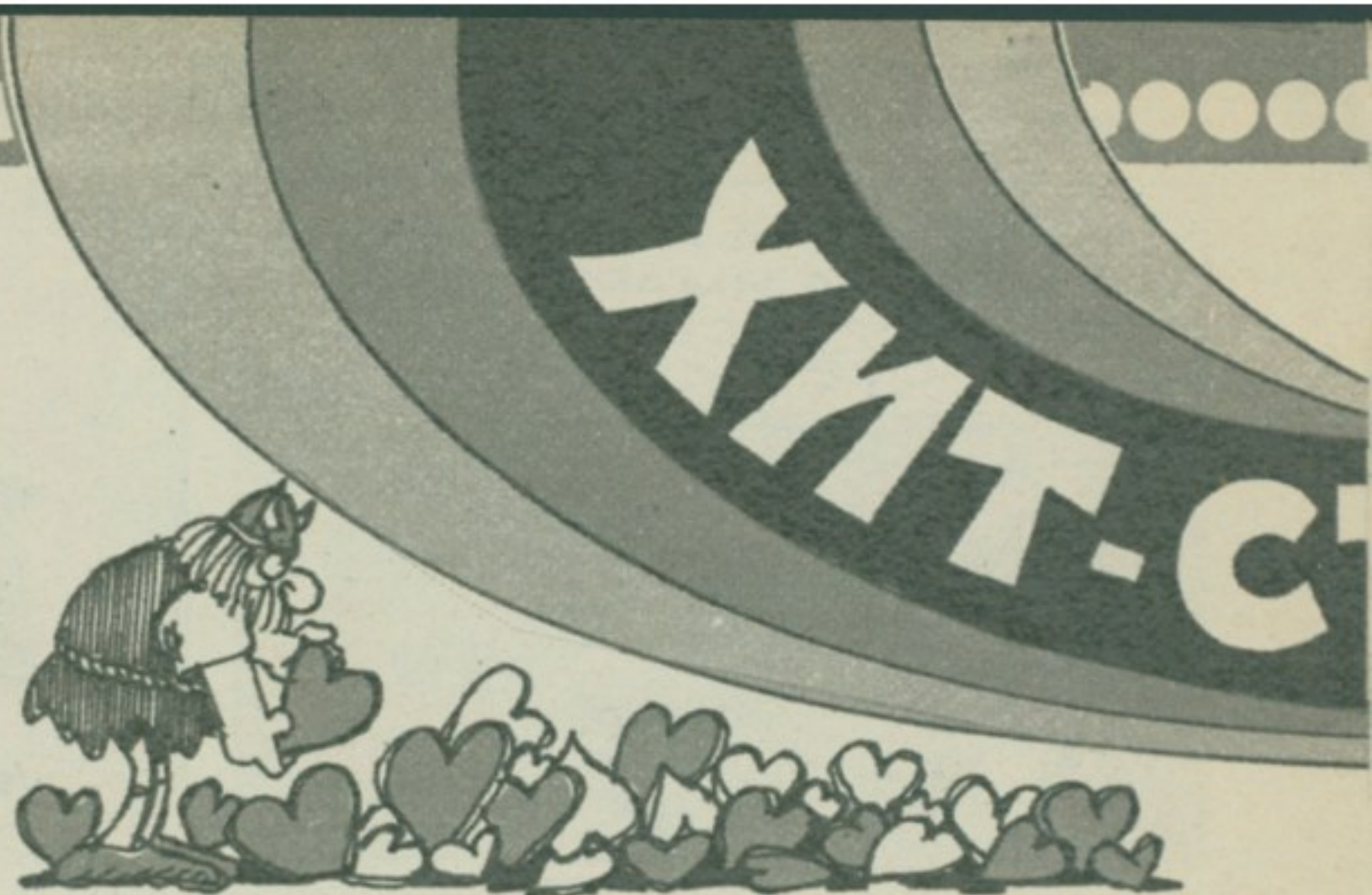
*I have no friends
no one to see
and I am never invited
Now I am here
talking to you
no wonder I get excited*

*You smile
and the sound of your voice
and the way you
see through me
Got a feeling
you gimme no choice
but it means a lot to me
so I wanna know...*

О популарности шведске групе АББА непотребно је говорити. Овај четворочлани састав је за веома кратко време, већ после првог хита „Ватерло“, постао код нас састав број један у конкуренцији иностраних певача и група. Плоче са овом њиховом хит-композицијом по броју продатих примерака далеко надмашују све остале и готово свака њихова нова нумера за рекордно кратко време доспева на листам популарности на прво место где се задржи и по неколико недеља.

Да би уносни бизнис са овом групом донео продуцентима још више новца, прошле године је одлучено да се о саставу АББА снимом целовечерњи филм што је и учињено. Светска премијера АББА филма одржана је крајем прошле године у Стокхолму у присуству великог броја званица. Разумљиво, на премијери су били и чланови састава, сем Агнете која се тих дана породила. Продуценти фирме Полард која је реализовала овај пројекат асерују да ће филм АББА по броју гледалаца потући све рекорде, чак и рекорд филма „Ајкула“ који је досад видело око две стотине милиона гледалаца широм света.

Филм о Бенију, Бјорну, Агнети и Анифриди начињен је у стилу комедије, веома је динамичан, а основна карактеристика и велика предност филма је фантастичан звук композиција које они изводе. Филм је углавном сниман у Аустралији за време турнеје када је састав слушало више од 200 хиљада посетилаца. Редитељ и сценариста филма Лесли Харстон, који је пре тога снимом све рекламне филмове о њима, желео је да у почетку направи филм за телевизију. Када је снимљени материјал прегледан, одлучено је да филм прерасте у играни. Филм почиње тако што један диск-џокеј Радио-Сиднеја добија задатак да начини интервју са члановима групе прили-

„Little Queen“ — које су продате у више од три милиона примерака. Композиције „Magie Man“, „Baggasuda“, „Little Queen“ су у Сједињеним Америчким Државама постале пра-

годину дана касније у ХАРТ (Heart) које је остало и до данас. Некако у исто време своју певачку каријеру почеле су и две сестре наступајући у току школског распуста у клу-

ви хитови. Последња њихова мала плоча са хитом „Баракуда“ била је веома популарна и код наших слушаалаца. Када говоримо о популарности треба, можда, поменути и податак да њиховим концертима често присуствује и више од 50000 посетилаца.

А све је почело 1963. године када је соло-гитариста Роџер Фишер са својим братом, бубњаром Мајком и басистом Стигом Фосеном свирао у једном канадском клубу у граду Сијетлу као трио АРМИ (ARMY). Године 1966. група мења име у ВАЈТ ХАРТ (WHITE HEART) а

бојима за младе. Пошто им је отац појно лице, сестре су често мењале место боравка. Тако су 1972. упознале у Сијетлу, где су се доселиле, Роџера са којим склапају пријатељство а убрзо постају и чланови састава ХАРТ. Данас, захваљујући пре свега сестрама Вилсон, група је постала једна од најпопуларнијих у Америци, а последњих годину дана и у Европи. Остали чланови састава су: соло-гитариста Роџер Фишер (27 година), басиста Стиг Фосен (27), клавириста Хауард Лис (26) и бубњар Мајк Дерози (25).

АББА

ГРАНА

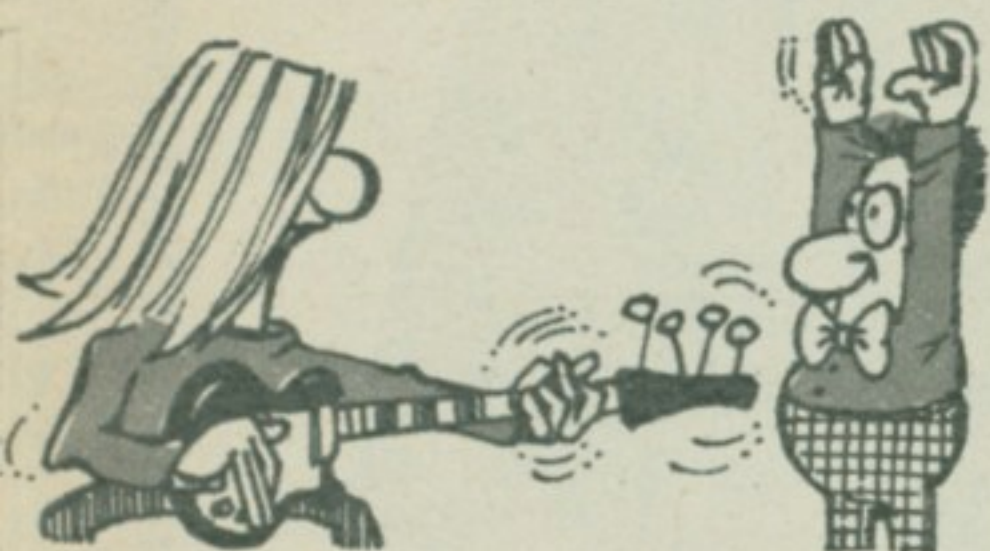
ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ СЈЕНИЦЕ

Већ четири године младе у Сјеници и околини забавља група АЛБАТРОС. Чланови групе Имко Хаџић (органа), Бране Ракоњац (бубњеви), Бајро Бајковић (соло-гитара), Цемо Пуљић (труба) и Шефхет Хамидовић (бас-гитара и вокал) сами пишу текстове и компонују и на њиховом репертоару углавном се налазе сопствене нумере.

Сабахудин Ђулавџић

7. јули 33, Сјеница
(хонорар 100 дин.)

ком њиховог доласка у Аустралију. Тај дочек је директно преношен на телевизији и, како се прича, био је у том делу света гледанији од снимка првог искрцавања човека на Месечеву површину. Да би филм добио у динамици, диск-џокеј забравља своју новинарску легитимацију тако да му се при сваком покушају да разговара са популарним Шведима сврата затварају. Он их прати током читаве турнеје да би на крају ипак успео да дође до чланова састава и добије тај толико жељени интервју. Филм се том сценом и завршава а на платну остаје текст следеће сатржине: „Хвала ти, музико, што си ми подарила песму да певам“.

Када се говори о феномену популарности групе АББА у једном се сви слажу. Група представља изванредну комбинацију заједничког настојања продуцента и чланова да се постигне успех уз срећно укомпонован музички галенат и добро познавање тржишта и реклама. Од њиховог првог диско-успеха 1977. године када је победничка композиција продата у 50 милиона примерака, па до данас, АББА је шведској привреди донела невероватан профит. Некада је највећи приход доносио извоз познатих чоколада Нестле, а данас је то АББА за чије извезене плоче Шведска купује нафту. Овакав музичко-економски феномен још није забележен нигде у свету, па чак ни са славним БИТЛСИМА. Како смо сазнали, филм с групе АББА откупили су и наши дистрибутери тако да ћемо, вероватно, ускоро имати прилику да га видимо. ЛП плочу са музиком из филма о групи АББА издала је Продукција грамофонских плоча Радио-телевизије Београд. На крају још један податак: групу АББА прати велики оркестар од 40 најбољих шведских музичара.

ПОП - ВЕСТ

Ових дана у продаји се појавила нова плоча групе ИБН ТУП. То је други сингл овог новосадског састава. На А страни плоче налази се композиција „Луди тата“ која је написана у фанки стилу, док је на Б страни балада „Зашто сам тужан“. Музику и текст за обе композиције написали су чланови састава Златко Каравла и Винце Олах.

Највећа жеља групе ИБН ТУП је да сними ЛП. Уколико овај њихов нови сингл публика добро прихвати, та жеља ће им се и испунити.

ВИБРАТОРИ (VIBRATORS)

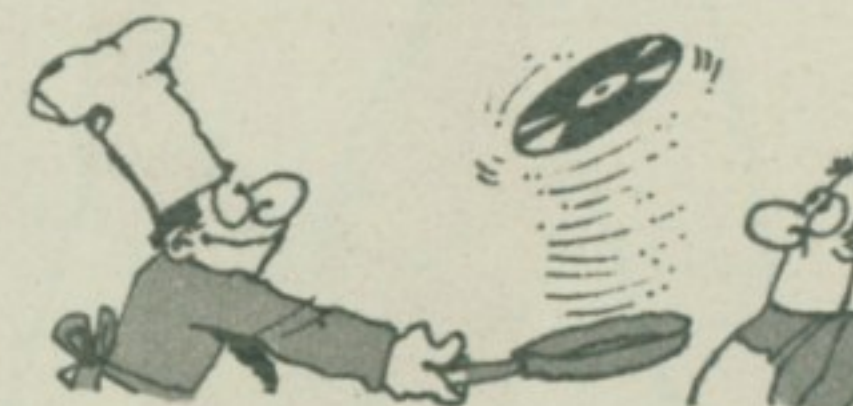
Позната панк-рок група ВИБРАТОРИ сними ових дана материјал за своју ЛП плочу. Продуцент албума је Вик Макл који је претходно радио са групама WHO и DR. FEELGOOD. Планирано је да ВИБРАТОРИ сними двадесет потпуно нових оригиналних композиција од којих би дванаест најуспешнијих било издато на ЛП плочи. Крајем овог месеца посао ће бити окончан да би већ следећег група кренула на европску турнеју која ће трајати 40 дана.

БЕРЗА ПЛОЧА

Молим да ми се јаве сви они који поседују следеће плоче Елвиса Прислија и желе да их продају: Elvis as Recorded at Madison Square Garden, „Elvis Aloha from Hawaii Via Satellite“, „Elvis Promised Land“, „Having Fun in Memphis“, „5000000 Elvis Fans Can't Be Wrong“, „For LP Fans Only“.

Томе Аризанов
Страшно Пинџур 7
91480 Беохелија

Купујем ЛП плочу „Ummagumma“ састава PINK FLOYD. Они који поседују овај албум и желе да га продају нека ми се јаве ради договора.

Груја Јосифовић
Бул. ЈНА 155
11222 Јајинци

Имам ЛП плоче енглеске производње које продајем по повољној цени.

Драго Денић
Божидарчева 22/34
18000 Ниш
(тел. — 018 — 41-671)

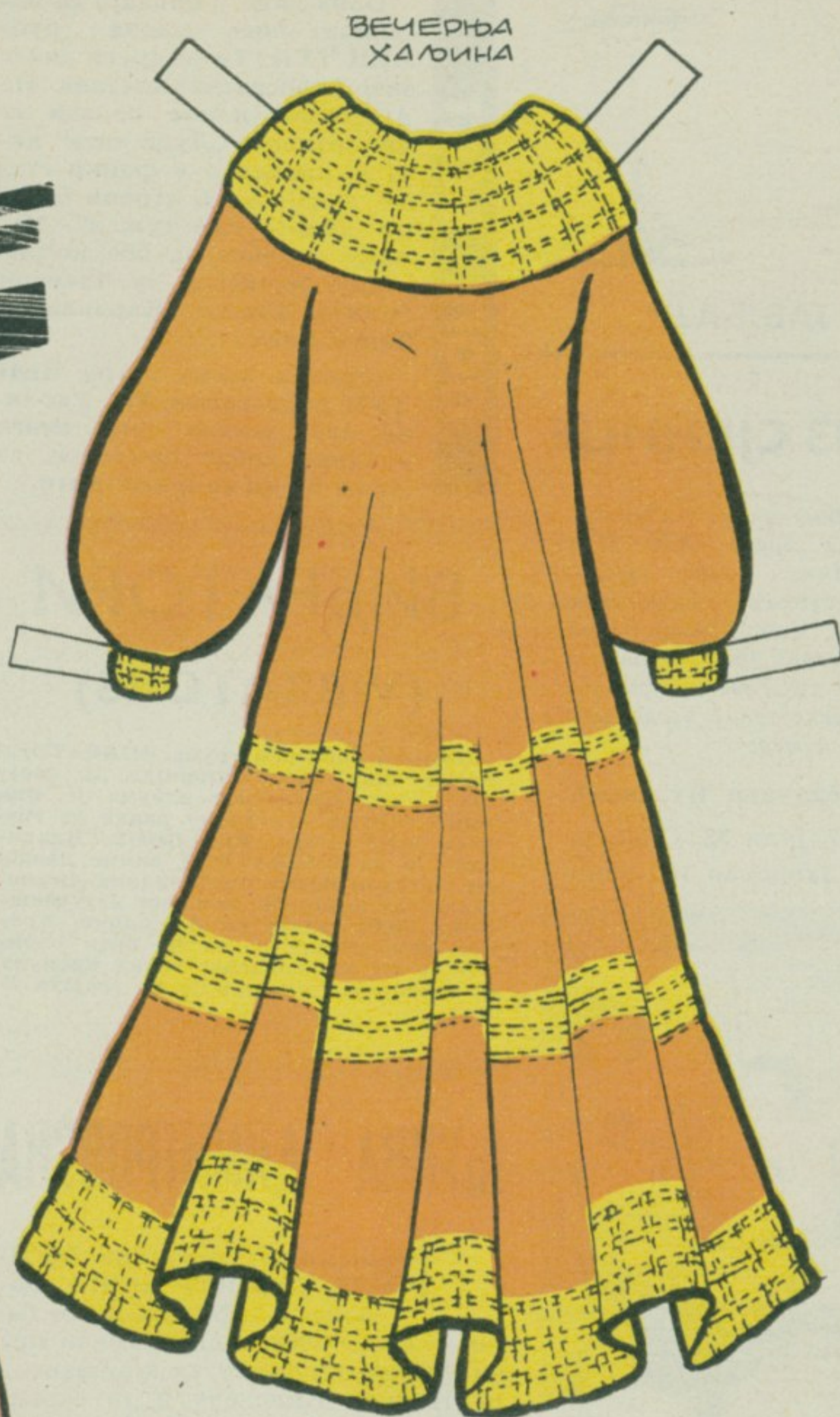
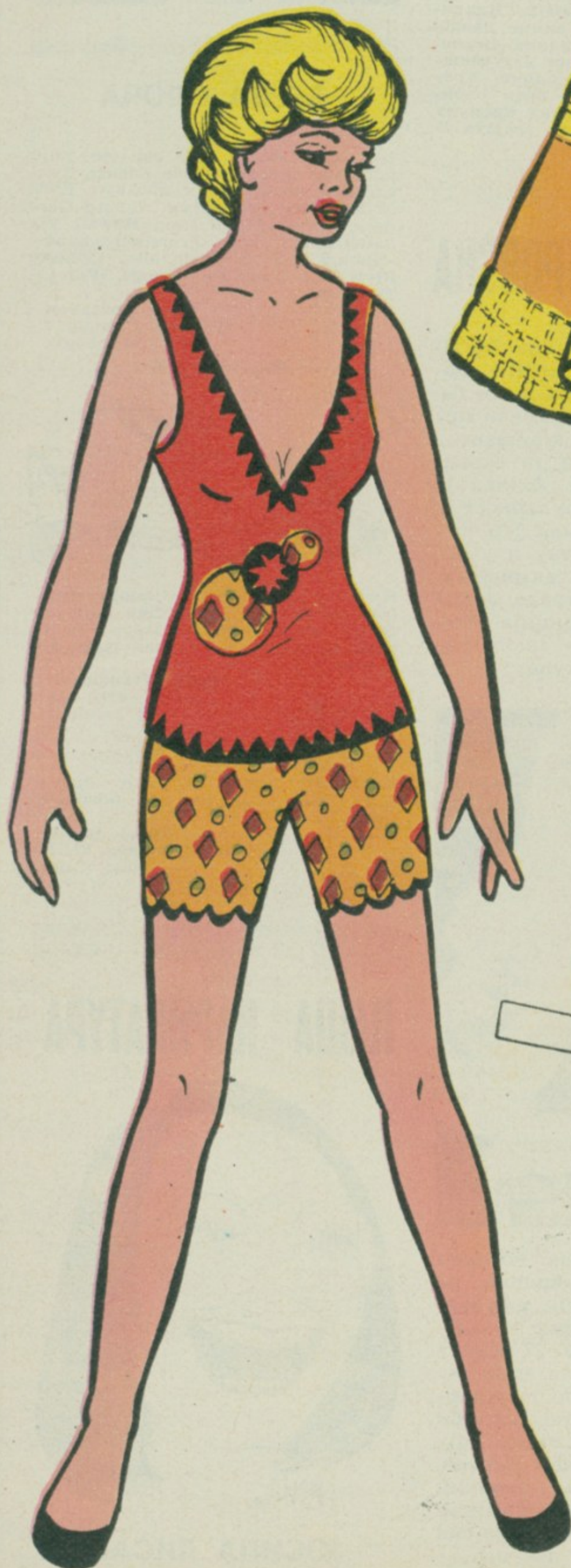
Љупка не доживљава потпуни успех на нашим фестивалима, на којима редовно учествује, али њене плоче достижу сребрне и златне тираже. На СПЛИТУ 77 певала је композицију „Ето тако, није лако“ која је брзо постала популарна, а плоча с овом композицијом већ је сребрна. Ова певачица, коју зову југословенска Силви Вартан, плени слушаоце својим звонким гласом и мелодичним композицијама које се лако памте и које сви веома брзо почињу да певуше.

НАША КАРИКАТУРА

ЈОСИПА ЛИСАЦ

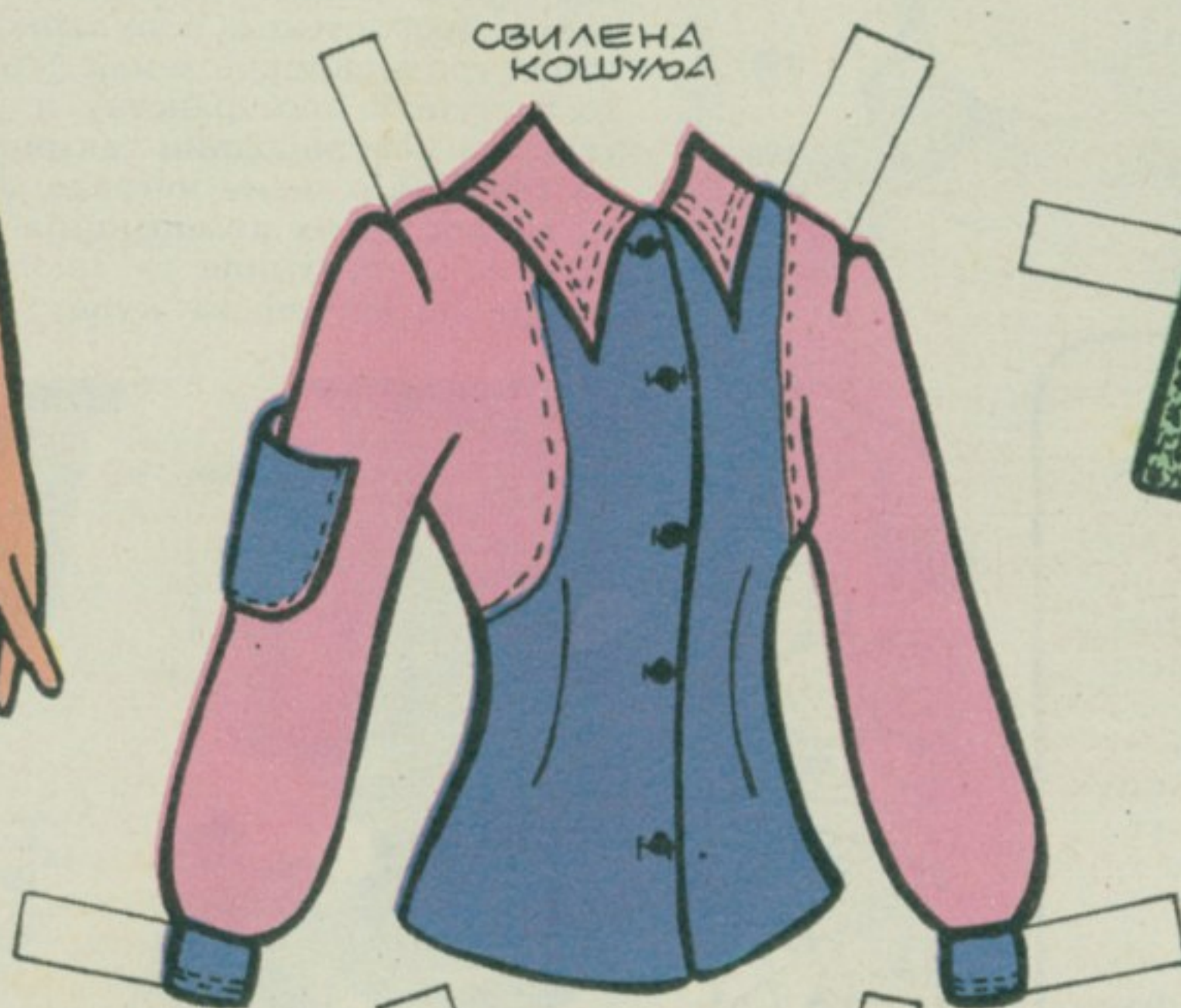
ОБИЦИТЕ МАМУ

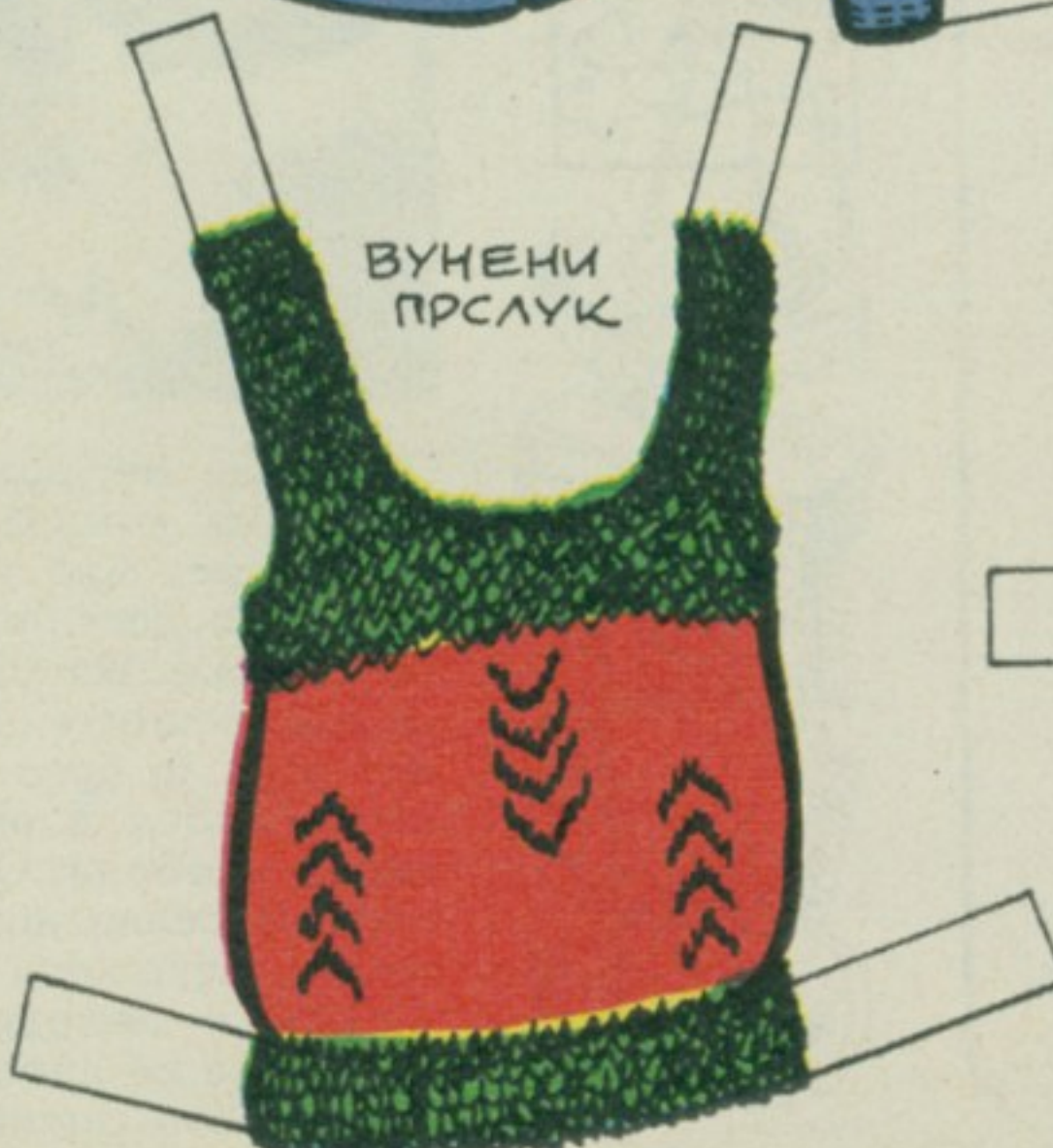
ВЕЧЕРЊА
ХАЉИНА

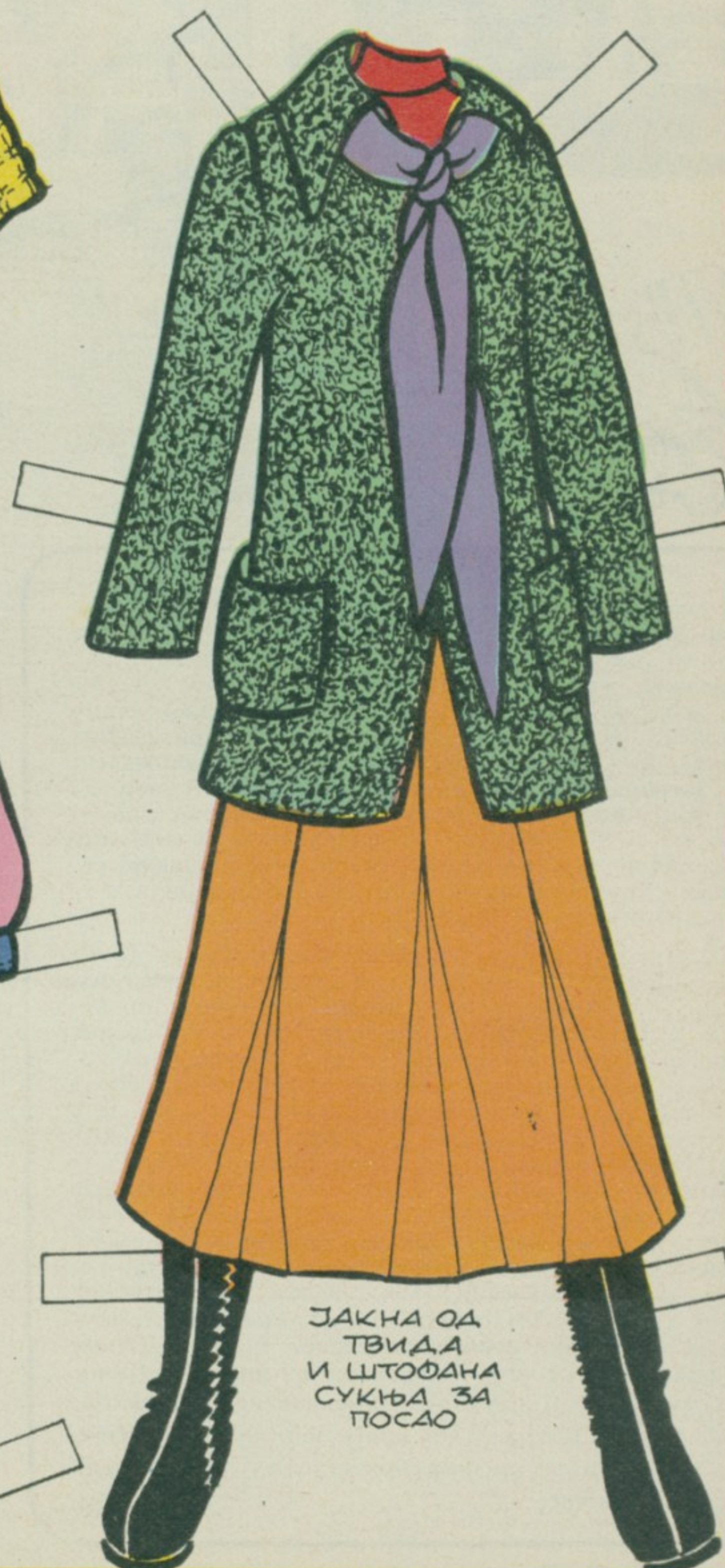
КАРИРАНА
СУКЊА

СВИЛЕНА
КОШУЉА

ВУЧЕНИ
ПРСЛУК

ЈАКНА ОД
ТВИДА
И ШТОФАНА
СУКЊА ЗА
ПОСАО

НЕОБИЧНА ПУТЕШЕСТВИЈА

Д ижући за собом облаке прашине, стари аутобус полако је замицао за последње куће варошице Костојевићи код Бајине Баште.

Једини путник који је изашао из аутобуса, стамени човек доброћудног израза лица, осврнуо се око себе. Било је летње подне. Неколико људи убијало је досаду разговарајући за столонима испред омање кафане.

Мештани одмерише придошлицу са путном торбом и фотографским апаратом пребаченим преко груди. Лако су закључили да је први пут у њиховом месту, јер је неодлучно стајао не знајући на коју страну да крене. Очекивали су да ће се распитивати за кућу неког Костојевчанина. Међутим, уместо тога, он им се обратио речима:

— Пријатељи, реците ми где је гробље!

Неки бркајлија лукаво жмирну очима и одсече:

— А, је л', друже, шта ће теби покојници? Да ниси поп?

НЕСПОРАЗУМ ПРЕД КАФАНОМ

Незнанац се насмејао. Објаснио им је да неким позлом обилази сеоска гробља, захвалио им на обавештењу и полако кренуо ван насеља. Кад се после два часа вратио пред кафану да сачека повратак аутобуса, пришли су му мештани. Пала су питања, ко је, шта је, шта снима... На крају су се одобривољили.

— Дедер, друже, да ми заједно попијемо једно пивце! — предложили су.

Такво неповерење није било једина непријатност која се догодила наставнику српскохрватског језика из Чачка Радојку Николићу откако је пре десетак година почео да се бави још једним послом, прилично необичним: сакупљањем текстова, исписаних на надгробним споменицима и споменицима крапуташима у Западној Србији.

Да би прикупио грађу, скромни наставник је за тих десет година обишао 250 насеља, 345 гробља, прочитао текстове са 7000 надгробних споменика, снимио неколико хиљада фотографија, пропутовао хиљаде километара (највише пешке) и утросио, што за пут што за материјал, око пет милиона старих динара!

ЕЈ, ПУТНИЧЕ, МАЛО СТОЈ!

Књига је готова у рукопису. Њен назив биће „Селакова душа на камену“. Рецензенти су покојни угледни професор Филолошког факултета Владан Недић, др Драгиша Витоше-

СЕЛАКОВА ДУША НА КАМЕНУ

ПРЕКО 340 ГРОБЉА И 7000 ГРОБОВА НА ПРОСТОРУ ОД ИБРА ДО ЗЛАТИБОРА И ДРИНЕ ОБИШАО ЈЕ НАСТАВНИК ИЗ ЧАЧКА РАДОЈКО НИКОЛИЋ. ТАКО ЈЕ ПОЦЕПАО ДЕСЕТАК ПАРИ ЦИПЕЛА И ПОТРОШИО ПЕТ МИЛИОНА СТАРИХ ДИНАРА.

вић и професор Ђорђе Трифуновић.

— Ваља знати — напомиње марљиви Радојко — да шаливи текстови на надгробним споменицима уопште нису шаливи. Гледано из данашњег времена и из

на споменик ставио натпис: „Овде лежи моја жена, лежи и режи. Путниче, чувај се, јер ако скочи, ископаће ти очи“. Ја на такав текст нисам наишао, премда неки тврде да је постојао на чачанском гробљу.

шта си досад био и сад си ми још слadak и мио. Напио се ракије и вина, наживо лепих песама. Све што беше слатко, сам уживо па кад морам мрети није ми ни криво“!

БЕЗ ЈЕДНОГ БИСЕРА

Житељ старог села заиста се са неком чудном иронијом односио према смрти. Зато се на гробљима најчешће, ваљда, среће споменички текст са поруком живима: „Данас је овакав ред мој а сутра ће бити твој“! Један старац из Бедине Вароши у близини Ивањице није скривао цинизам: „Кад сам умро ја сам се трзо, а ви сви за мном грчите брзо“!

За неког средовековног ратара из села Радоваца дијалектика није никакав Гордијев чвор. Иако без данашког, он је лепо уочавао и сажима у само неколико реченица: „Еј, путниче, мало стој, те прочитај споменик мој. Не пожели труда када прођеш туд. Јер и ми смо некад срећни били кад смо тијем путем пролазили. Па размисли срећа шта је и колико она траје“!

Најдоследнији себи био је извесан пијанац. Његова последња жеља била је да му на споменику исклепу отворену књигу (?) и нењеним страницама упишу: „На небу је рај а на земљи келнерај“! Радисав Ковачевић из Ратара живео је сасвим друкчије па је оставио на надгробном споменику и друкчији текст: „Савет сам и разговор веолео са паметнима а будали се нисам склањао с пута“.

— На жалост, нигде нисам пронашао текст „Умро напречац у присуству власти“, иако старији људи тврде да је постојао пре рата на споменику неког Чачанина. Штета, био би то бисер више у мојој ниски! — вајка се Николић.

М. Т.

Радојко Николић

угла наше урбане средине — да. Међутим, то је само привид. Јер, кад су споменици подизани, а то је било у старо време, односно у време најизразитијег патријархалног живота нашег села, споменик је био светиња. Зато су натписи на њему морали бити истинити, споменик текстом није смео да лаже, па су се покојников живот, особине, жеље и начин смрти описивали аутентично. Сасвим је сигурно да је муж много кубурио са женом кад јој је

Понекад из тих текстова врца права филозофија живота и мудрост, често и искреност, као у случају села из Гојне код Горњег Милановца. Супруга га је силно малтретирала па га је мука натерала да остави поруку којом је захтевао да му на споменик урежу реченицу: „Његов живот био је пун патњи са трећом женом“!

А шта тек рећи за Радисаву Јововића из Гриваче који је за живота себи ставио натпис: „Еј, животе,

АНЕДОТЕ

ЈЕДИНИ УСЛОВ

Амерички сликар Џон Сингер Сарџент провео је неко време у Белој кући да би насликао портрет тадашњег председника Теодора Рузвелта. Председникова деца су се за то време мувала око њега, запитивала га и сметала му. И сам председник Рузвелт био је лош модел, непренидно се вртео а ако би се за ноји гренутан смирио онда би га сарадници нешто запитивали. Пошто је, најзад, портрет био за-

вршен, новинари се окупиле око сликара Сарџента и упиташе га да ли би се опет вратио у Белу кућу, на шта је он одговорио:

— Само ако бих ја био изабран за председника!

МУЗИКА ЈЕ ЖИВА

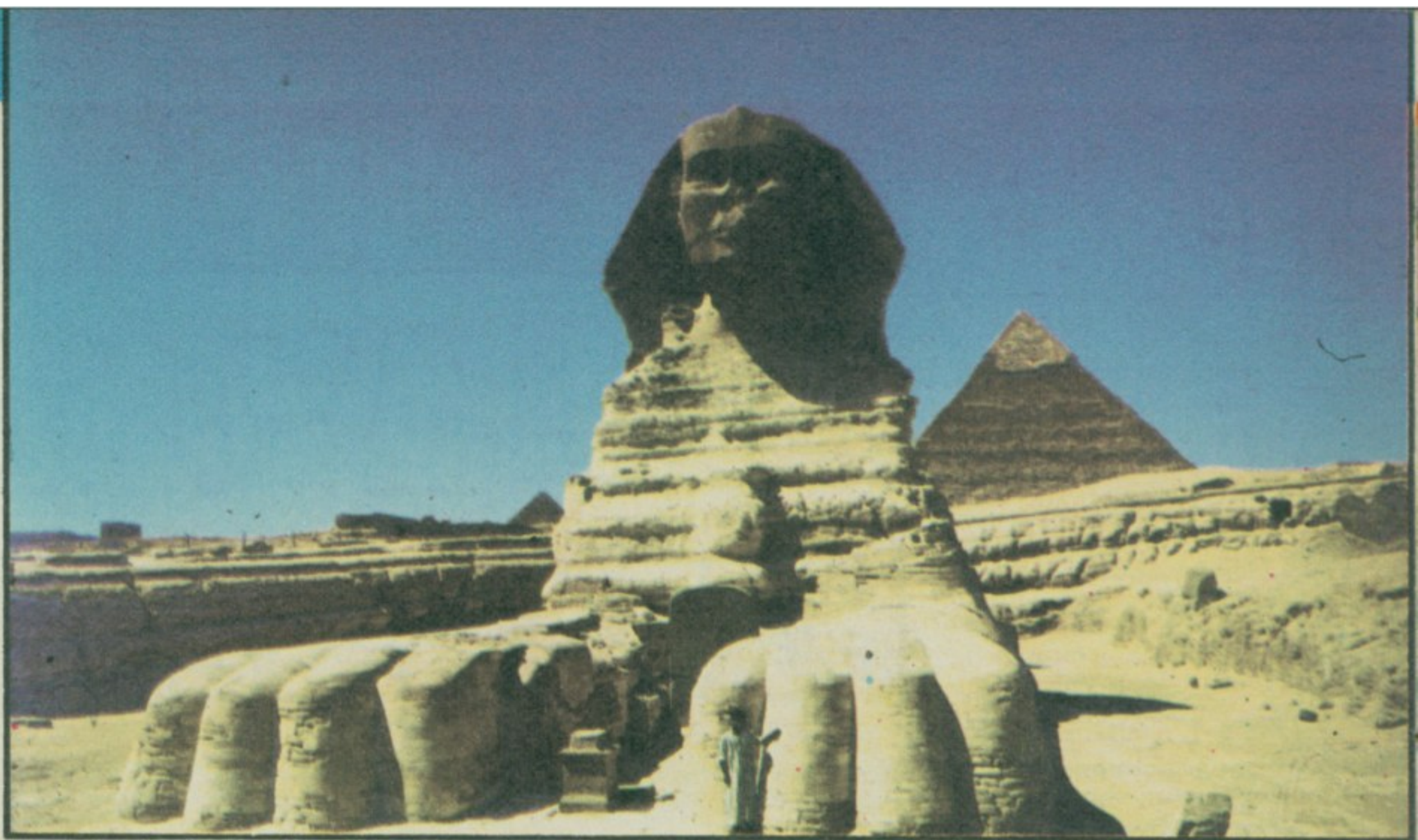
Једне вечери славни пијаниста Ван Клибурн давао је концерт у једном малом универзитетском граду током нога је често био пренидан аплаузима. После концерта окружише га посетиоци и почеше да му се извињавају:

— Мени то није сметало — одговори Ван Клибурн. По мом мишљењу музика није музејски експонат већ нешто живо. Ако се она људима допада, они то треба и да понажу. И ја сам поненад имам жељу да запљеснам!

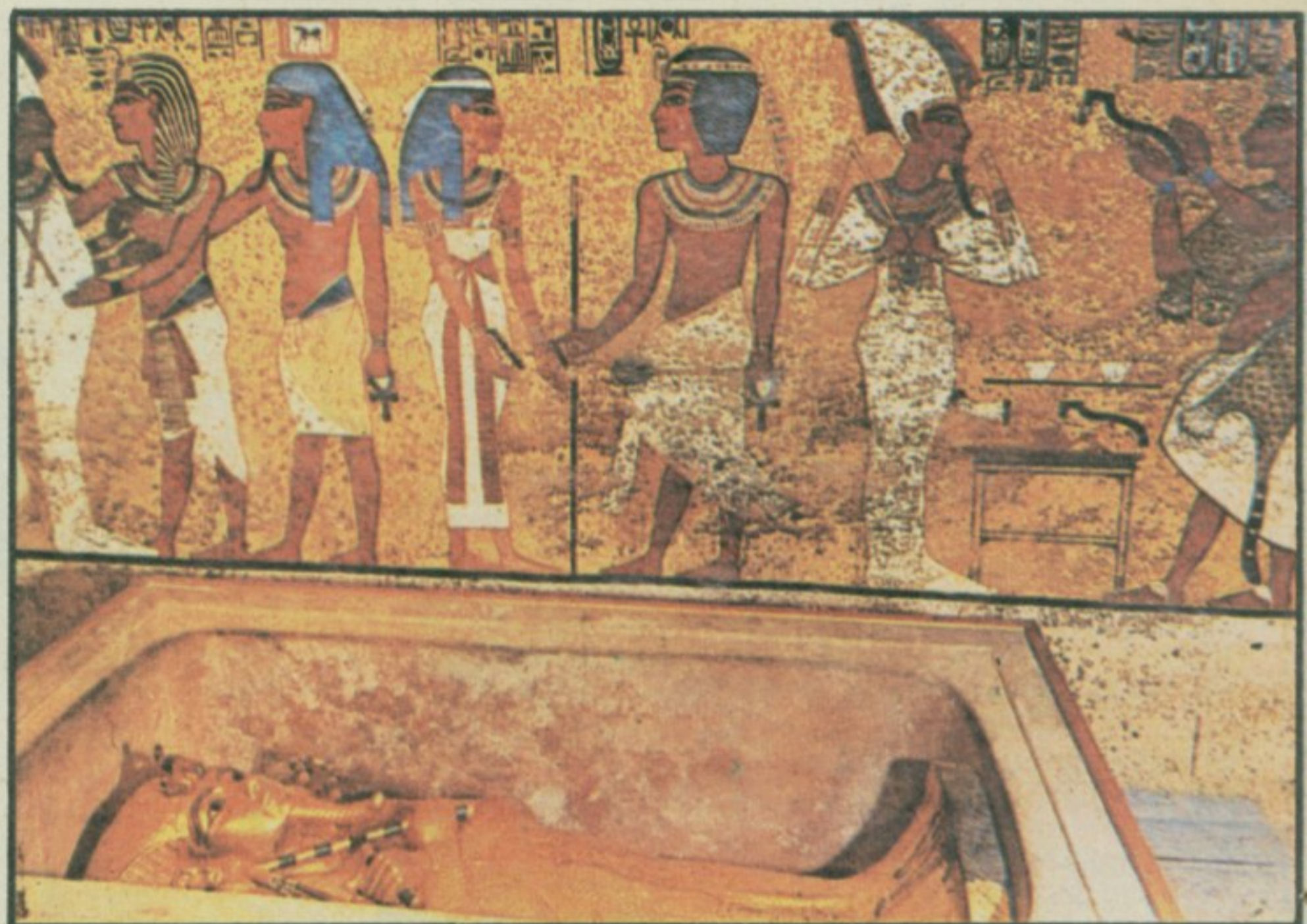
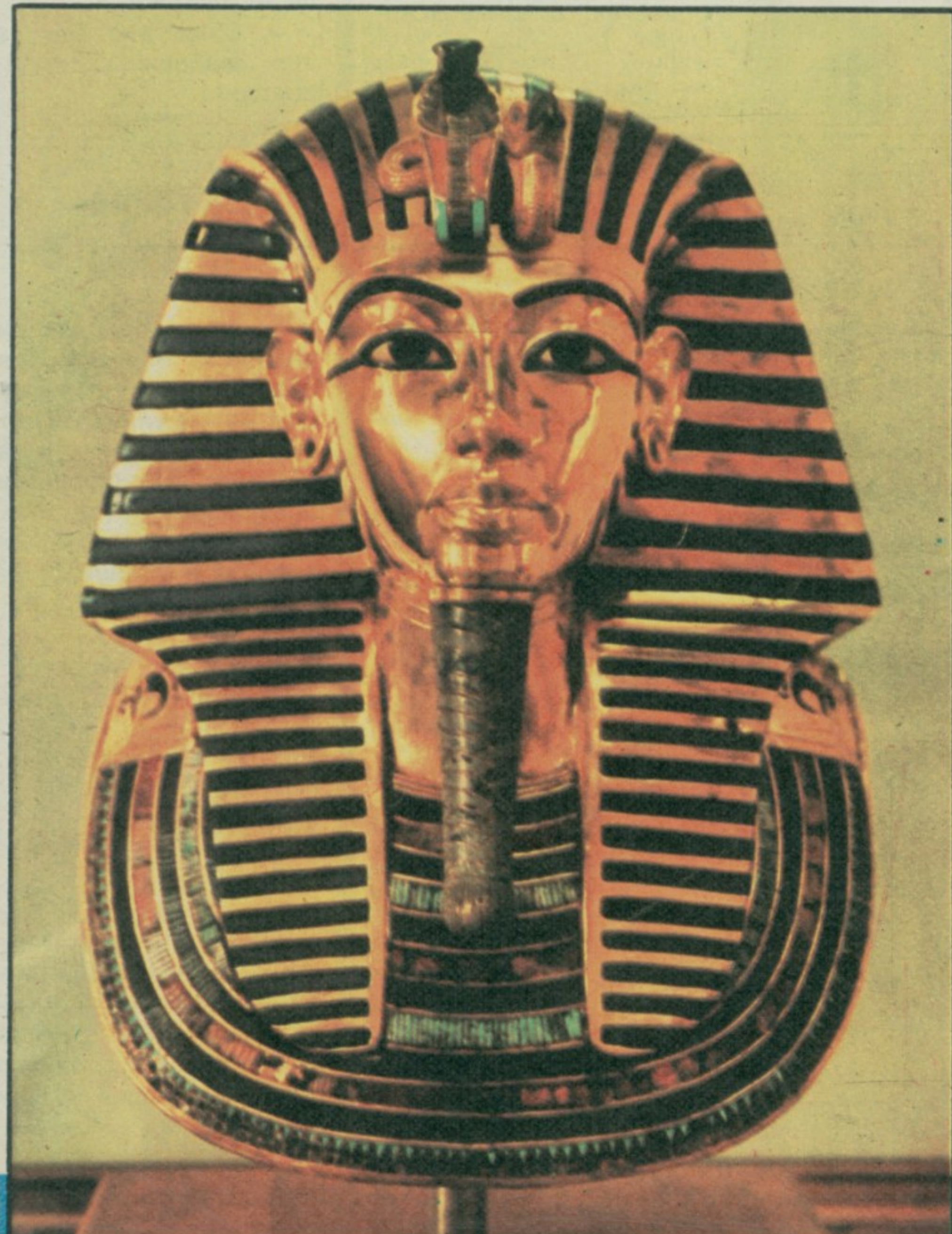
БЛАГО ИЗ ГРОБНИЦА СТАРОГ ЕГИПТА

Огромне пирамиде грађене у долини реке Нила, које су биле гробнице за староегипатске владаре (фараоне), и за данашњи свет представљају једно од седам светских чуда, симболе робовског рада, али и ризнице уметничких предмета. Најпознатије од тих гробница су, свакако, оне саграђене код Гизе од којих је најстарија Кеопсова (око 2570. године пре н. е.), затим Кефренова (око 2530. године пре н. е.) и фараона Микерина (око 1500. године пре н. е.). Крај Кефренове гробнице налази се огромна сфинга исклесана у стени, а висока 19,80 метара: краљевска глава, постављена на лавовско тело, по свој прилици имала је Кефренове црте, које не могу јасно да се разазнају, јер је сфинга у исламском периоду знатно оштећена.

ЗАГРОБНИ ЖИВОТ У - МУЗЕ

Колико год је Тутанкамон, египатски фараон из 18. династије — 14. век пре н. е., — био безначајан као владар, толико је за будућа поколења остало значајно благо из његове гробнице. Пирамида у којој је млади фараон сахрањен, после владавине од 9 година, није била она коју је припремио за себе у Долини краљева: пошто је била недовршена када је умро, његов наследник Еје уступио му је своју, већ завршену гробницу. Тутанкамоново име постало је познато широм света тек 1922. године, када су египтолог Картер и лорд Карнарвон пронашли његову гробницу и отворили је... У посебној одаји открили су мумију фараона Тутанкамона смештену у саркофаг од чистог злата, а заштићену са неколико погребних сандука. Поклопац на горњем ковчегу имао је облик маске, а направљен је, такође, од злата, са инкрустацијама од емајла и полудрагог камена.

У гробници овог фараона пронађене су и две истоветне статуе стражара које су биле постављене испред зазиданог улаза у одају за сахрањивање. Оне, заправо, представљају самог Тутанкамона, јер када су пронађене биле су окренуте једна према другој, па су тако представљале сопствене стражаре (високе су 1,75 сантиметара, а данас се налазе у Каирском музеју). Начињене су од дрвета превученог сјајном црном смолом, док су очи и обрве направљене од злата... Стражари у рукама држе ознаке фараоновог достојанства. Неки теоретичари уметности сматрају да оне немају велику уметничку вредност. Међутим, њихово откривање научницима много казује о ритуалима сахрањивања владара и веровању у загробни живот.

Историја египатске архитектуре почиње грађевинама од ћерпића, дрвета, трске... Временом, овај материјал који је брзо пропадао, почиње да се замењује, па се праћевине праве од тесаног камена који је много погоднији за израду монументалних облика, пространих одаја, као и за зидање стубова. Међутим, они су дуго били само декоративан елемент, јер су стубови били приљубљени уз зидове. На тај начин подржавани су свежеви трске или дрвени подупирачи који су некада убацивани у зидове да их појачају. Полустубови у облику биљке папируса, касније су утицали на грчку архитектуру: развијањем мотива на њиховом врху настали су стилови дорски, јонски и коринтски.

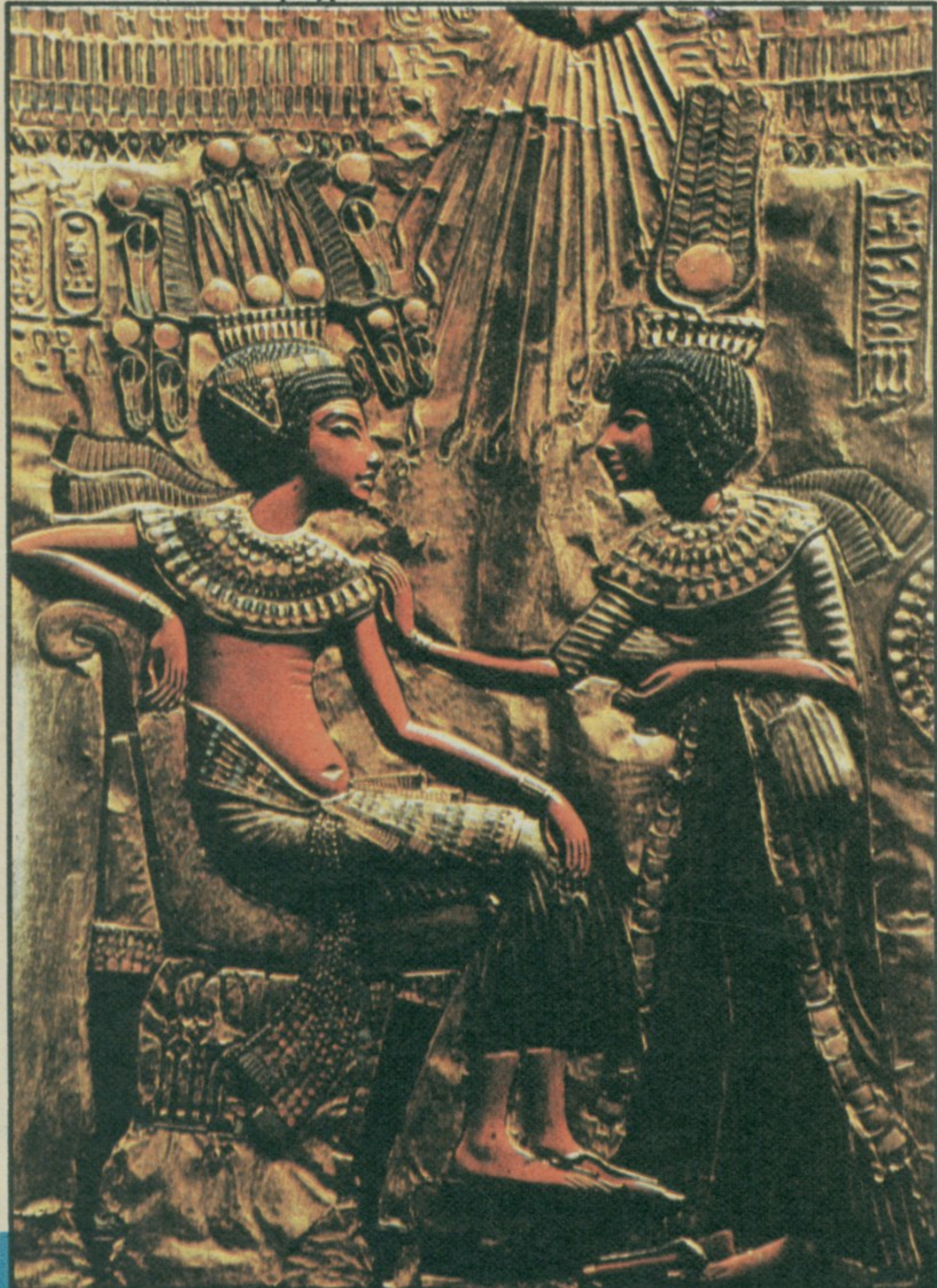

Биста египатске краљице Нефретете (у стручној литератури још се назива Нофертити или Нофретете) дело је вајара Тутмозиса, а направљена је од камена и касније обојена. Скулптура потиче из другог миленијума пре н.е. из такозваног периода „новог царства“ — последње велике епохе староегипатске уметности и културе. Нефретета је била изузетно лепа и образована жена, па је одиграла велику улогу на двору у Амарни где је живела са својим мужем фараоном Акенатеном, реформатором религије, друштвеног живота и државне институције... Ова њена биста висока је око 50 сантиметара и замишљена је да служи као модел за друге, мање вичне вајаре. Ту улогу је задржала и до данас: бројне копије-сувенири могу се купити по робним кућама широм света.

ЈИМА

У складу са канонима уметности у „старом краљевству“, све фигуре требало је да стоје на заједничкој линији тла. Али, касније, сликари уносе и нове линије тла и постављају на њих фигуре, једну изнад друге, не водећи рачуна о линеарној перспективи. Положаји главе, тупа и ногу утврђени су непромењеним правилима, а строго су одређене и димензије владара и њихових рођака које су знатно веће од осталих фигура.

Скулптура од бојеног кречњака која је пронађена у гробници у Медуму а представља принца Рахотепа и његову жену Нофрет (потиче из 4. династије), по свежини боја нема премца међу староегипатским статуама. Очи су направљене од мутног кварца и опточене оквиром који подражава црно напминкане капке, па тако делују као „живе“. Треба обратити пажњу на разликовање боје пути код мушкарца и жене, што се касније стално понављало код обојених рељефа.

Фараонов престо, та које пронађен у овој гробници, направљен је од дрвета које је превучено златним листићима и богато украшено разнобојним инкрустацијама од фајанса, стакла и драгог камења. Ноге су у облику лављих шапа, а на врховима предње две налазе се лавље главе. Читав престо је богато украшен призорима из живота фараона, а на предњој страни наслона приказан је сам Тутанкамон како седи на престоу. Испред њега стоји краљица Анкесенамон која на глави има високу круну од перја.

Б. Ј.

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

ЗОРАН ПОПОВИЋ

Да сам по природи мало скромнији, вероватно бих се на том путовању осећао потпуно ништавним.

Путовање са Алфанцем има много предности. Ако човек већ мора да буде неколико месеци сам у летелици са само једним сапутником, онда је најбоље што може да га задеси да тај сапутник буде дугоуки Алфанац. Не знам ниједног другог хуманоида кога бих радије имао поред себе. Вића са Алфе красиле су многе особине, добре наравно, али најбоља им је била та што су била у стању да проведу цео вишемесечни пут у будном стању и да, истовремено, док обављају редовне дужности на летелици, могу на психовизору да зам приказују шта год хоћете.

**Друџа њланеџа,
друџи обичају!**

Мој Алфанац, чије је име било као створено да се сломи језик при изговору, није имао ништа против да га зовем кратко Фи. Његове сународнике сви су звали Алфи, а ја сам и то скратио. Једино нисам успео да га навикнем да ми се обраћа по имену. Имао је незгодну навiku да ме уместо тога муне лактом у ребра.

Још сам повраћао дах од једног његовог таквог обраћања кад ми рече:

— Слушај, овај сам ти програм већ пет пута приказивао! Зар није боље да мало гледаш трке Аквитанаца?

Мада сам му неколико пута објаснио да ме летеће рибе са Аквитана не занимају и да је много бољи програм из „Шенулог јарца“ са Сатурна, он никако није могао да схвати зашто би биле занимљивије те голишаве играчице од елегантних летећих риба!

— Друге планете, други обичаји! Ко би разумео вас ђакнуте Земљане!

Ипак ми је учинио по вољи и ја наставих да уживам у спектаклу. Фи је био поштен. Мада му је било досадно, ипак није ништа скраћивао. Репродуковао ми је цео програм и док сам ја задовољно пиљио у екран, он је обављао све послове око управљања нашим „Кеопсом“. Бродич-двосед добио је име по облику: личио је на пирамиду.

Једва нешто већи од старинског аутобуса, „Кеопс“ је био исто тако

савршен као и највећи међузвездани брод. „Фотон“, на пример, био је читав летећи град, али је половину простора заузимао томила опреме; само је рачунски центар испуњавао трећину брода. За исти такав рачунар на „Кеопсу“ није било потребно више места него што га је заузимао Фи. Наиме, као што је познато, Алфанци су неко чудо природе које би се могло назвати и живи компјутери. У њих се могло сместити више информација него у било који рачунар, а захваљујући некој, нама Земљанима несхватљивој, размени материја у њиховом организму, могли су да репродукују све што је у њима меморирано, било на екран, било директно на уређај којим треба управљати. Могли су да раде, да тако кажем, на више канала истовремено.

На Лулуву

Кад се узму у обзир способности и могућности са којима Фи располагае, питам се ког врага ја тражим у „Кеопсу“? Да сам по природи мало скромнији, вероватно бих се осећао сувишним. А можда ће нека од мојих скривених способности тек избити на видело кад стигнемо на Лулуву, планету за коју се претпоставља да је насељена.

Када сам га упитао шта он мисли о томе, Фи ми је безочно одговорио да су мене вероватно изабрали зато што неће бити велика штета ако при том истраживању настрадам.

— А шта ће онда бити с тобом?

Само се нацерио и пријатељски ме мунуо у ребра стрижући својим дугим ушима. Те његове магареће уши давале су му утисак надмоћности.

У орбиту Лулува ушли смо без икаквих тешкоћа, а спуштање на планету је било права дечја игра захваљујући способностима мог сапутника. Планета је била величина Земље, а и гравитација је била сасвим слична, једино је недостајало светлочење океана. На целом Лулуву нисмо нигде приметили неку већу водену површину. Стицао се утисак да је тај свет цео под шумом. Једва смо пронашли један омањи пропланак на који смо се спустили.

„Кеопс“ је чврсто стајао на својој широј основи, а Фи и ја се припремисмо да изиђемо. Свемирска одела и шлемове нисмо морали да користимо, јер су испитивања показала да је атмосфера погодна за нас, могла се слободно удисати. Одговарала је, отприлике, ваздуху на високим земаљским палинама.

Понели смо са собом само ручне дезинтеграторе и закорачили на нови свет.

Мада смо са доста сигурности претпостављали да је Лулув насељен разумним бићима, нисмо се надали да ћемо се са њима срести чим стигнемо.

Наџаг

Око нас је била густа шума са дрвећем које је изгледало и познато и непознато у исто време и неким ниским, али густим растињем које је представљало непрелазну препреку. Иако ипак, мада је изгледало да је немогуће кретати се кроз ту гуштину, из шуме су излазила нека створења и без страха нам се приближавала. Били су то човеколики створови, одевени у крзна и нису изгледали нимадо не-

БИРАЊЕ ПОГЛА

пријатељски. Зато ме умало не изненади један од њих када замахну неком мочутом. Једва сам успео да се измакнем и да му кратким зраком из дезинтегратора пресечем батину.

Запањено је гледао у своје преполовљено оружје, а онда одједном, са страхом у очима, леже на земљу са испруженим рукама пуштајући неке пискутаве звуке.

— Каже да моли за опроштај! — преведе Фи и додаде смејући се: — Мисли да смо неки богови и препоручује се нашој милости!

Умало га не упитах откуд зна, али се сетих да су Алфијанци такође и живе машине за превођење. Нема језика или нечег што служи за споразумевање а да они то не могу за трен ока да разумеју и преведу на било који језик.

— Одлично! — рекох. — А сад им кажи да смо пријатељи и да им нежељимо никакво цдо, реци да смо дошли да...

Није ни сачекао да завршим, а већ је почео да пушта оне пискутаве звиждуке. Окупљени домороци му одговорише. Тако су они подуже звиждукали и пиштали док сам ја стајао и мотрио да случајно још коме не падне на памет да потегне мотку.

Фи се очигледно добро забављао и звиждукао је не мислећи да прекине, док је мене све више обузимало нестрпљење да коначно сазнам о чему то имају толико да причају.

Најзад се смиловао и укратко ми рекао о чему су причали. Лулувљани су видели наш брод и помислили да то стижу неки богови...

— Па ако му личим на бога, зашто онда она будала потеже мотку на мене? — прекидох га.

— Зато — насмеја се Фи — што сам му само ја личио на божанство а ти си био сумњив!

У обору

Прогунџах нешто о магарећим ушима и глупости дивљака, а он настави:

— Објаснио сам им да долазимо

са друге планете, из друге галаксије, да немамо никаквих злих намера, да желимо да их упознамо и да ћемо им помоћи у свему што им је потребно. Једино никако нисам могао да их уверим да нисмо стигли одозго него одоздо: нешто ту није у реду. Сигуран сам да сам добро разумео да они сматрају да можемо да дођемо само одоздо, из земље! Ту ми нешто није јасно, али ваља ћемо разабрати о чему се рада кад их мало боље упознамо!

— Шта сте се још договорили?

— Поћи ћемо с њима до њиховог обора...

— Обора?

— Тако су рекли! Нису казали ни село, ни град, ни насеље, него баш обор!

— Теби би више одговарала шта-ла! Али сад, шта је ту је!

Фи се никад није љутио на моје примедбе о његовим ушима, па се и сад само насмеја и писну нешто према окупљеним домороцима. Ови се узмуваше, окружише нас и пођоше ка дрвећу. Нисам веровао да ћемо моћи да се провучемо, али растиње је било веома мекано и савитљиво, тако да смо се без тешкоћа пробијали кроз гуштину.

После десетак минута хода избисмо на неку малу чистину ограђену плетеним шибљем. Место је збиља личило на обор. Није било никаквих грађевина. Наши пратиоци и ми уђосмо у тај ограђени простор. Поседали смо, а Фи започео, односно настави, пискутави разговор. Лулувљанин, који је седео до мене, извуче неки смотуљак, разви га и понуди ми јасним жестом оно што је било унутра. Личило је то на листове сувог дувана. Узех један, помиришах, али није имало никаквог мириса. Он узе други и показа ми шта треба с тим учинити. Стрпао га је у уста и почео да жваће. Нисам знао шта да радим, а Фи, видећи да сам у недоумици, узе лист из моје руке и откиде комадић па га опрезно помириша, лизну, затим стави у уста, па после краћег трептања и стригања ушима сажвака и прогута.

— Можеш слободно да једеш, одлично је!

АВИЦЕ

Знао сам да могу да се ослоним на његову анализу и заглабах у лист. Имао је заиста добар укус. Подсећао је на телећу шницлу, а истовремено је благо палио дак сам га гутао.

Видећи да ми се свиђа, Лулувљанин ми понуди још и ја радо примих. Још нисам честито ни поједо други лист, кад сам схватио да осим доброг укуса има још једно деловање. Почео сам да се осећам као после неколико чаша доброг коњака.

Не сећам се колико сам тог лулувског лишћа појео, да не кажем попио, нити знам колико сам после дуго спавао, тек мамурлук који сам осетио по буђењу био је сасвим земаљски.

Чудан ритуал

Фи је имао много разумевања за моје стање. Изгледа да је и он добро брстио оно лишће, само је подносио последице много боље него ја. Наши домаћини очигледно нису били ништа мање гладни или жедни, како хоћете, јер су још лежали и хркали на сав глас.

Кад је закључио да сам се довољно опоравио и освестио, Фи ми исприча о чему је разговарао са домороцима. Није успео да сазна ништа нарочито, јер су стално говорили да само поглавица сме да зна све, а кад је тражио да разговара са поглавицом, одговорили су му да га нема, појео га је крт, ваљда нека њихова дивља животиња. Из целе приче Фи је схватио да може да сазна све што га интересује само ако баш он буде изабран за поглавицу и тек тада ће му бели Ки рећи све што треба.

— Ко је то бели Ки?

— Појма немам! То такође нисам успео да сазнам!

— Значи, мораћмо и ми да се кандидујемо за поглавицу!

— Не ми, него само ја! Ти немаш никаквих шанси, не знаш језик!

Признао сам да је у праву.

Бирање поглавице се одвијало по неком чудном ритуалу који уопште нисам схватио. Фи је понешто и разумео од онога што се догађало, али није ни њему баш све било јасно. Повремено би понешто пропиштао, али као да није имао много успеха. По мрдању његових ушију знао сам да су му изгледи слаби. Одједном он скочи, одзивља нешто дуго, па узе дезинтегратор и поче да сече њиме врхове околних дрвећа. Затим га упери на једног дугајлију који му је, изгледа, био најогорченији противник. Овај, очигледно уплашен, леже на земљу и тужно зацвиле. Остали зазвиздаше нешто и Фи се широко насмеши:

— У реду је, изабран сам!

— Па, агитација ти је била доста убедљива!

— Сада ћемо, коначно, сазнати ко је бели Ки! Рекли су ми шта треба да радим да бих га позвао! Хајдемо!

Пошли смо у шуму предвођени једним домороцем. После пробијања кроз честар, што је потрајало више од пола часа, избисмо на мали пропланак, једва нешто већи од два квадратна метра у обиму. На

њему се јасно видело једно црвено дугме. Домородац нешто одзивља и изгуби се у шуми, а Фи приђе стубу и одлучно притисну дугме. Ништа се није догодило. Таман заустаих да га упитам о чему се ради, кад се зачу зујање.

Бели Ки

Цилиндрични стуб поче да се диже клизећи по некој врсти вертикалних шина. Кад се сасвим уздигао, из њега изађе један човек беле пути и потпуно беле косе. Био је и потпуно го.

Застао је испред нас двојице и пре него што смо могли било шта да кажемо или учинимо, проговори најчистијим земаљским језиком:

— Шта вас два кловна тражите овде?!

Па, не чекајући одговор, настави:

— Ако је ваша технологија на том нивоу да можете предузимати међузвездане летове, то још не значи да треба да узнемиравате светове који не желе да имају посла са таквим примитивцима. Не буните се, ви сте заиста примитивци, једва тек нешто мало испред ових наших домаћих животиња које гајимо у обору из кога сте стигли. На овом свету можете да постигнете највише оно што сте већ постигли: да budete поглавица у крду на спољној страни планете...

Изгледа да је читао наше мисли, јер настави:

— Да, знамо за вас и за све остале расе из ваше галаксије. И не само ваше. Кад будемо сматрали да сте зрели за контакт, сами ћемо вас потражити. А дотле избијте из главе сваку помисао да нам долазите незвани и вршљате по нашој галаксији, нећете бити добро дошли. За који милион година, можда, видећемо... Јавите то својим саплеменицима и реците да ћемо уништити сваки брод који би макар само и зашао у ову галаксију. Вас остављамо да пренесете поруку. А сада се губите!

— Ехеј! Чекај, прикане! Не може то...

Схватих да говорим узалд. Није било ни белог, ни стуба, ни пропланка, ни Лулува! Налазили смо се у нашем „Кеопсу“ и то, по свему судећи, на силазној орбити око Земље!

— Не гунђај! — рече ми Фи — Бели Ки је у праву! Док је говорио, покушао сам нешто да израчунам и знаш ли који сам резултат добио? Једино сам сазнао да је мој капацитет поимања око три хиљаде пута мањи но што је потребно да бих сазнао само пет основних података о Лулувљанима!

— У реду, поглавице! — рекох — Идемо онда на нашу стару примитивну Земљу да наставимо да учимо! Милион година ће зачас проћи...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Благо човеу који нађе
мудрост, и човеу који
добије разум.

(Соломон)

укрштене речи

ПОЗНАТА - МУЗИЧКА ДЕЛА:

1. Године ходочашћа, Љубавни снови, клавирска дела; 2. Холанђанин луталица, Лоенгрин, опере; 3. Поподне јединог фауна, симфонијска поема, Мелисанда, опера, компоновали су:

АУТОР:	ДРЖАВА	2	АЛЖИР-СКИ ПОЛИТИЧАР	МАЛА ПОТИЦА, БЕЛЕШКА	ХЕМИЈ. ЗНАК ХЛОРА	СЕВЕРНИ ЈЕЛЕН, СОБ	ПРАВИТИ ИВЕР-СТЕ ПЛОЧЕ	НАШ ПЕВАЧ НА РОДНИХ ПЕСМАМА	ХЕМИЈ. ЗНАК ТЕХНИЦИЈА
1	ВЕ-МАК	ЕВРОПИ							
РИБАР, АЛАС									
ПОЛУ-ДРАГИ КАМЕН					ОСИГУРА-НА КАСА КОЛАНИ-КИ				КИНЕС-КА МЕРА ЗА ДУЖИНУ
БЕДЕМ						ДЕО РЕ-ЧЕНИЦЕ ОБЛАСТ У АЗИЈИ			
ХЕМИЈ. ЗНАК ХРОМА			КИДАТИ						
			ВРТЛОГ						
ОБЛЕТА-ТИ ОКО КОГА									НОВИ РЕДОВИ (СТР.)
ЦЕЛО-КУПНИ, ПОТПУ-НИ				ПРОПЕ-ЛЕР					
				СТРМА СТЕНА					
ЛУКСУЗ-НА ЗА-ПРЕЖНА КОЛА							ОМЕР ЛАТАС		
							„ОЕР“		
ХЕМИЈ. ЗНАК СРЕБРА			ДИВНА ЗВЕР (МН.)						
			ОБРОК						
„ДУНАВ-ТИСА-ДУНАВ“	НЕПО-ТРЕБНА-ВАН				САСТО-ЈАК ЧАЗА				
					МУШКИ ПО-ТОМАК				
3							Б. Б.		
							ИМЕ МОЛАСА-НА		
ВЕЖБА-ЊЕ СПОР-ТИСТА								ЈОД	
								ЗНАК ДАМЕ У ШАХУ	
„ДИНАР“		50 КИРИ КРАЛОВА	ДАНАОСА						

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, а, фпремност, приватник, ребро, жва, Ебро, узан трап, Мали, анонса, кин, одока, СА, См, И, Оки, ПТТ, Вукица, иду зоран, Б, ик, Ли, и, оро, КОЈОТ, ДИНГО, аба.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђоџић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата: за нашу земљу: тримесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тримесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИНО ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРАВИЛНИК МЕЛА

ПОШТАНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

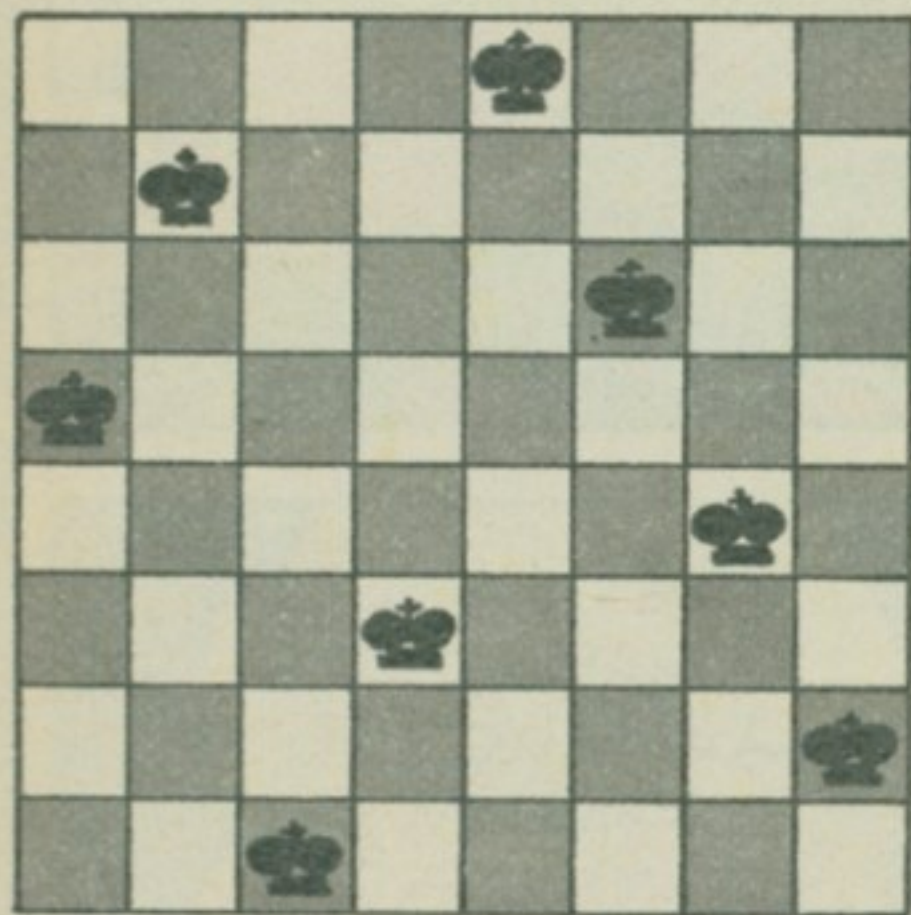
11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ТУЧА КРАЈИЦА

Миољуб Трумпић из Светозарева је ових недеља био једна од врло популарних личности — његов шаховски проблем објављен у „Полигикином забавнику“ број 1355 (како да се на шаховску таблу постави осма краљица, а да једна другу не „туку“) покренуо је читаву реку писама наших читалаца, која не престаје ево већ два месеца. Готово сви читаоци запазили су да Миољуб, прво, није добро поставио краљице (две се „бију“), као и да није добро обележио бројеве поља.

Док Леон Пејаковић (58222 Марина код Трогира) не запажа Миољубову грешку и тврди да „ту решења нема“, сестре Биљана и Слађана Кујунџић из Шапца (Карађорђева 6) дају једно решење, а многи и многа друга. Драган Ранков из Новог Сада (Петра Драпшина 24) даје 48 решења, а Бранислав Кнежевић и Градимир Крановић из Банатског Великог Села и Ивица Илић из Ниша (Зетска 2/55) нуде чак 64 различите комбинације. Вероватно најмлађи који нам је послао два решења је шестогодишњи Саша Цепанец из Новске (Владимира Назора 64), а најудаљеније место из кога нам је стигло решење је Пиура у — Перуу. Послао га је Владимир Љубовић (Casilla 482).

Да решења има тачно 92 тврди Никола Жегарац из Београда (Малешка 34).

Славољуб Мијовић и Љупчо Хачиевски из Студентског дома „Патрис Лумумба“ 72/6 у Београду пишу: „Овај проблем има 92 решења, а дотакао се и једне младе математичке дисциплине — теорије графова. Слични проблеми могу се наћи у књизи Теорија графова и њене примене. (М. Милић и Д. Цветковић) или Теорија графова

(Д. Цветковић и Р. Шокаровски). Можемо сад, на пример, поставити један обрнут проблем: колико најмање дама треба поставити тако да покривају сва поља на шаховској табли? Одговор је — пет, а проблем има 4860 решења!

Ето, сада, да ли је тачна та „графовска“ рачуница, да 5 краљица покривају сва поља на шаховској табли?

Објављујемо тачно решење Азира Карамехића, ученика из Мостара (Стјепана Радића 80).

АУТОГЕНИ ТРЕНИНГ

Молио бих „Забавник“ да објави адресу и број телефона клинике на Авали у којој се лијечи аутогеним тренингом, о чему сте писали у броју 1357. Другарски поздрав.

Бранислав Бунџић,
Мостарска 2,
Вањалука

Читао сам у вашем листу о аутогеном тренингу, па ме занима да ли постоји књига о томе и где се може наћи?

Ваш читалац из Сиска

Због великог интересовања поновићемо адресу, мада су сви подаци наведени у напису „Тишином против страха“ који је објављен у броју 1357 од 30. децембра 1977. године: НЕУРОПСИХИЈАТРИЈСКА КЛИНИКА МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ, ОДЕЉЕЊЕ Ф, Авала 66. Телефон: 649-203. Терапију води др Милан Игњатовић, доцент Медицинског факултета.

Постоји и једна популарно написана књига која се зове „Аутогени тренинг“, Ханеса Линдемана која је преведена на наш језик и изишла 1976. године у издању загребачке „Просвјете“.

ЗА СТАДО И ДРЕСУРУ

Много волим нсе, њемачке овчаре, па ме занима одакле они потичу.

Јасминка Лончар,
Нови Загреб

Преци немачког овчара потичу од паса који су коришћени за заштиту јагњади и оваца од вукова. Некад су узгајани потпуно бели пси ове врсте да би се што мање примећивали у стаду. Међутим, касније су одабирањем добијане и друге боје, које су најчешће и данас. Данас је бели немачки овчар врло редак а најраспрострањенији су пси црне боје, затим жуте са црвенкастим леђима и сиве, као вук. Иначе, ово је једна од најомиленијих и најбољих врста паса. Немачки овчар је пажљив, веран, врло погодан за дресуру, добар чувар и неустрашив борац.

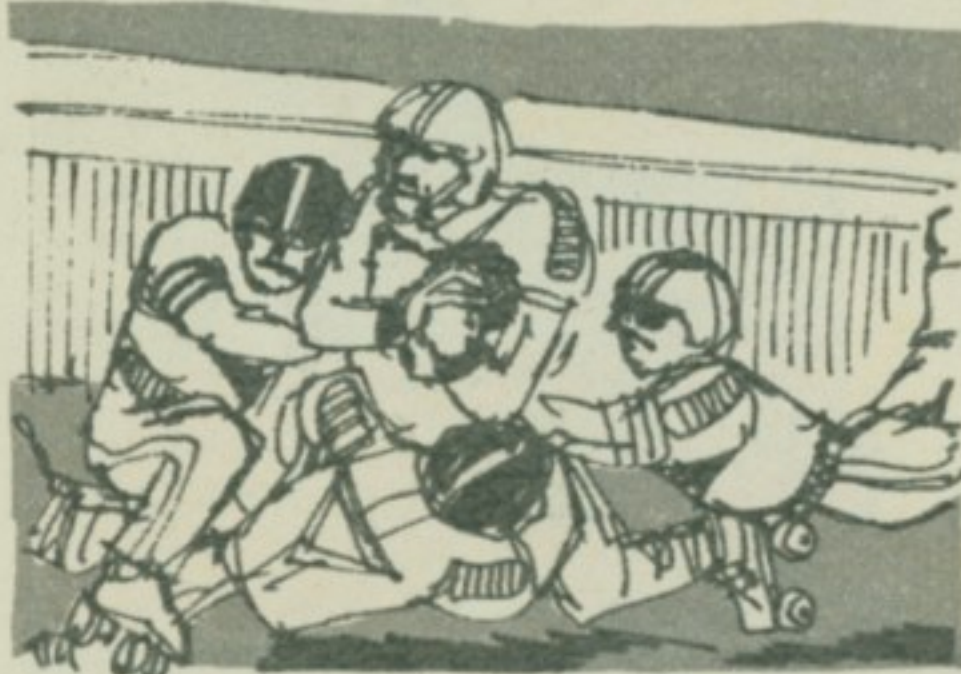

РОЛЕРБОЛ

Занима ме да ли постоји игра ролербол?

Драган Марковић,
Партизански пут 60
Београд

Она је измишљена, а биће да си за њу чуо захваљујући истоименом филму са прошлогодишњег

ФЕСТ-а, који се приказује у нашим биоскопима. Идеја филма је да кроз једну „негативну научно-фантастичну“ причу из 2018. године н. е. прикаже сукоб међународне технократије са једним спортистом који се не задовољава свеопштим благостањем, него показује личну иницијативу. Он је заправо играч једне грубе игре, која, да би он био уништен, постаје убилачка. Та игра је названа — ролербол.

ШТА ЋЕ МИ БРКОВИ?

Сви ми кажу да сам лепа. Али, имам један велики проблем: расту ми бркови. Можеш ли да ми објасниш зашто се то дешава и постоји ли неко средство којим бих могла да их отклоним?

Читатељка из Ваљева

У доба пубертета раст бркова и код женских особа је нешто готово нормално. Заправо, тада се у организму мења хормонска равнотежа која се већ после неколико месеци стабилизује. У том периоду дешава се да и девојчицама почињу да расту бркови, брада или „зулуфи“. Због свог „проблема“ немој да будеш забринута јер ће жлезде с унутрашњим лучењем ускоро почети нормално да луче своје хормоне. Ако ипак због наусница патиш, потражи савет ендокринолога у свом месту. Ни у ком случају немој маље да чупаш или бријеш. А ако баш желиш да постану не приметне, премажи их неколико пута благим раствором тропроцен-ног раствора хидрогена. Али, опрезно!

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

Ком

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изази ускоро

НАРУЧУЈЕМ

Ком

* СВЕ ФОРМУЛЕ *

из математике физике и хемије
за основце, средњошколце и студенте
налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

